

ב"ה

**אין ליכט
פון תורה**

ספר

**חובות הלבבות
עם פירוש מרפא לנפש
שער הפרישות
בלשון הקודש ואידיש**

120

**הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תש"מ לפ"ק**

השער התשיעי

שכה

בפרישות מן העוה"ז והטוב לנו ממנו. וזה פתח השער

אמר המחבר מפני שהקדמנו לדבר בחשבון האדם עם נפשו והיתוז הפרישות מן העולם אחד מאופני החשבון ראיתי לסמוך לו באור מיני הפרישות ותוכן חיוב מה שהוא חובה ממנה על אנשי התורה בעבור מה שיש בו מתקנת התורה והעולם ומנוחת הנפשות והנופות בשני העולמים וראוי לנו לבאר מדברי הפרישות שבעה ענינים. האחד מה היא הפרישות הכוללת וצורך אנשי העולם אליה. והשני בגדרי הפרישות המיוחדת וצורך אנשי התורה אליה. והשלישי לכמה כתות נחלקים הפרושים בפרישות. והרביעי בבאור תנאי הפרישות והחמישי במה שיאות לתורתנו מן הפרישות. והששי כמה שבא בספר התורה וספרי הנביאים מדברי הפרישות. והשביעי בהפרש שיש בין קדמונינו ואבותינו ובינינו בפרישות:

פרק א אבל מהות הפרישות הכוללת וצורך אנשי העוה"ז אליה. **אומר** בתשובת השאלה הזאת כי הפרישות שם תחתיו ענינים. והשם כנוי מגולה והענין

מרפא לנפש

אבל מהות. מה סוף הפרישות כו'. **אומר** כי של פרישות סוף שם על כל מיני פרישות שכלם נקראים בשם הפרישות שם תחתיו ענינים. ר"ל כמלה זה זה שסוף פרוש לכל תחפיו כשתעין כיטב למע סוף פרוש

אמר המחבר האם גזאגמ דר מחבר מפני שהקדמנו לדבר בחשבון האדם עם נפשו וזייל מיר האפן אפן גיזאגמ פון דעם חשבון וואש דער מענטש זאל האלמין מיט זיין זייל והיתה הפרישות מן העולם אחד מאופני החשבון און איינש פון די אפנים פון חשבון איז דאך אז מען זאל זיך אפ שידין פון דער וועלט ראיתי לסמוך לו דרום האב איך גזעקן דער פייא צו שטעלן באור מיני הפרישות דאש בשיידגיש וויפיל מיני פרישות עש איז פראגן ותוכן חיוב מה שהוא חובה ממנה על אנשי התורה און דעם חיוב וואש די וואש האלמין דיא תורה זיין שולדיג דער פון בעבור מה שיש בו מתקנת התורה והעולם וזייל אין דעם פרישות איז פאר האגדן וואש קומט צו גיץ דעם מענטשין צו דר תורה און צוא דעם עולם ומנוחת הנפשות והנופות בשני העולמים און דיא לייבך און די גופים וועלן גיראמ זיין אין ביידי וועלמן וראוי לנו לבאר מדברי הפרישות און מיר בראפין פון דיא זאכין פון פרישות בשיידגיש זיבן זאכין האחר איינש איז מה הוא הפרישות הכוללת וואש איז דאש אפ שידגן וואש גייט אן אלע מענטשין גדיף וצורך אנשי העולם אליה און וויא ארום בראפין עש דיא לייט גייטג האפין והשני און דאש אנדער איז בגדרי הפרישות המיוחדת וויא ווייט דאש פרישות גרייכט וואש עש גייט נאר אן דיא בויגדקע לייט וצורך אנשי התורה אליה און וויא די גילערנטע לייט בראפין עש גייטג האפין והשלישי און דאש דריטע איז לכמה כתות נחלקים הפרושים בפרישות אויף וויפיל כיתות ווערן גמיינט דיא פרושע לייט אין זייער אפ שידגן פון דר וועלט והרביעי בבאור תנאי הפרישות און צום פערטן וועט בשייד ווערן די תנאים וויא מען איז זיך נוהג אין דעם אפ שידגן והחמישי און דאש פינפטע איז במה שיאות לתורתנו מן הפרישות אין דעם וואש עש איז דעכט צוא אנדער תורה מען זאל זיך נוהג זיין מיט פרישות והששית און דאש זעקסטע איז כמה שבא בספר התורה וספרי הנביאים מדברי הפרישות וואש אין דער תורה און אין די ספרים פון דיא גביאים ווערט גזאגמ פון דעם פרישות והשביעי און דאש זיבטע איז בהפרש שיש בין קדמונינו ואבותינו וואש דער חילוק איז צווישן אנדערע ערשטע לייט און אנדערע עלמדין ובינינו און צווישן אונז בפרישות אין דעם אפ שידגן:

אבל מהות הפרישות הכוללת אפר וואש איז די אפ שידגן וואש אלע מענטשין גייט אן וצורך אנשי העולם הזה אליה און דיא מענטשין פון דער וועלט בראפין צוא איר פלומר זייא

סוד מסותר • וכאשר יסורו אדרתו (מ"א אדמתו) ויתירו חותמו יראה מסתור ענינו ותגלה מנמתו • וגדר הפרישות בלשון סתם • חסימת תאות הנפש והמנע מן הדבר הנפרש ממנו עם היכולת עליו והזדמנותו לעילה המחייבת זה • ונאמר הפורש מי שיוכל והניחיהוהעילה המחייבת חסימת תאות הנפש מתחלקת לשני חלקים • אחד מהם כולל האדם והרבה מבעלי חיים • והשני מיוחד באנשי התורה מן המדברים • והפרישות הכוללת הוא הנהוג בה לתקנת גופינו והסדרת ענינינו כמו הנהגת המלכים בדתי המדינות והנהגת הרופאים

מכאן לפי

מזה כדבר מלא תחתיו כמה ענינים שאינם דומים זה לזה: מן הדבר: עם היכולת עליו • אע"פ שיש יכולת בידו והשם בנוי מגולה • ר"ל כל הסמות של כל דבר הוא רק כנוי מגולה שנקרא כך כפי האדם והענין ופירושו הוא כסתר ועלם נהונו: וכאשר יסור אדרתו • ר"ל מלבושו ומכסכו שמכסה אותו: יראה • לוי נראה ונתגלה וידע ענינו: וגדר הפרישות כו' • ופ' מלת פרישות כסתר לכל מיני פרישות הוא חסימת תאות הנפש שחוסם עצמו ופורש

בדאריין אין זיך האבן ראש פרישות אויך וועל איך זאגן בתשובה השאלה הוואט אין דעם ענטפער אויף דר שארה כי הפרישות שם אז ראש אפ שידונג איז איין נאמן בלומר ראש ווארט פרישות ווערט גירופין אויף אקערלייא מינים פון פרישות תחתיו ענינים און אונזער דעם נאמען ווערן זאכן פאר שטאנדין ראש היישט אז דוא וועשט אויף דעם גוט מענין זיין פון וואש ער שיד זיך אפ און נאך וואש ער שיד זיך אפ וועשטו נפיען פיר ערלייא ענינים וואש איינש צום אנדערן איז גיט גלייך והשם בנוי מגולה און דער נאמן פון דעם איז איין ווארט וואש אנפלעקט און בקענט איז ווענין און ראש פירוש דר פון סוד מסותר איין פיר בארגינעם סוד וכאשר יסורו אדרתו און אז מען וועט אפ טאן זיין דעק ויתירו חותמו און מען וועט אויף פיגדין זיין חתימה בלומר נוייל דיא וואך איז פיר בארגין איז גלייך וויא דרויף איז איין דעק און איין חתימה און אז מען וועט עש אפ טאן יראה מסתור ענינו וועט געקן ווערן זיין פאר בארגינע זאך ותגלה מנמתו און עש וועט אנפלעקט ווערן זיין בוננה ווי מען מוז עש פיר שמיין וגדר הפרישות כו' און ראש בשיידינש פון דעם ווארט פרישות איז חסימת תאות הנפש ער פיר שיקט און האלט איין ראש גרושטיקייט פון דעם נפש והמנע מן הדבר הנפרש ממנו און פאר מייד זיך פון דר זאך וואש ער שיד זיך אפ פון דעם עם היכולת עליו האמשע ער האט יכולת צו טאן די זאך והזדמנותו און די זאך איז אים אן גברייט און ער שיד זיך פארט אפ דר פון לעילה המחייבת זה פון ווענאמעם וואש איז אים ראש מחייב בלומר מחמת ער האט עפים אמעם וואש ער איז מחויב ער זאל זיך דער פון אפ שידן ונאמר און עש איז שוין לאנג גיואנט גווארן הפורש איין אפ שידר דייקט מי שיוכל דער וואש קאן דיא זאך טאן והניח און לאזט זיא אונזעק און שוים זיא גיט דער היישט איין אפ שידר זאנט דר מחבר והעילה המחייבת חסימת תאות הנפש און דר מעם וואש איז מחייב אז מען זאל פיר שליסין און איין האלטן ראש גלוסטיקייט פון דעם לייב מתחלקת לשני חלקים ראש ווערט גטיילט אויף צוויי חלקים אחד מהם איינש פון די צוויי כולל האדם והרבה מבעלי חיים איז כולל דעם מענטשן און פיר פון די לעבדיגע בשעפנש והשני מיוחד באנשי התורה מן המדברים און ראש אנדערע גייט נאר אן די מענטשן וואש לערנען והפרישות הכוללת און ראש אפ שידונג וואש איז בולר אלע מענטשן הוא הנהוג בה לתקנת גופינו ראש איז וואש מען פראק זיך אין איר נוהג זיין פון דר תקנה פון אונזרע גופים ווענין והסדרת ענינינו און בדי אונזרע זאכן זאלין זיין מיט ארעכטין סדר כמו הנהגת המלכים בדתי המדינות גלייך וויא דיא מלכים זיינן זיך נוהג אין די ריכט און געזען פון דיא מדינות בדי זייער פירונג זאל זיין מיט ארעכטין סדר ווארום דיא לייט זאלן

שער הפרישות

שכו

לבריאים ולחולים והנהגת כל איש שכל את נפשו בחסימת תאותו מן המאכל והמשתה ומשגל והמלבוש והדבור ושאר תנועותיו ואופני תענוגיו * והפרישות המיוחדת היא שהורחת עליה התורה והשכל לתקנת נפשותינו לעולם הבא כאשר אבאר במה שאני עתיד לדבר בעזרת האל יתברך * אך אופני הצורך אל הפרישות הכוללת הוא בעבור מה שהקדמנו בשער השלישי מן הספר הזה כי הפין הבורא יתעלה בבריאת מין האדם היה ליסר הנפש ולנסותה בעוה"ז בעבור שתודרך ותהיה בתכונת המלאכים הקדושים כמ"ש (זכריה ג) אם בדרכי תלך וגו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה * וחייבה החכמה נסות הנפש בנפשות עפריות מקבלות הגידול והתוספת במצוה המזונות הראויה להם והרכיב הבורא יתברך בנפשות האנושיות כח תאות תכספה בו למזון המוכן להם

מרפא לנפש

אל תעסוק חיים כלנו : והנהגת כל איש שכל * ר"ל איש חכם ומשכיל : את נפשו * את עצמו לחסוד תאוותיו ולתקנת סגוף ח"ע"ס שלא נלעוה עליו : שהקדמנו בשער הג' פ"ט * ע"ס זה בדבר בלורך ובפירושו כס : התענוג בהם ומה

ואלן נים מורא האבן פר דעם מקד מיט די הארן וואלט איינש עש אנדערע גיחנת והנהגת הרופאים לבריאים ולחולים און אזו וויא די דאקטורים זיינן זיך נהג מיט גזונטע און קראנקע פרוכר דעם גזונטן זאגט ער אן ער זאל דאש און דאש נים עסן פרי ער זאל נים קראנק ווערין און דעם קראנקן זאגט ער דאש זאלשטו עסין וועשטו גזונד ווערן והנהגת כל איש שכל את נפשו און וויא אייטליכר מענטש וואש האט שוכר איז זיך נהג בחסימת תאותו מן המאכל והמשתה איין צו האלטין זיין גלובטיקייט אין עסין און אין טרינקן והמשגל און פין תאות המשגל והמלבוש והדבור און פון קרייזן און היידן ושאר תנועותיו ואופני תענוגיו און זיינע אנדערע תנועות און אקערליי אופנים פון זיינע תענוגים טוט אלץ דרינגען דער פר שטאנדנער מאן נים נאך געבין זיין גלובטיקייט וואש אים גלוקט זיך און דאש טוט ער אקען פון זיין גוף תקנה וועגן והפרישות המיוחדת און דאש ביונדירליכע פרישות וואש גייט נים אן די גאנצע וועלט הוא איז דאש שהורחת עליה התורה והשכל וואש די תורה און דר שוכר לערנט אונז לתקנת נפשותינו לעולם הבא פון דער תקנה פון אונזר נשמה וועגן אויף עולם הבא כאשר אבאר במה שאני עתיד לדבר בו אזו וויא איך וועל בשיידן ווייטער מיט גאמטש הילף אך אופני הצורך אל הפרישות הכוללת גאר די אופנים וואש מען פדארף גייט צו דעם פרישות וואש גייט די גאנצע וועלט אן הוא איז דאש בעבור מה שהקדמנו בשער השלישי מן הספר הזה נוייל מיר האבין שוין אויבן גיזאגט אין דעם דריטן שער פון דעם ספר כי חפץ הבורא יתעלה בבריאת מין האדם היה אז דער בשעפר יתעלה האט דרום גיוואלט צוא בשאפין דעם מענטשין ליסר הנפש ולנסותה בעולם הזה צו שטראפין דעם נפש און צוא פרוכין זיא אויף דער וועלט אויב זיא וועט גיין אין גטון בעבור שתודרך פון וועגן זיא זאל גילייטערט ווערין ותהיה בתכונת המלאכים הקדושים און זיא זאל זיין אין דער מעלה פון די הייליגע מלאכים אזו וויא עש שטייט אין (זכריה) אם בדרכי תלך אויב דו וועשט גיין אין מיינע וועגן ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה וועל איך דיר געבין אז דוא זאלשט קאנן גיין צווישן די שטייענדיגע מלאכים וחייבה החכמה און די חכמה פון גאט האט פאר שטאנן נסות הנפש בנפשות עפריות ער זאל פרוכין די נשמה און זאל זיא גיוואנן צו זיין אין איין גוף וואש איז פון דער עקר מקבלות הגידול והתוספת וואש דער גוף איז מקבל דאש וואקסין און מערין פלוקר וואש דער גוף קאן וואקסין און מערין זיך אין פת במצוה המזונות הראויה להם דורך דיא מיטל שפיז וואש איז ראוי צוא זיין והרכיב הבורא יתברך בנפשות האנושיות און דער בשעפער יתברך האט איין גיפלאנצט אין דיא מענטשיןש נשמות כח תאות איין פת פון גלובטיקייט תכספה בו למזון המוכן

בעוה"ז להעמידם ולתקנם כל ימי חבורם והרכיב בהן עוד כח אחר תכספנה בו למשגל להיות מן האיש תמורתו בעולם ונתן חבורא יתברך לאדם שכר עליהם התענוג בהם והפקיד עליו היצר להניע אותו אל המאכל והמשתה והמשגל ואל כל התענוגים והמנוחות אשר בהם תקנת גופו כמו שאמר (קהלת ג) גם את העולם נתן בלבם וגו' וכאשר גבר היצר על השכל ונמשכה הנפש אליו נסתה באדם אל הרבויים המביאים להפסדת ענינו והריסת גופו ונצטרך בעבור זה למדת הפרישות מן התענוגים והמנוחות כדי שישתוו עניניו ויהיו דבריו על הסדר בעוה"ז בלקיחת המזון ויהיה משובה עליו כמו שאמר (תהלים קיג) טוב איש חונן ומלוה וכלכל דבריו במשפמיו לפי שנצטרך המין האנושי לנהוג בפרישות אשר בו תקנתו בעולם הזה בקחתו הצורך ממנו היה בדיון להיות

מרפא לנפש

ולא לתענוג : גם את העולם נתן בלבם : מיתאווס לדברי סנסנס : ולפי שנצטרך בו : היה בדיון להיות בעולם סעולס כדי לישנו כמ"ס לעול : וכלכל דבריו במשפט : פרושים בו"ר"ל כעבור שיש כמס ז"ל שסכרנל נעשס ממש ענינו נמשפט ונדק כלומר בדיון כיונו : וכלכל לשון כעבס אלס לברכות כמיני התענוגים כן במאכל או כמשתה

המוכן להם ואל מיט דעם גירוסטן צוא דעם שפיו וואש איז פאר ויזא אן גברייט אויף דער וועלט להעמידם ולתקנם כל ימי חבורם כדי זיי זאלן קאנן בשמיין אזו לאנג וואש דר גוף מיט דר נשמה זיינן פאר בונדין והרכיב בהן עוד כח אחר אונ ער האט אין ויזא גאד איין אנדער פת איין גיפלאנצט תכספנה בו למשגל ויזא זאלין מיט דעם כח גירוסטן צוא איין אשה להיות מן האיש תמורתו בעולם כדי עש זאר פון דעם מענטשין ארויש קומען איין אנדער אויף דער וועלט פלומר ער זאל האפין קינדר וועט זיין אישוב אויף דער וועלט ונתן חבורא יתברך לאדם שכר עליהם אונ דער בשעפר יתברך האט גיגעבין צום מענטשין איין שכר פר די וועלטליכע זאכן התענוג בהם דעם תענוג וואש ער האט דער פון והפקיד עליו היצר אונ האט איבר אים גישטעלט דער יצר הרע להניע אותו אל המאכל והמשתה והמשגל ער זאל אים דער וועקן צוא עסין אונ מרינקן אונ צוא תאוות המשגל ואל כל התענוגים והמנוחות אונ צו אקע תענוגים אונ מנוחות אשר בהם תקנת גופו וואש דורך ויזא איז די תקנה פון זיין גוף פלומר וואש דורך זיי קאן דער גוף אקיום האפין אזו ויזא עש שמיים אין (קהלת) גם את העולם נתן בלבם ער האט אויף גיגעבין אין ויער הארץ אז ויזא זאלין גירוסטן אויף דיא זאבין פון דעם עולם וכאשר גבר היצר על השכל אונ אז דער יצר הרע שטארקט זיך איבער דעם שכל ונמשכה הנפש אליו אונ דאש נפש ציהט זיך צו אים נסתה באדם אל הרבויים נייגט ויזא זיך ביי דעם מענטשין צוא פילקייט דאש היישט ויזא זאל האפין סער איידער ויזא ברארף נייטיג המביא להפסדת ענינו וואש דאש פילקייט בריינגט אים צו פאר דארפין זיין פירונג והריסת גופו אונ זיין גוף זאל צו פירט ווערין ונצטרך בעבור זה אונ דורך דעם ברארפין מיר למדת הפרישות מן התענוגים והמנוחות צו דר מכה פון אפ שיידונג פון די תענוגים אונ מנוחות כדי שישתוו עניניו כדי זיינע זאבן זאלן זיך פר גלייבן פלומר כדי זיינע ענינים זאלן ברייבן אויף אמיטל מעסיקן דרך ויהיו דבריו על הסדר בעולם הזה בלקיחת המזון אונ זיינע זאבן זאלין זיין אויף דער וועלט אויף ארעכטין סדר מיט זיין נעמען דש שפיו פלומר מיט זיין עסין אונ מרינקען ויהיה משובה עליו אונ ער וועט דרויף גרויבט זיין אזו ווי עש שמיים אין (תהלים) טוב איש חונן ומלוה עש איז נומ אקענטש וואש ער לייט זעליגט אונ לייט געלט דעם ארום מאן וכלכל דבריו במשפט ער פירט אונ פר זארגט זיין זאך מיט רעכטן אונ מיטל מעסיק ולפי שנצטרך המין האנושי לנהוג בפרישות אונ ווייל דיא מענטשין ברארפין נייטיג נוהג צו זיין זיך מיט אפ שיידונג פון איבריגע אום גוציגע זאכין אשר בו תקנתו בעולם הזה וואש דורך דעם איז זיין תקנה אויף דר וועלט בקחתו הצורך ממנו אז ער וועט נעמן

בעולם פרושים נבדלים ונגזרים מעסקי העולם ילמד מהם כל מין ממיני האדם כפי צורכו וכראוי למנהגו ומדותיו ואין תקנת העולם שיהיו כל אנשיו נוהגים בפרישות כי זה מביא לעזיבת ישוב העולם ולהפסק הזרע וכבר אמר הכתוב (ישעיה מה) לא תהו בראה לשבת יצרה כי הפרישות פנה מפנות העולם וצורך המדברים אליה כצרכם אל שאר החכמות והמלאכות אשר יתיחד בכל אחת מהם עם מבלתי עם אחר כדי שיהנו בני אדם ותקח כל כת כפי צרכה והראוי לה מהן ואין תקנת העולם שיתחדו כל אנשיו

כרפא לנפש

ובמדות רעות ומגוונות עד שנפלו לכמה רעות והשתתת גופם ולמיתת קודם זמנם וסכורים שאין יכולין למנוע מהם לך נקט כס"י בלב כמה ב"א להיות פרושים נמורים זה נעמדה זו וזה מנו ונבדלים ממנה לגמרי ויכול כל אדם ללמוד מהם

פון די וועלטליכע זאכן נאר וואש ער בדארף נייטיג איז דאש זיין תקנה פלוצר ווייל עש איז פרי האגדן פיר מענטשין וואש האבן זיך זייער גוואנט מיט דיא תאוות עולם הנה איז דאש שוין גיווארין בייא זייא וויא אטקע אונ זיין אריין גיפאלן אין פיר שלעכטע מדות אונ דער מיט פאר דארבין זייא זייער גוף אונ שטארבין פאר דר צייט אונ זייא מיינען איז עש איז שוין נים גימאלט אפ צוא גוואנט זיך פון דיא תאוות היה ברין דרום איז גינען דר דין פלוצר דרום האט השם יהבך דיא מענטשין אין זייער הארץ גינעבין אדר און איז דר פשט היה ברין דרום נים דר שכל מיט להיות בעולם פרושים גמורים אז עש זאר זיין אויף דער וועלט רעכטע פרושים נבדלים ונגזרים מעסקי העולם וואש זייא זאלן זיין נאר אפ נשייד פון דיא וועלטליכע זאכן ילמד מהם כל מין ממיני האדם פדי אלערלייא מענטשין זאלן זיך פון זיי אפ לערנן אז ער זאל נים וועלן פון די וועלטליכע זאכן נאר כפי צרכו וויפיל ער בדארף נייטיג וכראוי למנהגו ומדותיו אונ ווערליג עש שיקט זיך צו זיין גיוונדיקייט אונ זייער נאמערן ואין תקנת העולם שיהיו כל אנשיו נוהגים בפרישות אפר דיא וועלט קאן קיין תקנה נים האבין ווען אלע מענטשין זאלן זיך אפ שיידין פון דער וועלט כי זה מביא לעזיבת ישוב העולם ווארם דאש בריינגט אז דר ישוב פון דער וועלט זאל פאר לאזט ווערין ולהפסק הזרע אונ עש זאר נפסק ווערין דיא קינדר פון דיא מענטשין פלוצר אז אקע לייט זאקין זיין רעכטע פרושים וואלט דער ישוב פון דער וועלט פאר לאזט גיווארין אונ מענטשין וואלטין נים גיהאט קיין קינדר אונ דר פסוק האט אפר גיואנט לא תהו בראה ער האט נים בשאפן דיא וועלט זיא זאל ווישט בקייבין נאר לשבת יצרה ער האט זיא בשאפין זיא זאל פועצט ווערין דרום קאן נים זיין אז אלע מענטשין פון דר וועלט זאלן זיין פרושים נאר אטייל מענטשין בדארפין זיין רעכטע פרושים פדי איסקיך מענטש זאר זיך פון זיי אפ לערנן אונ זאר זעהן אז מען קען יוא נייטן די טבע צו וואש מען וויר זאגט דר סהבך כי הפרישות פנה מפנות העולם דען די אפ שיידינג פון וועלטליכע הענוגים איז אייניש פון די יסודות פון דר וועלט וצורך המדברים אליה אונ דיא מענטשין בדארפין עש נייטיג כצרכם אל שאר החכמות והמלאכות אזו וויא זיי בדארפין נייטיג צו אנדרע חכמות אונ מלאכות אשר יתיחד בכל אחת מהם וואש ווערט איינקייט אין אימליכש פון די חכמות אונ מלאכות עם איין פאלק מבלתי עם אחר אונ נים אננדר פאלק פלוצר דר מענטש קאן די חכמה אונ די מלאכה אונ דר אננדר קאן דאש גישט אונ קאן אננדר מלאכה אונ דאש איז אלץ כרי שיהנו בני אדם פדי לייט זאלן דער פון הנאה האבן זייא זאקן דער פון נשפייזט ווערין ותקח כל כת כפי צרכה הראוי לה מהן אונ אימליכע ביהת זאל זיך נעמען דער פון ווערליג איר בדערפנש אונ וויפיר איר איז ראוי דער פון פלוצר פדי זיי זאלן פאר קויפן וואש זייא מאכין צוא

שער הפרישות

בחכמה אחת ולא במלאכה אחת כי השלמת סדר העולם בכלן כמו שאמר החכם (קהלת ג) את הכל עשה יפה בעתו ואמר (ס) לכל זמן וכבר התבאר במה שקדמנו ענין הפרישות הכוללת וצורך בני אדם אליה לסדר עניניהם בה בעולם הזה :

פרק ב **אבל** מה גדר הפרישות המיוחדת וצורך אנשי התורה אליה נחקרו החכמים בגדרה מהם מי שאמר הפרישות עזיבת כל מה שמורד מן האלהים ואמר אחר הפרישות מאוס בעולם וקצר המאויים ואמר אחר הפרישות מנוחת הנפש וחסימת רעיוניה מכל מה שהיא להם למנוחה ואמר אחר הפרישות הבטחון באלהים ואמר

מרפא לנפש

וקצר המאויים כתלומד מנוחת הנפש מערכת העולם : ר"ל שהוסד מהשכחותיו מכל הדברים שבהם לחנונו לסולמותיהם וחסימת רעיוניה מכל מה שהוא להם למנוחה : ולא תתאווה להם קלי על כדעיונים וכו' פירש בנ' ענינים

אנדרע וואש קאנן דאש גיט און יענע וועלן פאר קויפן זייערש וואש זיין מאכן וועלן זיין אלע האבן פרישע למשל איינער קאן אקערין און זייען און דער אנדערער קאן אויף ארבעטן שוין ווארן פאר קויפט דער דיא תבואה און קויפט זיך שוין און יענער קויפט זיך פאר דעם געלט תבואה און אזוי אנדרייבן איז ביי אלע מלאכות ואין תקנת העולם אבר דר עולם וואלט קיין תקנה גיט גהאט פלומערער וואלט גיט גהאט קיין קיום שיתחדו כל אנשי בחכמה אחת אז אלע מענטשן זאלן זיין גלייכקט אין איין חכמה ולא במלאכה אחת און גיט גלייכקט אין איין מלאכה פלומער אז זיי זאלן אלע נאר איין מלאכה מאן כי השלמת סדר העולם בכלן ווארום דאש גאנצקייט פון דעם סדר פון דר וועלט איז דורך אלערלייא חכמות און מלאכות דער קאן דיא חכמה און דיא מלאכה און דר אנדער קאן אנדער חכמה און אנדער מלאכה דורך דעם קאן די וועלט אקיום האבן אזוי וויא דר חכם שלמה המלך האט גזאגט אין (קהלת) את הכל עשה יפה בעתו ער האט אלץ רעכט בשאפן אין זיין צייט און פריער שטייט לכל זמן צו אלסן איז איין צייט וכבר התבאר במה שהקדמנו און מיט דעם וואש מיר האבן מסדרים גווען איז שוין בשייר גווארין ענין הפרישות הכוללת דער ענין וואש דיא בשיידונג איז וואש גייט אן דיא גאנצע וועלט וצורך בני אדם אליה און וויא דיא מענטשין דארפן עש גייטיג לסדר עניניהם בה בעוה"ז פרי זיין זאלן דורך דעם מסדר זיין זייערע זאכן אויף דער וועלט אויף ארעכטן סדר :

אבל מה גדר הפרישות המיוחדת אבר וואש במיט דאש אפ שיידונג וואש גייט נאר אן פונדערע מענטשן און גיט אלע מענטשין וצורך אנשי התורה אליה און דיא לייט וואש קאנן לערנן ברארפן צו דעם פרישות נחלקי החכמים בגדרה קריגן די חכמים אין איר פירוש מהם פון זיין איז פרי האנדרן מי שאמר איינער וואש זאגט הפרישות דש אפ שיידונג איז עזיבת כל מה שמורד מן האלהים מען זאל פרי לאזן אלץ וואש מאכט טרוד פון גאטש דינשט ואמר אחר און איין אנדער חכם האט גזאגט הפרישות מאוס בעולם דאש אפ שיידונג איז מען זאל פרי מאכטן די וועלט וקצר המאויים און דיא גדושתמיקייט קירצן פלומער מען זאל גיט נאך געבן דיא תאוות ואמר אחר און איין אנדער האט גזאגט הפרישות מנוחת הנפש דאש פרישות איז מען זאל טראכטן רוא פון דר נשמה וחסימת רעיוניה מכל מה שהיא להם למנוחה און זאל פאר שליסן אירע מחשבות פון אלע זאכן וואש אזוי וואש דרויף גיט גריינקן וועט זיין האבן מנוחה אדער אזוי דער פשט פון זעלבע וואש אים דאכט זיך אז ער וועט עש קריגן וועט ער האבן דר פון מנוחה ואמר אחר און אנדער האט גזאגט הפרישות הבטחון באלהים דאש אפ שיידונג איז מען זאל זיין בטחון שטעלן אויף גאט ואמר אחר און איין אנדער האט גזאגט הפרישות דאש אפ שיידונג איז כמות בשר הערוה מען זאל גיט מער פנערן נאר וואש גאנץ גייטיג איז דהיינו מען זאל קער גיט פאר לאנגן קליידר אז מען זאל די ערוה בדעקן און שפייז זאל מען מער גיט פאר לאנגן

ושבר

אחר הפרישות כמות בשר הערוה ושבר הרעבון ומאוס בזולתם. ואמר אחר הפרישות עזוב אהבת הברואים ואהוב חבדיות. ואמר אחר הפרישות ההודאה על הטובה וסבל הנסיון. ואמר אחר הפרישות מניעת הנפש מכל מנוחה ותענוג גופני אלא הטבע אשר לא תוכל לעמוד בלעדיו ויוציא זולתו מן הנפש וזה הגדר יותר ראוי לפרישות הנהגת בתורתנו משאר הגדרים אשר זכרנוי אך צורך אנשי התורה לנהוג בפרישות הוא שכונת התורה להמשיל השכל בכל תאוות הנפש ולהגבירו עליהם ומן הידוע כי הגברת התאוה על השכל היא ראש כל חטאת וסבת כל גנות ולא נטה עם זה אל תאוות העולם עד שנמו מן התורה והשיאם היצר להניח ישוב עולם הצלתם ונטה בהם מדרכ אבותיהם

מרפא לנפש

ע"ס לו פ" מה שהוא לעיונים למנוחה ולא חטאים מה שהוא מנוחה לגוף רק לנפש: ומאוס בזולתם. מה שהוא זולת כמותו ושבר רעבון הוא ממאס בה: עזוב אהבת הברואים. לחבר ולשכח עמם: אלא הטבע כו'. כלומר ולא יכנס נפשו אלא ממה שהוא מוכרח עליו כפי הטבע אשר לא תוכל כו' ר"ל שם תאות שאין יכול לעמוד בלעדיוס כגון

ושבר הרעבון או דעם הונגר צו שמילן ומאוס בזולתם און וואש חוץ דעם זאל מען פרמיאוסן ואמר אחר און אנגדרר האט גזאגט הפרישות עזוב אהבת חבדיות דאש אפ שיידונג איז מען זאל פר לאון ליב צו האבן פיר געעלשעפט מיט לייט צו מאכן פלומר מען זאל פיינט האבן פיר צו ביהעפטן ויך מיט לייט ואהוב חבדיות און מען זאל ליב האבן די אייניקייט דאש הייזשט מען זאל בעשר זיצן אריין ואמר אחר און אנגדרר האט גזאגט הפרישות ההודאה על הטובה דאש אפ שיידונג איז מען זאל דאנגן פר דאש גוטע וסכל הנסיון און זאל ליידן ווען גאט פרויבט אים און שיקט אים צו יסורים ואמר אחר און אנגדרר האט גזאגט הפרישות מניעת הנפש מכל מנוחה ותענוג גופני דיא אפ שיידונג איז דאש מען זאל זיין ווילן נים נאך געבן אין קיינרלייא רוא און לייפקע תענוגים אלא הטבע נאר זעלכש וואש דיא טבע בדארף גיימיג אשר לא תוכל לעמוד בלעדיו וואש דוא וועשט אן דעם נים קאנן פשטיין ויוציא זולתו מן הנפש און דאש וואש חוץ דעם איז פלומר וואש ער קאן ויך אן דעם אויף בגיין זאל ער עש ארויש שלאגן אויש דעם זיין זאגט דר מחבר וזה הגדר יותר ראוי לפרישות הנהגת בתורתנו און דער פירוש שיקט ויך בעשר צו דעם פרישות וואש שטייט אין אונזר תורה משאר הגדרים אשר זכרנוי או די אנדרע פירושים וואש מיר האבן דר מאגט פלומר דר הינטערשטר פירוש פון פרישות שיקט ויך בעשר פון די איבריגע פירושים וואש פריער שטייט אך צורך אנשי התורה לנהוג בפרישות אבר ווארום דארפן די דומרים ויך אפ שיידין פון דיא וועלשליכע תענוגים הוא איז דאש דער טעם שכונת התורה ווארום דיא פוננה פון דר תורה איז להמשיל השכל בכל תאוות הנפש צו מאכן גוועלטיגן דעם שכל איבר אלע גלשטיקייט פון זיין ווילן ולהגבירו עליהם און זאל שטארקן דעם שכל איבר זיי ומן הידוע און דאש איז ידוע כי הגברת התאוה על השכל או די תאוות איז שטארק פון דעם שכל היא ראש לכל חטאת דאש איז דר אן הייב פון אלע וינד פלומר דורך דעם קומט מען צו אלע עבירות וסבת כל גנות און דש איז די סיבה פון אקע שענדליכע זאכן ולא נטה עם זה אל תאוות העולם און דש פאלק ישראל האט נים גנייגט צו דיא תענוגים פון דעם עולם עד שנמו מדרכ התורה ביו זיין האבן אוועק גנייגט פון דעם רך פון דר תורה פלומר ווארום דיא פוננה פון דר תורה איז דאך אז מען זאל שטארקן דעם שכל איבר די תאוות און זיי האבן אבר שטארקט די תאוות איבר דעם שכל דרום האבן זיין אוועק גנייגט פון דעם דרך וואש די תורה האט גהיישן והשיאם היצר און דער יצר הרע האט זיין אן גרעם להניח צו שטעלן פאר גוויש או ישוב העולם דיא

באשטאנדיקייט

אשר היה דרך די הצורך בעולם והספק ממנו ולהסתפק בדבר המספיק לחיות בו ויפה להם התפארה בו והרבות מהונו וחבב עליהם להתעדר ולהתנשא בו עד אשר צללו במצולות ימיו וחייבם היצר לסבול צער גליהם והעולם מושל בהם ואומם אזניהם ומעצים את עיניהם ואין מהם אחד אלא מתעסק בתענוגיו כשישיגנו ויזדמן לו והוא תורתו ודתו עד שמרד אותו מאלהיו כמו שאמר (יחזקאל) תיסרך רעתך ומשובותיך תוכיחוך וגו'. ומהם מי שימנע התענוג ההוא ומחשבתו עליו ונפשו שואפת עליו ותלויה בו ושונה בבקשתו לילה ויומם כמו שנאמר (תהלים לה) און יחשוב על משכבו

מרפא לנפש

עולם הכללם נאמח וחס הניחוסו ולא עוד שאפי' מעשה אבותיהם אין צדיקים אשר בוס דרכם להספק בכדי לזרכס כלבד ולחס ייפס היצר התפארה בו בעולם ולסרבות מהונו כו' : במצולות ימיו : כמו שטבע בוס שאין ווכל לעלות כן סס ע"ד מרכס נכסים מרכס דאמס : והוא תורתו ודתו

בשטאנדיקייט פון דעם עולם דאש איז הצלחם וייער בשירמנג אדר אזו איז דר פשט (להגיה ישוב העולם הצלחם) דר יצר הרע האט זיי אן גרעט זייא זאכן אונעק לאזין דאש בשטאנדיקייט פון ייענר וועקט וואש איז באמט וייער בשירמנג זאכן זייא אויף דעם גיט מראמקן וגטה בהם מדרך אבותיהם און האט זיי אונעק גניינט פון דעם וועג פון וייערע עלמקן אשר היה דרך די הצורך בעולם וואש וייער וועג איז גווען זיי זאלן מער גיט בערן אויף דר וועלט נאר וואש זיי פרארפן גיימיג והספק ממנו און זאלן זיך דר מיט בנגון קאזן ולהסתפק בדבר המספיק לחיות בו און צו לאזן זיך בנגון מיט אזו פיל וואש ער קאן נאר דר פון קעבן ויפה להם התפארה בו און ער האט זיי בשיינט מען זאל זיך ברימן מיט די וועלטליכע זאכן והרבות מהונו און צו מערן פון זיין גומש וחבב אליהם און האט צו זיי גלייבט גמאמט להתערן ולהתנשא בו זיי זאלן זיך צירין אדער צוא שפייזן מיט גומע עסין ווארג און צו דר הייפן זיך אין דר וועלט עד אשר צללו במצולות ימיו און ער האט זיי אזו פיל אריין גפירט ביו זייא זייגן איין גוונקן גווארן אין די מיפניש פון זיינע ימים פלומר אין דיא מיפניש פון זיינע תענוגים וחייבם היצר לסבול צער גליהם און דר יצר הרע האט זיי דר צו גבראמקט אז זיי מוזן כידן דעם צער פון וייערע אינדן פלומר די דאגות און ווייטאג וואש קומען אויף דעם מענטשן מחמת ער וויר אלץ מותרות איז דאש גלייף צוא די אינדן פון דעם ים ווארום ער גלייבט די תענוגים צו די מיפניש פון די ימים איז דיא דאגות און דר עגמט נפש דער פון גלייף צו דיא אינדן פון דעם ים והעולם מושל בהם און דיא וועלט גוועקמיקט איבר זייא ואומם אזניהם און ער פר שטאמפט וייערע אויערן פון צו הערן שטראף רייד ומעצים את עיניהם און ער פר שליקט וייערע אויגן פון צו קוקן אויף וייער סוף ואין מהם אחד אלא מתעסק בתענוגיו און עש איז גיט פר האנדן איינר פון זיי וואש ער גיט גיט נאך נאר וייערע תענוגים כשישיגנו ויזדמן לו אפי' ער קאן זיי נאר קריגן דורך זיין פלייסיג אדר זיי זייגן צו אים אן גברייט אן מירחא גיט ער זיי נאך והוא תורתו ודתו און דאש איז זיין תורה און זיין דת פלומר ער האט קיין אנדר תורה גיט נאר וואש ער מראמקט און איז עוסק תמיד ער זאל גרייכן צו זיינע תאוות עד שמרד אותו מאלהיו און דאש בריינגט אים אזו ווייט ביו עש פאר מרייבט אים פון זיין גאט אזו נוי (יחזקאל) האט גזאמט תיסרך רעתך דיין בייזקייט וועט דיר פייניגן ומשובותיך תוכיחוך און דיין ווילדיקייט וועט דיר שטראפן ומהם און אטייר פון זייא איז פאר האנדן מי שימנע ממנו התענוג ההוא אועלכר וואש דר תענוג איז פון אים פר מימן ער האט נאר גיט דעם תענוג וואש ער וויל ומחשבתו עליו און ער מראמקט דרויף ונפשו שואפת עליו און זיין זייב גלוקט דרויף ותלויה בו און היינגט דראן ושונה בבקשתו לילה ויומם און איז פאר איירט

ישכח

מרפא לנפש

בו" זהו בעו"ז ובעו"פ ג"כ תוספת רעקל שמן טעמים
 בעשם לו קטגור וביא עמנו תוספת וסיפא דקרא ודעי ורבי
 כי רע ומר עזר חס"י אלהים : ושניהם בענינו שובעים
 בין זה כשביא תלוות עוס"י ויין לו שאין משיג אכילת
 ונפש שואפת אכילת שביים מונעים מנפולוס י"ה העו"ז
 שדומה לים או יאמר ושמותיכם מונעים בעיני הפז"ר :
 מפסידים בסחורחם שקנו בעו"ז גיגיתם וימים מרומים
 אלא מפסידים : ככלים בערך החמורה והמונח בה
 אינם יודעים ערך מה הם מחלישים צדורה בעזרת צדוה
 השולם ארבע מהם יקר ונמשך ויג' : ואינם שרים קרואי

ביווארין

ויושיבו אותו בהחרב שכלם וכל אשר נוסף העולם יישוב נוסף שכלם חורבן עד אשר חשבו דרכו הרעה כי היא הטובה ותעומו כי היא הישרה ושמורו לחוק ולמוסר ויורישו אותו האבות את בניהם והעיר עליו משכילים וצו בו המונם והתקנאו עליו שריהם עד אשר נתבסם היצר בהם (ס"א ביניהם) ונתמלא החמת ושב בהם הדבר הנכרי בעולם נודע והדרך הנכונה בו נכריה והמספיק ממותריו הרעב הכופר ועשה כל אחד מהם כאשר ראה שעשה רעהו והאוחז טכנו די ספקו נקרא עצל והמתאחר (ס"א והמתעצל) מהרבות בו מקצרי והמסתפק במספיק ממנו חלש והעובד אותו משתדל *

מרפא לנפש

והאכזר גלות עין : ויף : ל' יפס תולד כמו ויף נגדלו
(יתוקלל לו) : נתבסם היצר בהם : ענין סיכרות וזממה
כמו שלמדו חז"ל הייב אדם לסמוני כסוריא : ונתמלא
החמת : נאלי נתמלא מיון הסכרות שנתבסם היצר בהם :
והמספיק : ר"ל מי שהוא נותן ממותריו טכ לו לעניים הוא

גווארן בחברת היצר דורף דעם בזהעמנונג פון דעם יצר הרע אשר ידעו וואש זיי האבן אים ליב
התאכבה האפלה עליהם האם זיך גשטארקט די פינשטריגיש איבער זיי וגדל העולם בלבם און דיא
וועלט איז גרויזש גווארן ביי זיי אין הארץ ויף חוקי בעיניהם און עש איז שיינ גווארן דאש שטארקייט
פון דער וועלט אין זייערע אויגן ויושיבו אותו און זיין מאכין בעצמן דעם עולם בהחרב שכלם
דורף די פאר וויסמקייט פון זייער פר שטאנד וכל אשר נוסף העולם יישוב און וויא מער דיא
ווערט ווערט בעצמ און גשטארקט נוסף שכלם חורבן ווערט אלץ מער פאר ווישט
זייער שכל עד אשר חשבו דרכו הרעה ביו זיין מיינן אויף זייער בייזן וועג כי היא הטובה אז
דאש איז דאש גוטש ותעומו און זיין פאר אירטן וועג מיינן זיין כי היא הישרה אז דאש איז דר
גלייכר וועג ושמורו לחוק ולמוסר און האבן דאש גמאן פאר אחק און פאר אמתרה ויורישו אותו
האבות את בניהם און די עקטורן מאכן עש ירשנן צו זייערע קינדער והעיר עליו משכילים און דר
קלוגר פון זיין דר וועקט און דר מאנט זיין דרויף וצו בו המונם און זיין גביטן דאש צו
זייער פראקטע לייט פלוצר זייערע קלוגע לייט לערנן די פראקטע לייט אז זיי זאלן תמיד
עוסק זיין אין די זאכן פון דעם עולם והתקנאו עליו שריהם און זייערע הארץ צארנן דרייבר אז
ווען איינר טוט גיט אזו שטראפן זיין אים דער פו און דאש גייט אזו ווייט עד אשר נתבסם
היצר בהם ביז דר יצר הרע ווערט פון זיין אן גטרונקן און פרייט זיך אין זיין ונתמלאת החמת
און די מאס ווערט פול פלוצר ביז זיין פאקטן תמיד דעם יצר הרע צו וואש ער היישט זיין
ושב מהם הדבר הנכרי בעולם און די זאך וואש איז פרעמד און אום רעכט ווערט בייא זיי נודע
בקענט און רעכט והדרך הנכונה בו און דעם רעכטין וועג ווערט בייא זיין נכריה פרעמד
והמספיק ממותריו הרעב און דר וואש טוט גנוג דעם הונגריגן מאן פון זיינע מותרות פלוצר פון
דעם וואש פלייגט אים איינר גיט ער איין ארוקאן הכופר דר איז בייא זיי גרעקינט פאר
איין בופר ועשה כל אחד מהן כאשר ראה שעשה רעהו און אימליכר פון זיי טוט נוי ער זעהט וואש
זיין תכר טוט והאוחז ממנו די ספקו און דר וואש בזהעמנונג זיך גאר מיט דעם וואש ער האט זיין
בדערפנש נקרא עצל ווערט ער בייא זיי אן גרופן איין פוילר ומתאחר מהרבות בו און דר וואש
זאקט זיך פון צו מערין אין דר וועלט פלוצר דר וואש היילט זיך גיט צוא מערין פיל געקט
אדר אנדרע זאכין ווערט ער בייא זיי גירופין מקצר ער קירצט דאש היישט ער טוט גיט גנוג
וועדקיג ער וואקט בדארפט צו מאן והמסתפק במספיק ממנו און דר וואש לאזט זיך בונגן מיט
דעם וואש ער האט רופן זיי אים חלש איין שטאפן מאן ווארום זיין זאגין ער זאל נאך מער
טראכטן צו פו דין וואקט ער גיהאט מער צו עסין וואלט ער גיזנטר גיווען והעובד אותו און

דער

שער הפרישות

של

ומשתבחים בו ומתנשאים ובעבורו מתחזרים וכועסים ורוצים ובעבור הגבול בו (ס"א) ובעבור הגבול בו עושים במניהם אלהיהם ויתורם מלבושיהם ומוסרם חזק משכניהם וותועים במצולות הסכלות שבים במרוצות העצלה עמוסים במעמסות התאוות ומבקשים גמול העובדים במעשה העוברים ומדריגות הצדיקים במנהגי הרשעים כמו שאחז"ל עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפינהם וכאשר הגיע היצר ברוב אנשי התורה אל מה שספרנו נצרכנו לעמוד כנגדו בפרישות המיוחדת אשר זכרנו גדריה בפתחת השער הזה ולהתיצב לפניו בה עד אשר תשיבם אל גדר הנכונה התורה אשר בה תקנת האמונה והעולם והיה בדין בעבור זה שיהיה באנשי התורה אנשים יחידים נושאים

מרפא לנפש

זה עס זכר : וכועסים על מי שאינו עוזר לזכר : ומתחזרים ומתנשאים : ורוצים : רק יש להם חלום אחרים : כ"כ מ"ס : בפתחת השער : ומתנשאים : ובעבור הגבול בו עושים בשניהם : זהו : ר"ל מתחת הפרק : זה : והיה בדין לו : להועיל : אם עבדו את גבולו שיש להם מותרות הרבה מן העולם : זה : אבני ספרים : כ"י : כ"ה : עד"ו : נעצמו שכתבתי בסוף פרק : זה : עוסקים כפי ויחזיקו לאורך גופם בלילות וסמים

דר וואש דינמ די וועלט פרוקט וואש ער איז אלץ עוסק אין דיא זאכן פון דעם עולם דער וועלט ביא זיי גירופן משהל איין פלייסקר מאן ומשתבחים בו און זייא פרישן זיך מיט אים ומתנשאים און דר הייבן אים ובעבורו און פון דר וועלט וועגן דאש היישט פרי זיי זאכן קריגן דאש גופש פון דר וועלט מתחברים פהעפמן זייא זיך וכועסים ורוצים און צארנן אויף דעם וואש וויל זייא נישט העקפין אויף צו קריגן דיא תאוות עולם הזה און פויליקן זיך צו דעם וואש העקפט זייא דרויף ובעבור הגבול בו און אז זייא גייאן איבער דעם גבול אין דער וועלט פרוקט און אז זיי קריגן שוין פיל געלט מער איידר זייער פדערפניש איז פריינגען זייא דיא צייט נאר אין תענוגים עושים בשניהם אלהיהם זייא מאכן זייער בויך פאר זייער גאט ותורתם מלבושיהם און זייער קליידר פאר זייער תורה ומוסרם חזק משכניהם און זייער שטארקן וואנאגן איז זייער מוסר און דרך ארץ ותועים במצולות הסכלות און זייגן פאר אירט אין דעם מיפניש פון דעם גארשקייט שבים במרוצות העצלה זייא קערין ווידר אין דעם וועג פון פוילקייט פרוקט ווען זייא מוען שוין אמאל תשובה און זאגן זיי וועלן שוין דאש גיט מאן פון דעשט וועגן דר נאך גייאן זייא ווידר אין דעם ערשטין וועג עמוסים זייא זייגן גילאדין במעמסות התאוות מיט דעם לאשט פון דעם גילוסקייט ומבקשים גמול העובדים במעשה העוברים און פאר זייערע עבירות וואש זייא מוען ווילן זייא אז איין שוכר וויא דיא וואש דינן גאט ומדריגות הצדיקים און ווילן זיין אין דיא מעלות פון צדיקים במנהגי הרשעים מיט דיא מנהגים וואש זייא זיינען זיך נהיג וויא דיא רשעים אזו וויא אונזערע חכמים ז"ל האבן גיזאגט עושים מעשה זמרי עש איז פאר האנדין אונזערע לייט וואש מוען דיא ווערק פון זכרי ומבקשים שכר כפניהם און וואלטין גערין שוכר גיהאט אזו וויא פנחס וכאשר הגיע היצר ברוב אנשי התורה און אז דער יצר הרע האט שוין גקריגן פיל גילערינטע לייט אל מה שספרנו צוא דעם וואש מיר האבן אויבן גזאגט נצרכנו לעמוד כנגדו מוין מיר זיך שטעלן קעגין אים בפרישות המיוחדת דורך דעם פונדערן אפ שידונג פון וועלטליכע זאכן אשר זכרנו גדריה בפתחת השער הזה וואש מיר האבן דער מאנט דאש פשידנש אין דעם אן הייב פון דעם דאניגן שער ולהתיצב לפניו און צוא שטעלן זיך קעגן אים בה מיט איר פרוקט מיט דעם אפ שידונג עד אשר תשיבם אל גדר הנכונה ביז דאש פרישות וועט זייא ווידר קערין צו דעם רעכטין וועג התורה וויא דיא תורה וויל האבן אשר בה תקנת האמונה והעולם וואש מיט דעם וועג איז דיא תקנה צוא דער אמונה און צו דעם עולם והיה בדין בעבור זה און דורך דעם גיט מיט דער שכל שיהיה באנשי התורה אז עש זאל

הפרישות המיוחדת ומקבלים תנאים להועיל בה אנשי התורה עם פנות נפשותם ונשות מדותם על התאוות הבהמיות עם היצר ויהיו רופאים לאמונה ולנפשות יעלו ארוכה להם בעת נשות מהמדות הטובות אל המדות שאחריתם מגונה ובעת גבור יצירהם על שכלם ועת מרדתם במותרי עולמם מהדברים הצריכים מאד לאמונתם כאלו כונתם לרפא חולת האמונה או דוה נפש ממדוי הספקות יטהרו לעלות לו ארוכה באמתת חכמתם או בורח מעבודת האלהים ישיבוהו אליה ויבטיחוהו או עמוס בחטאיו יערבו לו מחילת האלהים בשובו מהם ואם יבא עליהם שוכח אלהים יזכירוהו או

מרפא לנפש

א' ע"ס : עם פנות נפשותם כו' כשיפנו אנשי המדות מנפשותם שלא לנשות במדותם אל כחלות הכחיות : ועת א' נפשותם אל כחלות הכחיות אז ירלו מאלו הכחיות מרדתם במותרי עולמם מהדברים כו' : שאלו ויפנו ויפנו מוסר : אז פ' : עם פנות נפשותם : שפחותם פנו ממה שס' לריכין מאד לאמונתם ועי' הס' ערודים תמיד

זיין צווישן די גילערניגע לייט אנשים יחידים איינציגע מענטשין פלומר אויף גקליבנע מענטשן וואש זיינן גאנץ פרום נשאים הפרישות המיוחדת זיין זאקין אויף זיך טראגן פלומר זיין זאלין האקמין דאש בזונדרע אפ שיידינג ומקבלים תנאים און זאלין אויף זיך נעמן אירע תנאים דאש היישט אקע זאקין וואש דר צוא גיהערין להועיל בה אנשי התורה כדי זאלין דער מיט העלפין די גילערניגע לייט עם טנות נפשותם דענמאלט אז זייערע לייפר קערין זיך ונשים מרותם און זייערע גאמורין גיין זיך אל תאוות הבהמיות צו דיא לייפליכע גלוסקמקייט עם היצר מיט דעם יצר דרע פרומ און דר יצר הרע רעט זיין גאד אן דער צוא אויף דענמאלט ווערין זיי זעהן פון דיא פרושים און ווערין זיך נעמן פון זיי אמוסר און ווערין נים גאד גיין דיא תאוות ויהיו און דיא רעכטע פרושים וועלן זיין רופאים לאמונה וויא דאקטורים צו דר אמונה ולנפשות יעלו ארוכה להם און צו דיא לייפר ווערין זיין היילן בעת נשות מהמדות הטובות אין דר צייט אז זיי וועלן אנועק גיין פון די גוטע מדות און וועלן זיך גיין אל המדות שאחריתם מגונה צוא אועלכע מדות וואש דר סוף דער פון איז שלעכט ובעת גבור יצרם על שכלם און אין דר צייט אז זייער יצר הרע שטארקט זיך איפר זייער שיקר ועת מרדתם במותרי עולמם און אין דער צייט אז דיא מרדת וואש זיין האקין צוא זוכן די איבעריגע אום גולליכע זאקין פון דעם עולם מאכט דאש זיי מרוד מהדברים הצריכים מאד לאמונתם פון גאד צו זוכין די זאקין וואש זיי בדארפן גייט צו זייער אמונה אדר אז איז דר פשט (ועת מרדתם במותרי עולמם מהדברים הצריכים מאד לאמונתם) אין דר צייט אז זיין מרוד אין די זאקין וואש זיין קער פון דעם וואש זיין בדארפן גייט צוא זייער אמונה דרך דעם זיין זיך מיד מרוד אין תאוות העולם הזה היין דאש אלץ די פרושים כאלו כונתם לרפא חולת האמונה עש איז גלייך וויא זייער פונגה איז צוא היילין דאש קראנקייט פון דר אמונה או דוה נפש אדער די וויא מאג פון דער גשמה ממדוי הספיקות פון אועלכע וויא מאג וואש זיין מסופק אין אזאך פון דר אמונה און קאנן זיך דרום גיט קיין עצה נעבין יטהרו להעלות לו ארוכה וועלן זי היילן צו היילין דאש אים באמתת חכמתם מיט זייער ווארהפטיגע חכמה או בורח מעבודת האלהים אדר ווען אייגר וועט אנמלויפן פון גאמט דייגשט ישיבוהו אליה וועלן זיין אים ויידר קערין אזער זאל ויידר קומן צו דיין גאמט יבטיחוהו און וועלן אים מבטיח זיין אז ער וועט קאנן גרייכן דאש גאמט דייגשט און זיין הארץ זאל גיט אפ לאזין זיך צוא זאגן דיא זאך איז שווער פאר מיר או עמוס בחטאיו אדר ווען אייגר איז בלאדין מיט זינגע זינד יערבו לו מחילת האלהים ווערין זיין אים ערב זיין אז גאמט וועט אים מחיל זיין זינגע זינד בשובו מהם אז ער וועט ויידר קערין פון זי דאש היישט אז ער וועט השובה מאן ואם יבא אליהם שוכח אלהים און אז עש וועט קומן צו זיין אועלכר וואש האט פאר געסין אין

צדיק יאשרוהו ואוהב אלהים יאהבוהו או מגדל ליכולת האלהים יגדלוהו ואם יחמא יוכירוהו מיד לשוב ואם יחלה יבקרנהו ואם יהיה להם מותר מן העולם יעניקוהו ממנו ואם יפגעו פגע יעזרוהו והם דומים בעולם לשמש שפושטת אורה בעולם עליונו ותחתונו כי היא מאירה מה שלמעלה ממנה כמו שהיא מאירה מה שלמטה ממנה מן הכוכבים והגרמים וכן אלה היחידים אשר ספרתי לך בעוה"ב כמ"ש (בראשית יח) ונשאתי לכל המקום בעבורם ואמר (תהלים קו) לולי משה בחירו ובעוה"ב כמ"ש (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים ועל כן אמרה דבורה (שופטים ה) ואוהביו בצאת השמש בגבורתו ועל המנהג הזה בפרישות תמצא הנביאים עליהם השלום וחסדי קדמוניו בכל דור ודור

כרפא לנפש

נעו"ז : או צדיק יאשרוהו כלומר משכחם אותו כדי כו' מאירה מה שלמעלה ממנה כו' כי יס כמס מוכנים לעמוד בדרך כמו אשרי וישיב בדרך וכן פי' כולם : או שם למעלה מהשמש בגלגל שלם ומקבלים אורם מהשמש ואשרו ויחזקו ויחזקו ויחזקו ויחזקו כמ"ש כמו אשרי וכן כל הכוכבים והלכנה שלמטה מהשמש מקבלים אורם ממנה וכן כל השלם הם מאיר ממנה וכן אלה היחידים הם מאירים למעלה בעולם כמ"ש (משלי יא) וכן הם ועיין בסקדמה המתכר כל הזכר והם דומים בעולם לשמש

נאט יוכירוהו וועלן זיי אים דר מאנן או צדיק אדר או איין צדיק וועט קיין צו זיי יאשרוהו וועלן זיי אים שטארקן אז ער זאל נאך בעסיר קאנן נאט דיין או אוהב אלהים אדר דער וואש האט ליב נאט יאהבוהו וועלן זיי אים ליב האבן או מגדל ליכולת האלהים אדר דר וואש מאכט גרויש צו די מאכט פון נאט יגדלוהו וועלן זיי אים גרויש און השוב מאכין ואם יחמא און אז איינער וועט זינדיגן יוכירוהו מיד לשוב וועלן זיי אים תיפה דער מאנן אז ער זאל תשובה מאן ואם יחלה און ווען איינער ווערט קראנק יבקרנהו וועלן זיי אים מבקר חולה זיין ואם יהיה להם מותר מן העולם און ווען זייא וועלן האבן איינע פון דעם וואש זיי ברארפן צוא דעם עולם יעניקוהו ממנו וועלן זייא אים דער פון שפייזין בלומר וועלן זייא דער פון געבן צו איין ארום מאן ואם יפגעו פגע און ווען איינס וועט זיך עפיש מרעפין אשלעכט באגעניגעש בלומר ווען עש וועט חזר אויף איינס קיין עפעס אצרה יעזרוהו וועלן זיי אים העקפין והם דומים בעולם און אזעלכע לייט זיינן גרייך אויף דר וועלט לשמש צו דיא זון שפושטת אורה וואש זיא פר שפרייט איר קיכט בעולם אויף דער וועלט עליונו אויף דעם וואש איז העכיר פון איר ותחתונו און אויף דעם אונטערשטן עולם כי היא מאירה מה שלמעלה ממנה אזו וואש זיא לייכט וואש נאט איינער דעם וואש איז העכער פון איר כמו שהיא מאירה מה שלמטה ממנה אזו וואש זיא לייכט וואש נאט איינער פון איר און אויף וואש העכיר פון איר לייכט זיא מן הכוכבים פון שטערן ווארום עש איז פר האנדין פיל שטערן וואש זיינן העכר אז די זון והגרמים און די מזלות וכן אלה היחידים אשר ספרתי לך און אזו אויף זיינן די איינציגע פרושים וואש איך האב דיר דר צייקט לייכט און בשיצן אויף בעולם הזה אויף דעם עולם אזו וואש עש שטייט אין (בראשית) ונשאתי לכל המקום און איך וועל פאר געבין די זינד פון דר נאנצע שטאט בעבורם פון זייערע וועגן און אין (תהלים) שטייט לולי משה בחירו ווען עש וואלט נים גווען משה זיין אויש דר ווייכט וואלטין חליקה אום גיקומן אלע ישראל ובעולם הבא און אויף בשיצן די לייט אויף עולם הבא בלומר אפילו נאך זייער מוית העלפט אויף נאט דורך זייער זכות אזו וואש עש שטייט אין (משלי) פרי צדיק עץ חיים די פרוקט פון דעם צדיק איז דר בוים פון לעבונג ועל כן אמרה דבורה און דרום האט דבורה גיזאגט אין (שופטים) ואוהביו בצאת השמש בגבורתו און די ליב האפירש פון נאט וועלן זיין אזו וואש דיא זון וואש גייט אויש מיט איר שטארקייט ועל המנהג הזה בפרישות און אויף דעם מנהג פון אפ שידונג פון תענוגים תמצא הנביאים עליהם השלום וועטמו גפינן אז דאש האבין די נביאים עליו השלום גהאלטן וחסדי קדמוניו בכל דור ודור און אויף און גרע ערשטע חסידים פון אימליכן דור כאשר הוא מבואר

שער הפרישות

כאשר הוא מבואר בספריהם • ואני עתיד לבאר מזה מה שיזדמן לו במקומו הראוי בעזרת הצור יתברך :

פרק ג **אבל** לכמה כתות נחלקים הפרושים בפרישות • אומר בתשובת השאלה הזאת כי הפרישות מן העולם תהיה לאחת משתי עילות כמו שהקדמנו והם התורה • והעולם • והפורשים מחמת מסורת התורה שהם אנשי הפרישות האמתי הם שלש כתות • אחת מהם אנשים שהלכו בגדר הפרישות העליון להדמות כאישים הרוחניים ויעזבו כל מה שימרידם מן האלהים • וברחו מן הישוב אל המדבריות והישימון וההרים הגבוהים מקום שאין צוות ולא חברה • אוכלים מה שהם מוצאים מעשב הארץ וההרים

מרפא לבפש

מנינים על דרכי כבוד וכן הם מנינים אחר מיתתם • אבל לכמה כתות כו' • והם התורה והעולם • יש כמ"ס ועוסק חסד לאלפים וגמלא כוזב סכמתים מתפללים • פורשים מתנת הכנסת כתיבת ל"ג וקיום סתירה • ויש ספורשים מתנת הכנסת קעולם כוס להגיע ע"י הפרישות • בעד החיים להאיל מכל ל"ג ע"ס :

בספריהם אלו וזו עש איז בשייד אין ויערע ספרים ואני עתיד לבאר מזה און איך ווער דר פון בשיידן מה שיזדמן לי וואש עש וועט מיר דר פון אן גיגרייט זיין פלומר און ווייט וויא איך וועל קאנן וועל איך עש אלץ אימליכש בשיידן במקומו הראוי לו אויף זיין ארץ וואש גיהער דער צוא בעזרת הצור יתברך מיט דער הילף פון דעם בשעפר יתברך :

אבל לכמה כתות נחלקים הפרושים בפרישות אבר אויף וויפר ביותות ווערין גיטיילט דיא פרושע לייט אין דעם אפ שיידונג וואש וויא שיידן זיך אפ פון די וועלמליכע פענגנים פלומר וויפר ערלייא פרושים איז פר האנדן אומר בתשובת השאלה הזאת וועל איך זאגן איין ענטפער אויף דער שאלה כי הפרישות מן העולם אז דאש אפ שיידונג וואש מענטשן שיידן זיך אפ פון דיא פענגנים פון דעם עולם תהיה לאחת משתי עילות דאש טוט זיין פון וועגין אייגש פון דיא צווייא מעמים כמו שהקדמנו און וויא מיר האבין פרענר גיזאגט והם און דיא צווייא מעמים זייגן תורה והעולם פון וועגין דר תורה און דעם עולם פלומר אטייל שיידן זיך אפ פון פענגני העולם הזה פרי וויא זאלין קאנן מקנים זיין דיא תורה פון גאמטש וועגין און אטייל שיידן זיך אפ מחמת דעם ליבשאפט פון העולם הזה דאש היישט פרי וויא זאגן דורך דעם פרישות קאנן צוא הנאות העולם הזה אדר ווייל זיי זייגן ארום האבן וויא מוזא אז זיי זאלן גיט פאר שעמט ווערין אויף דער וועלט אזא וויא דער מחבר וועט ווייטער מפורש זיין והפורשים מחמת מסורת התורה און די וואש שיידן זיך אפ מחמת דעם איבר ענטפונג פון דר תורה פלומר ווייל השם יתברך האט איבר גענטפערט דיא ישראל די תורה מען זאג ויא מקנים זיין שיידן וויא זיך דרום אפ פון דיא וועלמליכע פענגנים פרי וויא זאלין דיא תורה מקנים זיין שהם אנשי הפרישות האמתי וואש זיי זייגן די רעכטע פרושע לייט הם שלש כתות דיא זייגן דרייא ערלייא כתות אחת מהם איין ביותה פון וויא איז אנשים שהלכו בגדר הפרישות העליון נעקע לייט וואש גייגן אין איין הויכע מעלה פון פרישות להדמות כאישים הרוחניים דאש וויא ווילן גיידן זיין אז די מקאבים ויעזבו כל מה שימרידם מן האלהים און זיי האבן פאר לאזין אלץ וואש קאן וויא טרור מאכן פון גאמטש דינקט וברחו מן הישוב אל המדבריות והישימון און זייגן אנטלאפן אויף דעם ישוב אין דיא מדבריות אריין און אין די וויקטניש וההרים הגבוהים און אויף די הויכע בערג מקום שאין צוות ולא חברה אויף און איין ארץ וואש איז גיט פאר האנדן קיין געקנשאפט און קיין בעהפמאנג מיט מענטשין אוכלים מה שהם מוצאים וויא עשין וואש וויא קריגן מעשב הארץ פון דעם גראז וואש אויף דער ערד ועלי האילנים און דיא פלעטער פון דיא

ועלי האילנים. ולובשים הבלויים והצמר. ויחמו במלעים. מרדם מורא הבורא ממורא הברואים. ושעשע אותם אהבת הבורא מחשוב באהבת ב"א. והספיק להם מה שיש להם אצל האלהים. ולא שייחלו אל מה שיש בידי אדם. והכת הזאת רחוקה מכל הכתות בגדר הדרך השוה התורייה מפני שהם עוובים ענין עולמם לגמרי. ואין בדין תורה לעזוב ישוב העולם לגמרי. כמו שהקדמנו במה שאמר הכתוב (ישעיה נה) לא תהו בראה לשבת יצרה. והכת השנייה אנשים שהלכו בדרך הגדר הבינוני שבפרישות ומאסו מותרי העולם לגמרי. וסבלו לחסום תאוותם מהם. והמותרים על שני פנים. אחד מהם

מרפא לנפש

להנאות העולם הזה כמו שמפרש: ולובשים הבלויים. כולל גדול מורא ב"א כלומר כך הם מסכנים נפשותם בגדים כסונים וסכלוים: והצמר. כלומר העורות עם לילך במדבר מקום שיש שם מיות רעות כי מורא מה שאמר בלי עבודה ומיקון מפני שאין בהם טוהר: מרדם מורא הבורא. שם מרדוס כ"כ במורא הכורא על שאין להם שום מורא מכו"ר. או יאמר מרדם מניחם מורא הכורא

בזמנא ולובשים הבלויים אונ. ויי קליידן זיך אן מיט דיא ארבע ארץ פאר פוילשע קליידר. והצמר אונ. פעל מיט וואל פדוקר. ויי קליידן זיך אן מיט אויש גמאכטע פעל ווייל מען דארף גיט דר צו קיין מירקא ויחמו בסלעים אונ. בשיצן זיך אונגער די פעלונגש מרדם מורא הבורא ממורא הברואים די פארקט וואש ויי האבן פאר גאט מאכט ויי אזו מרד או זייא פארקטן זיך גיט פארקין שום בשעפניש ארץ אזו און דר פשט (מרדם מורא הבורא) דיא פארקט פון גאט האט זייא ארויש גמריבן פון זייער היים ווארום זייא האבן מרא אז זייא נועלן ויין אין זייער היים נועלן זי גיט קאנן רעכט דיין דעם בשעפער מחמת דאש בדרעפניש פון דיא בני בית אונ. דיא פארקט פון גאט אזו בייא גרעסר (ממורא הברואים) פון די פארקט פון די בשעפניש פלוקר זייא וואלמין דאך בראפנט מרא צוא האבן אין דיא מדבריות צוא גיין מחמת חיות רעות גאר דאש זייא פארקטין זיך מאמר נועלן זייא אין דר היים גיט קאנן רעכט דיין דעם בשעפער איז גרעסר בייא זייא פון דיא פארקט פאר חיות רעות דרום גיין זיין אין מדבריות אריון ושעשע אותם אהבת הבורא אונ. די קיבשאפט פון דעם בשעפער האט זייא אזו גימאכט פרייאן אז זיין בנערין גיט מחשוב אהבת בני אדם פון צו מראקטין דיא קיבשאפט פון מענטשין והספיק להם מה שיש להם אצל האלהים אונ. ויי לאזין זיך באנוגין מיט דעם שפייז וואש זייא האבן ביי גאט פלוקר מיט דעם שפייז וואש גאט שיקט ויי צו ולא שייחלו אל מה שיש בידי אדם אונ. גיט זיין זאלין האפן צו דעם וואש איז פר האנדן ביי מענטשין דאש היישט זיין האפן גיט אז מענטשין זאלן זיין עפיש געבין והכת הזאת אונ. די ביהא איז רחוקה מכל הכיתות די ווייטשטע פון אלע כתות מגדר הדרך השוה פון דעם גמריבן נועע התורייה וואש די תורה וייל האבן מפני שהם עוובים ענין עולמם לגמרי ווייל זייא פאר לאזין אין גאנצין דאש פירונג פון דעם עורם ואין בדין התורה אונ. די תורה וייל דאש גיט האבין לעזוב ישוב העולם לגמרי. אז מען זאל דעם לשוב פון דער נועלם אין גאנצן פאר לאזין כמו שהקדמנו במה שאמר הכתוב אזו וויא מיר האבן פריער גזאנט פון דעם וואש דר פסוק זאגט אין (ישעיה) לא תהו בראה גאט האט דר נועלם גיט בשאפן אז זייא זאך ווישט זיין לשבת יצרה ער האט זיא בשאפין זיא זאל באזעסין נועלן מיט מענטשין והכת השנייה אונ. די אנדרע ביהא איז אנשים שהלכו בדרך הגדר הבינוני שבפרישות דיא מענטשין וואש גייען אין מיטל מעדיין נועע אין דיא אפ שייידנג פון דר נועלם ומאסו מותרי העולם לגמרי אונ. זייא פאר מיאוסין גאר דיא מותרות פון דר נועלם וסבלו לחסום תאוותם מהם אונ. ליידין צו פאר שליסן זייערע תאוות פון די אפריגע זאכן פלוקר נועע זיין האבן לושט צו דיא זאכן וואש מען קאן זיך בגיין אן זייא האלמן זייא איין זייער גילוסטיקייט והמותרים אונ. דיא זאכן וואש זיין אפריג דאש היישט וואש

מותרים שהם חוץ לאדם ונפרדים ממנו כקנינים הנופיים והמאכל והמשתה והמלבוש והמשכן. והשני מותרים דברים לאדם אין נפרדות ממנו סיבותם כדבור והשחוק והמרגוע והמנוחה והבט אל המותרים והאזן אליהם והעבר על הרעיונים מה שאין צריך. ופסקה הכת הזאת ממנה כל קרואי המותרים. ולא רצו לצאת מהישוב להספיק לנופם מזונותם כמו שהם חייבים בו. והמירו המדברות וההרים בבדידות בבתיהם. והיחידות במשכניהם. והשיגו שני הענינים. והגיעו אל שני החלקים. והם יותר קרובים אל הדרך השווה והתוריה ממי שהקדמנו זכרו: והכת השלישית אנשים שהלכו בדרך הגדר

מרפא לנפש

יותר מהנרדף להם הם פוסקים ומונעים מזה. ומ"ס פירש קרואי כל מה שנקרא מותר. וממנה לשון נקבה שב על הכת: ולא רצו לצאת מהישוב. כמו שפסקו הכת הראשונה: להספיק. כדי להספיק לנופם מזונותם ופרנסתם בביתם מה שהוא צריך מאוד וסוף חיון הסורה: והמירו המדברות וההרים בבדידות בבתיהם כו' כי כת הראשונה הסתודדו במדברות וחזו לישוב וסם בבדידות כמתיסס ואין

אמנם נמשך קאן זך בגיין אן זי די זיינן על שני פנים אויף צוויי ערלייא אופנים אחר מהם איינש פון זיין איז מותרים שהם חוץ לאדם אועלכע איבעריגע זאכן וואש זיינן חוץ דעם מענטשן פלוצר וואש זיינן גיט פהעפט צו דעם מענטשן נאר זיי זיינן פון אים אפ גישייד בקנינים הגופים גלייך אז די ליבליכע גיט וואש איינר האט זיין איינזיגש והמאכל והמשתה והמלבוש והמשכן און עסין און טרינקן און קליידן און אדירה אויף צו וואגן והשני און דאש אנדערע איז מותרים דברים לאדם אועלכע איבעריגע זאכן וואש זיינן פהעפט צו דעם מענטשן אין נפרדות ממנו סיבותם די סיבות וואש דורך דעם קאן ער קריגן די איבעריגע זאכן זיינן פון אים גיט אפ גישייד ווארום דיא מותרים וואש זיינן חוץ פון דעם מענטשן דהיינו עסין אדער טרינקן קאן גיטאלט זיין האמטשע ער וויל איבעריג עסן אדער טרינקן האט ער אבר גיט אבר די איבעריגע זאכן וואש זיינן פהעפט צום מענטשן זיינען פון אים גיט פר מיטן כדבור גלייך אז ריידן והשחוק און לאבין והמרגוע און זיך אפ רוען והמנוחה און שמייר שטיין והבט אל המותרים און צו קוקן אויף איבעריגע אום נוצליכע זאכן והאזן אליהם און צו פר געסן פלוצר צו הערין זיי והעבר על הרעיונים מה שאין צריך אדר צוא געסן זיך אין זיין גיראנקן וואש איז אים גיט גיימיג ופסקה הכת הזאת ממנה כל קרואי המותרים און די פיתה מיינט מען די אנדערע פרושים וואש פריער איז גישטאנן האט פון זיך אפ גישאפט און פר מיטן אלץ וואש נוערט נאר גירופין איבעריג פלוצר אלץ וואש מען זאגט דאש איז איבעריג האבן זיי עש פון זיך פר מיטן ולא רצו לצאת מהישוב און עש איז זיי גיט גיפערלן פון זייער היים אועק צו גיין להספיק לגופם מזונותם כדי זיי זאלן גינגין מאן צו זייערע לייבן זייער שפייז וואש זיי בדארפן גיימיג כמו שהם חייבים בו גלייך וואי זיי זיינן דרינקן חייב מיט דעם דרך פון דר תורה והמירו המדברות וההרים בבדידות בבתיהם און פר דעם וואש גענע פיתה זיינען גיגאנגן אין די מדבריות און אויף די בערג פר ביימיג זיי עש מיט דעם וואש זיין זיינן אריין אין זייערע הייזער פלוצר דיא ערשטע פרושים וואש פריער איז גישטאנען האבן זיך אויש גיקליבן צו פר איינגיין זיך אין די מדבריות און די אנדערע פרושים האבן זיך בעסר אויש גיקליבן צו פר איינגיין זיך אין זייער היים והיחידות במשכניהם און פר איינגיין זיך אין זייערע וואונגן והשיגו שני הענינים און האבן גיגרייכט ביינע דעם ישוב פון דעם עולם און דאש פרישות והגיעו אל שני החלקים און זיי האבן גיגרייכט צו ביינע חלקים זיי האבן אחלק אויף דעם עולם און האבן אחלק אויף עולם הפא והם יותר קרובים אל הדרך השווה און זיי זיינן געקומען צו דעם מיטן מעסיגין וועג התוריה וואש דיא תורה היישט ממי שהקדמנו זכרו פון דער פיתה

שער הפרשות

עשר

השפל שבפרישות. והוא שפרשו מן העולם כלבותם ובמצפונם והשתתפו עם אנשי העולם כנראה מנופיהם בישוב העולם כחרישה וזריעה והתעסקו בנופיהם בעבודת הבורא יתברך. עמדו על צורת נסיון האדם בעוה"ז ומאסו בו. וגרותו והגזרתו מעולם הרוחניות (ס"ה הרוחות) אליו. ונפשותם מואסות בעולם ובהגונו ונכספות לעולם הבא. מצפים אל המות והם נוהרים ממנו. הכינו צידתם לעת נסיעתם. וחשבו כמה שמגיעים אל בית מרגועם קודם העתקתם. ולא לקחו מהעולם אלא פחות ממוזונתם. ולא הניחו ממנו מה שהוא טוב להם באחריתם כפי יכולתם. אלא לקחו ממנו צידה ונשאורו. והכת מרפא לנפש

מרפא לגיש

והינינו אל שני החלקים העצום והעשירי: כח:השש שבפרישות
כלומר שאינם פורשים גם כן כמו השני הכתוב הראשונים
ואלו אשר הם פורשים ויתר וכו' בינונים וכו' פחות
מחשבה שבפרישות: עמודי עשר צורת מסין וכו' כלומר
הגימט' מה' שאלו מן האדם ומהם בראויות שהוא רק

וואש מיר האבן צום ערשטן דער מאנא וואס האט געזאגט און די דריטע פיהל איז אנשטעל
בגד השפל שבפרשות אעלכע זייט וואס זיי גייען אין גידערגשטין ווען פון דעם אפ שיידינג
פלומר וואש זיידן זיך גיט אפ פון דער וועלט אזוי פיל וויא ענע צוויי פיות נאר ווערליג
דעם ווען וואש די תורה הייסט איז דאש דער בעסטער ווען וואס און אזוי ווען זיי שפרשו
מן העולם בלגותם ובמצפונם זיי שיידין זיך אפ פון דער וועלט אין זייער מחשבות והשתתפו עם
אנשי העולם און זיי האלטן זיך גייערן שאפט מיט די מענטשן פון דער וועלט בנראה מגופיהם
אין דעם אויט ווייזונג פון זייער לייכר בישוב העולם אין די זאכן וואש איז איין ישוב פון דער
וועלט פלומר אין הארץ שיידין וויא זיך אפ פון דעם עולם נאר אין אעלכע זאכן וואש איין
ישוב פון דער וועלט איז ווייזט זיך אויט פון זיי אז זיי בהעפטן זיך יא מיט מענטשן כחרישה
והריעה גלייך אז אקערן און זייען והתעסקו בגופיהם בעבודת הבורא ויברך און צום אמת זייען זיי
עוסק מיט זייערע לייכער אויך אין גאמט דינשט פלומר אפילו בשעת אז זיי בהעפטן זיך
מיט די מענטשן צו מאן אעלכעש וואש דער צום ישוב פון דער וועלט דהיינו אקערן אדער
זייען ביינען זיי דריינן אויך גאמט דינשט עסו על צורת הנסיון האט בעה"ז זיי האבן פרשטאנ
אויף דעם נישטאלט וויא דער מענטש ווערט גיפובט אויף דער וועלט ביינעם מען זיי האבן
פרשטאנ אז גאט האט בשאפן דרום דעם מענטשן כדי ער זאל אים פויבן אויף דער וועלט
און ער זאל אים נעבן דער פר פיל שכן אויף עולם האב און האבן אויף פרשטאנ וכאמרי
בו וויא דער מענטש איז וויא אגפאנגענער אין דער וועלט וגרותו און זיין פרעמדקייט והגרותו
מעולם הרוחניות און וויא ער איז אפ גישייד פון דעם אויבערשטן עולם אלוי צו דעם עולם גופות
מואסות בעולם און זייערע לייכער פאר מיאוסין אין דעם עולם ובהונג און מיט זיין גומש וואש
דריינען איז ונכנסות לעה"ב און זיי גילוסטן צו עולם הבא מצפים אל המות זיי האבן צום מוית
והם נזהרים ממנו און זיי היטן זיך פאר אים פלומר זיי האבן תמיד צום מוית ווארום דארטן וועט
זייא בעסטער זיין אז היינט און וועלן פאר שפארן די מלחמה פון דעם יצר הרע און היטן זיך
אז דער מוית זאל זיי גיט קומען דורך זייער זינד הכינו צידתם לעת נסיעתם זיי גרייטן זיך און
זייער שפייו צו דר צייט וואש זיי וועלן פון דער וועלט אנועק ציהן וחשבו במה שמגיעים אל בית
מרגועם און מראקטין מיט וואש זיי וועלן קומן צו זייער רוא הווי און דאש מראקטין זיי קודם
העתקתם איידר זיי ציהן אנועק פון דער וועלט ולא לקחו מהעולם אלא פחות ממזונותם און זיי גיבן
גיט פון דעם עולם נאר דאש ווייניגשטע פון זייער שפייו ולא הניחו מה שהוא טוב להם באחריתם
און לאוין גיט אנועק דאש אקין וואש איז זיי גיט צו זייער סוף כפי יכולתם ווערליג זייער יכולת

גר"י כ"ט

הזאת קרובה אל הדרך השווה הישרה התורה יותר ממה שזכרנו קודם. אך הפורשים למשוך תועלת העולם ופרישותם באיברים ולא במצפונים ובלבבות והם שלש כתות אחת מהם אנשים חסמו תאות נפשותם מהשיג קצת התענוגים כדי שיצא להם שם בפרישות וישבחו אותם באמונה ובחסד להיות זה סיבה חזקה להגיע אל תכלית תאותם. והם מחניפים באמונה ובפרישות בעבור שיבטחו בני אדם בהם ויפקידו אצלם ממוניהם ויגלו להם סודותם ויכלו להזיקם. והם הכת הרעה שבכל כתות בני אדם. ויותר רחוקה מן האמת ומגונה במנהגם מכלם. ובכמותם אמר הכתוב (ירמיה ט) חץ שחוט לשונם וגו': והכת השנית אנשים שמצאה ידם מעט מהון העולם וכאשר ראו מהירות אבירת הממונות והתהפכות הענינים עם מעוט במחונם באלהים. הצרו על נפשותם

מרפא לנפש

המות. כי שם מקומם ויפטרם ממלחמת סיסל' וגזכרים ידבר ויבטחו ימים לרצו: הצרו על נפשותם כו'. כן ממנו מן המות שלא ימותו בעושים ר"ג: ובכמותם אמר מנהג סלרי עין וסקמנזים וסכיליס סלוליס להם לר ומיס הכתוב חץ שחוט לשונם מלמס דבר בפיו שלם לא רעסו לתן מהמת קמלונס כמו שזכרתי מנהגם בסוף שער

גריקט אלא לקחו ממנו צידה נאר זיי נעמן דר פון זיך שפיין אויף דעם וועג ונשאוהו און נעמן עש מיט זיך אויף עולם הפא והכת הזאת און די דאזיגע פיתה קרובה אל הדרך השווה הישרה אין נעהנטער צו דעם גלייכן רעכט פארטיגן וועג התורה ונאש די תורה הייסט יותר ממה שזכרנו קודם זיי ניין מער נעהנטער צו דעם גלייכן וועג פון די צוויי פיתות ונאש מיר האבין פריער דר מאנט אך הפורשים למשוך תועלת העולם נאר די דאזיגע ונאש שייך זיך אפ פון די וועקטריקע תענוגים פדי זיי זאלין דורך דעם קריגין איין העלפונג אויף דעם עולם ופרישותם באברים און זייער אפ שידונג אין נאר מיט די גלייך ולא במצפונים ובלבבות און נים מיט די מחשבות אין די הערצער והם שלשה כיתות די זיינען דרייא פיתות אחת מהם איין פיתה פון זיי אין אנשים חסמו תאות נפשותם אועלכע מענטשין ונאש זייא פר שקיסין די גילוסטיקייט פון זייער לייב מהשיג קצת התענוגים פון צו גרייכן אטייל תענוגים טוען זיי עש דרום כדי שיצא להם שם בפרישות פדי זיי זאלין קריגין איין שם אז זיי זיינן פרום וישבחו אותם באמונה ובחסד און מען זאל זיי לויבין אז זייא זיינען ערליכע און גומע לייט להיות זה סיבה חזקה להגיע אל תכלית תאותם פדי דאש זאל זיין איין שטארקע סיבה זיי זאלין גרייכין צום עק פון זייער גילוסטיקייט ונארום מען וועט זאגן זיי זיינן פרום וועט מען זיי געבין געלט און זייא וועלין האבין דורך דעם פבוז והם כחניפים באמונה ובפרישות און זיי זיינען פאלש אין זייער אמונה און אין זייערע פרישות דאש זיי טוען עש נאר בעבור שיבטחו בני אדם בהם פון וועגן לייט זאלין זיך אויף זיי פר זיכערן אז זיי זיינן פנודאי זייער פרום ויפקידו אצלם ממוניהם און ווערין געבן צו זיי פהאלטן זייער געלט ויגלו להם סודותם און ווערין צו זיי מגלה זיין זייערע סודות ויכלו להזיקם וועלין זיי קאנען צו די לייט שארדין מאן והם און זיי די פאלשע פרושים זיינען הכת הרעה שבכל כתות בני אדם דיא ערגשטע פיתה פון אלע מענטשין יותר רחוקה מן האמת און זיינען מער נייט פון דעם אמת פון ארע מענטשין ומגונה במנהגם מכלם און זיינען שענדליכער אין זייער פירונג פון אלע ובכמותם אמר הכתוב און בייא אזו איין גלייכן זאגט דר פסוק אין (ירמיה) חץ שחוט לשונם זייער צונג אין אזו וזיא איין שארפע פייר והכת השנית און די אנדרע פיתה אין אנשים שמצאו ידם מעט מהון העולם אועלכע מענטשין ונאש זיי האבין עפיש זייער אייגנט פון דיא וועקטליכע גומש וכאשר ראו מהירות אבירת הממונות און אז זייא זעהן אז דאש געלט גייט גיך אנועק והתהפכות הענינים און זייערע זאכין ווערין פר ענדערט פלוסר זיי פאר דינען אמאל נים וזיא פיל זיי האבין פריער פר דינט עם מיעוט במחונם באלהים און דורך דעם ונאש זיי האבין ווייניג בטחון אויף גאט הצרו

במזונותיהם וחסמו תאותם. ומענו כי הפרישות נשאתם על זה ועם העיון האמיתי לא נשאתם על זה אלא רוב אהבתם בעולם וחריצותם להרבות מהונו ואבלם על ריש נפשותם ומעוט הסתפקותם במה שהגיע אליהם ממנו. ובכמהם אמר החכם (קבלה ו) איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד וגו': והכת השלישית אנשים קצרה ידם מקנות ממון ולא הגיעו מהון העולם אל מה שיוזנס אל אזו פיל אזו זיי זאלין זיך קאנגען דער מיט שפיון פלומר זיינען זיי אויף זיך ועלשט קארג מיט זייער שפיון אדר אזו איז דער פשט זיינען זיי זיך מצער ווייל זיי מוין פיל געלט אויף געבן אויף זייער שפיון וחסמו תאותם אונ זיי פר שליסן אונ האלטן איין זייער לוסטיקייט ושענו אונ מעגן פלומר אונ זאגן פר לייט כי הפרישות נשאתם על זה אז דאש פרישות האט זייער הארץ אויף דעם פר טראגן אז זייא זאלן זיך אזו איין האלטן פון די תענוגים אונ זאלן ווייניג עסן ועם העיון האמתי אפר אז מען וויר מיטן אמת מעגן זיין אין זייער פונד לא נשאתם על זה האט דאש זיי דער צו מער ניש גיבראכט אלא רוב אהבתם בעולם נאר זייער פיל ליבשאפט אין דעם עולם פלומר נאר ווייל זייא האבן ליב דיא וועלט וחריצותם להרבות מהונו אונ זייער טראכטן איז צו מערן פון דעם גוטש פון דר וועלט ואבלם על ריש נפשותם אונ זיינען פארגאס אז זיי זאלן ניש ארום ווערן ומעוט הסתפקותם אונ לאזן זיך ווייניג פונגן במה שהגיע אליהם ממנו מיט דעם גוטש וואש זיי האבן גיקריגן אויף דער וועלט פלומר איין מאל האבן זייא מרא טאמער ווערן זייא נאך ארימער ווערן אז היינט אונ ווירד דער מיט וואש זיי האבן היינט זייער אייניגש לאזן זיי זיך אויף ניש פונגן נאר זייא וואלטן גיקריגן מער גיהאט דרום שידין זייא זיך אפ פון דיא תענוגים פדי מען זאל זייא האלטן פאר פרום וועט מען זיי געבן געלט אונ מען וועט זיי געבן פקדונות ובכמהם אמר החכם אונ פון אזו אנלייכן האט גיזאגט דער חכם שלמה המלך איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד אפט איז פאר האנדין אפענטש וואש נאט האט אים גיגעבן עשירות אונ גימיר אונ פבור אונ האט אים די מאכט ניש גיגעבן דער פון צו עסן והכת השלישית אונ דיא דריטע ביתה איז אנשים קצרה ידם מקנות ממון אועלכע לייט וואש האבן קיין מאכט ניש פון צו קריגן געלט ולא הגיעו מהון העולם אונ גרייכן ניש פון דעם גוטש פון דר וועלט אל מה שיוזנס צו אזו פיל אז זיי זאלן זיך קאנגען דער מיט שפיון פלומר זיי פר דינג אזו פיר ניש וויא פיל זייא פדארפן האבן צו זייער שפיון אלא על הצר שבענינים נאר אויף דעם איינגשאפט פון זייער פירונג דאש הייסט זיי פר דינג נאר ווייניג אז עש טראגט מער ניש אז זיי זאלן גישפייזט ווערן מיט גרויש דחק וראו שיתכבדו אונ זיי זעהן אז זיי זאלן גיערליכט זיין זיי זאלן פלייפן בייא זייער פבור ויסתפקו במה שנזדמן להם מן המון אונ לאזן זיך פונגן מיט דעם שפיון וואש קומט זיי צו האנדין ולא יעמדו מעמד השאלה נאר זיי זאלן ניש שטיין אויף דעם מעמר פון צו ליינען פון לייט וולות הבקשה מבני אדם אונ צו דעם פון פון לייט צו בעטן זיי זאלן געבן זייא צדקה וחסמי תאותם בהתמדת הרעב אונ האלטן איין זייער גילוסטיקייט דורך דעם וואש זיי ליידין תמיד הונגר והסתר במעט המלבוש אונ פר פארגן זיך דאש הייסט זיי פקליידן זיך מיט ווייניג מלבושים ווייר זייער ניש פריינגט

מרפא לנפש

ט"ס בשם ר"ת ע"ה: איש אשר יתן לו וגו' וזונו יסלעטו סאלסס לאכול ממנו וגו': וראו שיתכבדו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה כלומר שאינו חסר כלום ולא לעמוד בדרך כבוד שלא יתוללו לנקש ולשאל מכל כעני

על נפשותם במזונותיהם באבין זיך אויף זיך איינג מיט זייער שפיון פלומר זיינען זיי אויף זיך ועלשט קארג מיט זייער שפיון אדר אזו איז דער פשט זיינען זיי זיך מצער ווייל זיי מוין פיל געלט אויף געבן אויף זייער שפיון וחסמו תאותם אונ זיי פר שליסן אונ האלטן איין זייער לוסטיקייט ושענו אונ מעגן פלומר אונ זאגן פר לייט כי הפרישות נשאתם על זה אז דאש פרישות האט זייער הארץ אויף דעם פר טראגן אז זייא זאלן זיך אזו איין האלטן פון די תענוגים אונ זאלן ווייניג עסן ועם העיון האמתי אפר אז מען וויר מיטן אמת מעגן זיין אין זייער פונד לא נשאתם על זה האט דאש זיי דער צו מער ניש גיבראכט אלא רוב אהבתם בעולם נאר זייער פיל ליבשאפט אין דעם עולם פלומר נאר ווייל זייא האבן ליב דיא וועלט וחריצותם להרבות מהונו אונ זייער טראכטן איז צו מערן פון דעם גוטש פון דר וועלט ואבלם על ריש נפשותם אונ זיינען פארגאס אז זיי זאלן ניש ארום ווערן ומעוט הסתפקותם אונ לאזן זיך ווייניג פונגן במה שהגיע אליהם ממנו מיט דעם גוטש וואש זיי האבן גיקריגן אויף דער וועלט פלומר איין מאל האבן זייא מרא טאמער ווערן זייא נאך ארימער ווערן אז היינט אונ ווירד דער מיט וואש זיי האבן היינט זייער אייניגש לאזן זיי זיך אויף ניש פונגן נאר זייא וואלטן גיקריגן מער גיהאט דרום שידין זייא זיך אפ פון דיא תענוגים פדי מען זאל זייא האלטן פאר פרום וועט מען זיי געבן געלט אונ מען וועט זיי געבן פקדונות ובכמהם אמר החכם אונ פון אזו אנלייכן האט גיזאגט דער חכם שלמה המלך איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד אפט איז פאר האנדין אפענטש וואש נאט האט אים גיגעבן עשירות אונ גימיר אונ פבור אונ האט אים די מאכט ניש גיגעבן דער פון צו עסן והכת השלישית אונ דיא דריטע ביתה איז אנשים קצרה ידם מקנות ממון אועלכע לייט וואש האבן קיין מאכט ניש פון צו קריגן געלט ולא הגיעו מהון העולם אונ גרייכן ניש פון דעם גוטש פון דר וועלט אל מה שיוזנס צו אזו פיל אז זיי זאלן זיך קאנגען דער מיט שפיון פלומר זיי פר דינג אזו פיר ניש וויא פיל זייא פדארפן האבן צו זייער שפיון אלא על הצר שבענינים נאר אויף דעם איינגשאפט פון זייער פירונג דאש הייסט זיי פר דינג נאר ווייניג אז עש טראגט מער ניש אז זיי זאלן גישפייזט ווערן מיט גרויש דחק וראו שיתכבדו אונ זיי זעהן אז זיי זאלן גיערליכט זיין זיי זאלן פלייפן בייא זייער פבור ויסתפקו במה שנזדמן להם מן המון אונ לאזן זיך פונגן מיט דעם שפיון וואש קומט זיי צו האנדין ולא יעמדו מעמד השאלה נאר זיי זאלן ניש שטיין אויף דעם מעמר פון צו ליינען פון לייט וולות הבקשה מבני אדם אונ צו דעם פון פון לייט צו בעטן זיי זאלן געבן זייא צדקה וחסמי תאותם בהתמדת הרעב אונ האלטן איין זייער גילוסטיקייט דורך דעם וואש זיי ליידין תמיד הונגר והסתר במעט המלבוש אונ פר פארגן זיך דאש הייסט זיי פקליידן זיך מיט ווייניג מלבושים ווייר זייער ניש פריינגט

זיין

תרצה לעמוד על אמתת מי שיטעון מן הפרישות אם הוא לתקנת תורתם או לתקנת עולמם. בחנם בתנאים אשר בהם תשלם הפרישות אשר אני עתיד לזכרם. ותעמוד על בירור מצפונם מכובם מפרישות. בעזרת השם יתברך :

פרק ד **אבל** תנאי הפרישות המיוחדת כאשר אמר קצת החסידים. הפרוש צהלתו בפניו ואבלו בלבו. לבו רחב מאוד ונפשו שפלה מאד. איננו נוטר ולא חומד. ולא מספר בגנות ולא מדבר מאדם. מואס בגדולה ושונא השררה. מיושב וזכרן.

מרפא לנפש

כפתה לך מסתפקים במעט לחם ומזון : להשמר מפניהם. ע"ד מס שכתוב בספר באשית תעמיה בשם מנחת קלוי על כ"א : בחנם בתנאים. ר"ל נתון אותם בתנאים המאזניים. כמו שכתוב בפ' שאלה זה הכסף יס כהם מדות כללו אז מדע אם הם פרושים באמת או אם מזכירים בפרישותם : בעזה"י. קאי על אשר אני עתיד לזכרם בעזה"י :

אבל כו' הפרוש צהלתו בפניו ואבלו בלבו. הוא משמר מ"ס : לבו רחב מאוד. להכין ולהשכיל בכל דבר.

זיי דר צו ותלו כל זה בפרישות מן העולם אונ היינגען דאש אלץ אן בלוטר זיי זאגן אז זייא טוען דאש אלץ פון פרושקייט וועגן דאש זיי ווילן זיך אפ שיידין פון דער וועלט אונ דרום זאגן זיי עש אזו להשמר מפניהם ווייל זיי ווילן זיך הימין פר דיא לייט אז זיי זאלין נים ווישין אז זיי טוען עש מחמת ארושקייט ושלא יתבזו בשאלם מוולתם אונ זייא זאלין נים מבונה ווערין אז זיי וועלן בעמין פון אנדערע בלוטר ווארום זיי האבן מורא אז זייא וועלן בעמין אנדערע זאלין זייא געבין צדקה וועלן זייא מבונה ווערין ויהיו לחרפה בעולם אונ ווערין זיין צוא אשאנד אויף דער וועלט זאגט דער מחבר וכאשר תרצה לעמוד על אמתת מי שיטעון מן הפרישות אונ אויב דו וועסט וועלן רעכט פאר שמיין אויף דיא וואש זאגן אויף זיך אז זייא שיידין זיך אפ פון דער וועלט וועסטו ווישין אם הוא לתקנת תורתם אויב זיי טוען עש לשם שמים בדי זייא זאלין קאנן דיא תורה רעכט האלטין או לתקנת עולמם אדר אויב זייא טוען עש בדי זיי זאלין עפס דר פר צו גניסין אויף דער וועלט אדר בדי זיי זאלין נים מבונה ווערין אויף דער וועלט בחנם פרום זייא בתנאים אשר בהם השלם הפרישות מיט דיא תנאים וואש דורך זיי ווערט גאנץ דאש פרישות בלוטר אויב עש איז אין זייא פאר האנדלן די מדות וואש די רעכטע פרושים ברארפין האבין זיך אונ וואשערע מדות ברארפין דיא רעכטע פרושים האבין אשר אני עתיד לזכרם דאש איז די מדות וואש איך וועל ווייטער דער קאנען ותעמוד על בירור מצפונם מכובם מפרישות וועסטו פר שמיין פון זייער אפ שידונג אויב זייער מחשבה איז גוט אונ קלאר נאר פון גאמט וועגן אדרע אויב זיי זיין פאלשי אונ די תנאים וועל איך שרייבן בעזרת השם יתברך :

מיט די הילף פון גאט יתברך :

אבל תנאי הפרישות אבד די תנאים וואש גיהעקין צו דעם פרישות המיוחדת וואש גייט אן די פונדערע לייט זיין כאשר אמר קצת החסידים אזו וויא איינר פון דיא חסידים האט גיזאגט הפרוש אפרוקר מאן וואש ער איז אפ גישייד פון דר וועלט צהלתו בפניו אזו דאש פרייליכקייט אין זיין פנים ואבלו בלבו אונ זיין פרייערקיט איז אין זיין הארץ לבו רחב מאוד זיין הארץ איז זייער ברייט ונפשו שפלה מאוד אונ זיין גימט איז זייער גייערע איננו נוטר ער מראגט נים נאך קיינעם קיין שנאה ולא חומד אונ גילוקט קיינעמס געלט נים ולא מספר בגנות אונ דער צייקט נים קיין שענדליכע זאך ולא מדבר מאדם אונ רעט נים פון קיין שום מענטשין מואס בגדולה ער פאר מואסט אין גרויש חשיבות ושונא השררה אונ האט פיינט דאש הערשאפט מיושב וזכרון ער איז זייער מיושב אונ גידיינקט אלץ מודה רב בושט ער איז מודה אויף אמת אונ האט פיל בושטה

מעט

מודה רב בושתי מעט נזקי אם ישחק לא ירבה ואם יכעס לא יתקצף ישחקו ריוח שפתים.
ושאלתו ללמודי חכמתו רבה וענוותו גדולה הסכמתו חזקה לא ימהר ולא יסכל מחלקותו
נאה ותשובתו נכבדת וצדיק אם יכעס חומל אם יבקש ידידותו זכה ואסורו חזק
ובריתו נאמנה רוצה בדיון הבורא מושל ביצרו לא ידבר עתק על מי שיויקהו לא יתעסק
במה שלא יועיל לו לא יתנקם לאיד ולא יזכור לאדם רעה משאו קל ועזרתו רבה

מרפא לנפש

למאס ואם יכעס לא יתקצף יומר מדאי רק מעט
כדי להטיל חומה על הכבוד או על כ"כ והלמידיו :
שחקו ריוח שפתים אינו ממלא שחוק פיו לא כאלו
כשמשחקים הוא ככל חכמים רק שפתיו נעות : הסכמתו
חזקה למאס כל מה שחוק מסכים עליו הוא דבר נכון
וחזק להסכים או פירושו מה שמכניס לאחרים הוא חזק
ומקיים אותו : לא ימהר כי מתוך מתוך פ' זווי שווים
ופרי המסירות חרטת ולכן לא יסכל : מחלקותו נאה
פירוש אז תנין שלא ירבה המחלוקת כמ"ס חז"ל ביה (דף
כ') מה זו סמיכה מה זו כתיבה ואמר אביו הלכך הלא

מעט נזק ער טוט ווייניג שאדיון דיא קייט אם ישחק און ווען ער לאכט שוין אַמאָר לא ירבה טוט
ער נים פיר לאכין ואם יכעס לא יתקצף און ווען ער איז שוין ברויט טוט ער נים צאָרענען דאש
היישט ער ביינעט עש נים ערינשט מיט אַרעכטין פֿעס שחקו ריוח שפתים זיין גילעכטער איז
נאר וואש ער עפֿינט אַביסיל די קעפֿצין און לאכט נים מיטין פוקין מויל ושאלתו ללמוד און
זיין פֿרעגין איז נאר אויף צו לערנן פֿרוכט ער פֿרענט נים דעם אַנדערין דיא זאך וואש ער
אזיין ווייטשט עש נאר דרום פֿרענט ער עש צוא ווייזן דעם אַנדערין אז ער קאן נים דאש
טוט ער נים נאר אז ער ווייטשט נים דענשט מאַר פֿרענט ער אַדר אזא איז דער פֿשט ושאלתו
ללמוד און זיין בעטונג וואש ער בעט פון זייט איז נאר אויף צוא קערנען דאש הייסט קיין
שום זאך בעט ער פון ביינעם נים ווארום ער לאזט זיך פֿנגין מיט דעם וואש ער האט נאר
אז ער זאל מיט אים לערנן חכמתו רבה זיין חכמה איז פיל וענוותו גדולה און זיין ענוות איז
גרויס הסכמתו חזקה וואש ער זאגט איינעם צו איז דאש שטארק מען מעג זיך סומך זיין אויף
אים לא ימהר ער איז נים גישווינד אין קיין שום זאך ולא יסכל און דרום טוט ער זיך קיין מאל
נים בנארישין מחלקותו נאה זיין מהרזקת איז שוין דאש הייסט אז ער קרינט זיך איין מאל
מיט איינעם רעט ער נים קיין שענדדיקע רייד ותשובתו נכבדת און זיין ענטפֿר איז גיערליכט
דאש הייסט ער ענטפֿערט אַיטליכין מיט פֿבוד יציר און ער איז זיך נוהג מיט גירעכטיקייט
אם יכעס און אז ער איז שוין ברויט אויף איינעם חומל דער באַרעכט ער זיך פֿארט אויף
אים אם יבקש אז אַמענטש בעט פון אים עפֿים איין זאך ידידותו זכה איז זיין פֿריינט שאפט
דויטער פֿלומר נים ער עש אים מיט איין גרויש פֿריינט שאפט ואסורו און דאש וואש ער
אסרֿת אויף זיך חזק האלט ער עש שטארק און איז נים עובר ובריתו נאמנה און זיין פֿריותות
פֿרית וואש ער מאכט מיט איינעם איז ווארֿהאפֿטיג און גיטרייא רוצה ברין הבורא ער איז
צוא פֿרידין מיט דער גוירה פון דעם פֿשעפֿער און איז נים מהרֿהר נאך זיינע סודות מושל
ביצרו ער גוועלטיגט אייגן זיין יצר הרע לא ידבר עתק על מי שיויקהו ער רעט נים קיין שטארקע
רייד קעגין דעם וואש האט אים שאדן גיטאן ולא יתעסק במה שלא יועיל לו און נים עפֿס
אין אַזעלכע זאכין וואש קומען אים נים צוא גיין לא יתנקם לאיד ער איז זיך נים נאָם זיין איז
פֿרעכענעש און איין צרה קומט אויף זיין שוואַ ווא יזכור לאדם רעה און ער גידינקט נים קיין
מענטשין דאש ביי וואש ער האט אים גיטאן משאו קל זיין ראשט איז גלייב פֿלומר ער איז

הודאתו רבה בעת הרעה וסבלו ארוך בעת הנזקיאם ישאלו ממנו יתן ואם יחמסו אותו ימחול ואם ימנעו ממנו יתנדרב ואם ירחיקוהו יקרב רך מחמאה ומתוק מדבש מצוה על האמת דובר צדק עוזב מאוייו מצפה ליומוי אומר ועושה חכם זריו נפשו יקרה ובריתו נאה גבור בארץ (ס"א גדר בארץ) נצול מכל גנות עזרה ללל ותשועה לעשוק לא יחשוק מסתור ולא יגלה סוד צרותיו רבות ותלונתו מעושה כשיראה טוב יזכרנו ואם יראה רע יכסנו רצוי וך חברתו שמחה הרחקתו אנחה זקקתהו החכמה ויפתהו הענוה מוכיר למשכיל מלמד לסכל כל מעשה אצלו וך ממעשהו וכל נפש בעיניו יותר

מרפא לנפש

ומכיר עצמו על ב"א : הודאתו רבה כו' על דרך שאמרנו חז"ל חייב אדם לברך על הכנסה בשמחה כחש שמכר על חסדו : אם ימנעו ממנו מה שביד חייבים לתת לו חפ על פי כן יתנדרב הוא ועושה טוב לכל אדם : מצפה ליומוי ליום בא קצו ואחרייתו למ"ס : או מנפס ליומו אינו דוחק את השפע רק מנפס עד שם בא שעתו שאין לך אדם כו' : גבור בארץ : לפי שדרך בעלי החלואה המתעצמים תמיד זה

ג'ט מטרית ב'ין מענטשן און מאכט זיך ג'ט שווער אויף מענטשן זיי זאלן אים בדינגען עזרתו רבה און זיין הילף איז פיל הודאתו רבה בעת הרעה ווען עש קומט אויף אים עפים ביי זיין לויבט ער און דאנקט השם ויברך זייער פיל דער פראז וויא ער לויבט און דאנקט אים אז עש קומט אויף אים גומש וסבלו ארוך בעת הנזק און אין דר צייט אז עש קומט אים אשארן אין זיין געלט איז זיין זיידונג לאנג פלומר ווען עש גיווערט אפילו פיר צייט זייד ער עש ארץ און געבט עש אלץ אן באהבה אס ישאלו ממנו יתן ווען מען בעט עפים פון אים מוט ער געבן ואם יחמסו אותו ימחול און ווען מען ברויבט אים מוט ער מחול זיין ואם ימנעו ממנו און אז זיין פיר מידיו פון צו געבן אים וואש זיי זינגען אים שולדיג פון דעשט וועגן יתנדרב מוט ער פארט ב'ווידיגט זיין צו מאן גומש צו אקע מענטשן ואם ירחיקוהו און ווען אפילו אנאנדרר מוט אים דר ווייטערן יקרב גיגעקענט ער זיך פארט צו אים און ב'ווייזט אים פריינט שאפט רך מחמאה ער איז ווייכער פ'ר פוטער ומתוק מדבש און זייער פ'ר האניק מצוה על האמת ער גיבט אויף די ווארדייט פלומר אז אימליכר זאל זיך פירין מיט אמת דובר צדק ער רעט גירעכטיקייט עוזב מאוייו ער פ'ר לאזט זיין גירעכטיקייט מצפה ליומו ער האפט אויף זיין לעצטין מאג אומר ועושה וואש ער זאגט צו דאש מוט ער חכם זריו ער איז אהבם און פלייסיג נפשו יקרה זיין לויב איז זייער ביי אים אז זיין גוף ובריתו נאה און זיין ברית דאש הייבט וואש ער איז פורת ברית מיט אייגעם איז דאש אויף אשיינער זאך גבור בארץ ער איז אשטארקר אויף דער ערד ווארעם ער לויבט ג'ט נאך קיין שום פאווה ווערט ער קיין מאל ג'ט איבר גישטארקט פון קיין שום מענטשין (עין בפירוש) נצול מכל גנות ער איז בשורקעט פון אקע שענדיקע זאכן עזרה ללל ער איז איין היקף צוא איין ארומאן ותשועה לעשוק און איז איין הילף צו דעם וואש ווערט פאר צוקט לא יחשוק מסתור ער אנשפ'קעט ג'ט קיין פ'ר בארגיגע זאך ולא יגלה סוד און איז ג'ט מ'לה קיין סוד צרותיו רבות און ווען זינגע צרות זינגן פיר ותלונתו מעושה איז זיין קריג אדר קלאז ווייניג כשיראה טוב אז ער זעהט גומש יזכרנו מוט ער עש גידיינקן ואם יראה רע און ווען ער זעהט עפים ביי זיין יכסנו מוט ער עש בדעקן רצוי ער איז אימליכר ב'ווידיגט חברתו שמחה די וואש ב'העפטין זיך צו אים איז ביי זיי אשכחה הרחקתו אנחה זיין דר ווייטערונג איז זיפצין פלומר ער איז אזו גליבט בייא לייט אז דר גומש דער גייערט זיך פון אים מוט זיפצין זקקתהו החכמה די חכמה האט אים איבר גידייטערט אז ער איז איין פון אקע שלעכטע מדות ויפתהו הענוה און דאש ענוות האט אים איבר גירעט מוכיר למשכיל ער דער מאנט צום קלוגן מענטשן אז ער זאל גומש מאן מלמד לסכל און דעם נאך

שער הפרישות

שלה

ברה מנפשו יודע את מומו וזכר את עונו אוהב האלהים רודף רצוני לא ינקם לנפשו ולא יתמיד בקצפו חבר למזכירים יושב עם העניים אוהב לאנשי אמת עוזר לרש אב ליתום בעל לאלמנה מכבד הדלים ומתנאיה עוד קבלת כל חובות הלבבות אשר זכרנו ממה שקדם בספר הזה יאמיני צריך לשנותם שלא יארכו לנו הדברים בשער הזה ואתה דע לך:

פרק ה **אבל** מה שיאות לתורתנו מהפרישות אומר בתשובת השאלה הזאת כי הפרישות הנוהגת בתורתנו על ג' פנים אחד מהם בעסקנו עם בני אדם והתחברותנו עמם והשני במה שאנו מתיחדים בו זולתם בחושינו הגופניים ואיברינו הנראים והשלישי במה שאנו מתיחדים בו במצפונינו ובמדותינו ובמחשבותינו הצפון בלבותינו מן הרעיונים הטובים והרעים ואני מבאר כל זה בדרך קצרה כפי יכולתי

מרפא לנפש

מעלה עליו ע"ס: חבר למזכירים. אח"כ לו לכל מי אבל מה שיאות. מס שראוי ונכון למורתנו להסתגל כמזכיר אותו לעבודת ה'.

לעריגת ער וואש ער זאך מאן כל מעשה אצלו יד מועשהו אלע ווערקן וואש אנאנדער מומט איז ביי אים קלערער פון זיינע מעשים פלומער ער רעט זיך איין אז איינליכער איז בעסער פראים וכל נפש בעיניו יותר ברה מנפשו און אלע זיילן זיינן ביי אים אין די אויגן קלערער פון זיין זייל פלומער אלע מענטשן זיינען אין זיינע אויגן בעסער אז ער יודע את מומו ער ווייזט זיינע חסרונות וזכר את עונו ער גידיינקט זיינע זינד אוהב האלהים ער האט ליב גאט רודף רצוני ער זאגט נאך צו מאן וואש זיין ווילן איז לא ינקם לנפשו ער איז זיך נישט נאקם פון זיינע וועגן ולא יתמיד בקצפו און זיין צארכין גינערט נישט כאנג חבר למזכירים ער איז אחבד צו די וואש גידיינקן אין גאט אדר צו די וואש דער מאנען אים גאט צו דינען יושב עם העניים ער זעצט זיך בייא די ארומע לייט אוהב לאנשי הצדק ער האט ליב צו דיא גירעכטע לייט נאמן לאנשי אמת ער איז גיטריי צו די לייט וואש גייען מיט אמת עוזר לרש ער העלפט צו דעם ארומאנאם ליחוס כו' ער איז וויא אפאטר צו איתום מכבד הדלים ער האלט ערלאך דיא ארומע לייט ומתנאיה עוד און פון די הנאים וואש גייערין נאך צוא דעם פרישות קבלת חובות הלבבות ער זאל אויף זיך געקען צו מאן אלע מצות וואש מען פרארף וויא מאן מיטן הארצין אשר זכרנו במה שקדם בספר הזה וואש מיר האפין דער מאנט אויפן אין דעם ספר ואיני צריך לשנותם און אויך פרארף זיי נאך אמאל נישט צו שרייבן שלא יארכו לנו הדברים כדי דיא רייד זאקין אונז נישט צו לאנג זיין אין דעם שער פלומער כדי דער שער זאל נישט ווער גרויז זיין ואתה דע לך און דוא ווייזט און פאר שמישט דאש אקץ וואש איך האב דא גישריבן:

אבל מה שיאות לתורתנו מהפרישות אפר וואש די אפ שיידונג קומט צו ניץ צו דער תורה און וויא אז די אפ שיידונג זאל זיין נאך דעם דרך פון דער תורה אומר בתשובת השאלה הזאת ווער איך ענטפערין אויף דר שאלה כי הפרישות הנוהגת בתורתנו דען דאש פרומקייט וואש מוז גיברויכט ווערין נאך אונזער תורה נאך על ג' פנים דאש איז אויף דרייא ערלייא אופנים אחד מהם איינש פון זיי איז בעסקנו עם בני אדם או מיר האנדלען מיט די לייט והתחברותנו עמם און אז מיר פהעפטין זיך מיט זיי והשני און דאש אנדרע איז במה שאנו מתיחדים בו זולתם וואש גייט אן אונז אליין אן די אנדרע מענטשן דהיינו ווען מיר זיינן זיך מתעסק בחושינו הגופניים ואיברינו הנראים מיט אנדרע לייבליכע חושים און מיט אונזער גינעקע אברים והשלישי און דאש דריטע איז במה שאנו מתיחדים בו במצפונינו וואש מיר אליין טוען נאר מיט אונזער גידיינקן ובמדותינו ובמחשבותינו און אין אונזערע מדות און מחשבות והצפון בלבותינו און וואש עש איז פאר פארגין אין אונזערע הערצן מן הרעיונים הטובים והרעים פון גוטע גידיינקן אדער פון פיינע זאגט דער מחבר ואני מבאר

בעו"ה. אבל דרך הפרישות הראוי לנו בהתחברותנו עם בני אדם. מהם הסכרת פנים והראות השמחה בפניעתם עם הכניעה והשפלות ולשון רכה ורוח נמוכה לכולם. ומהם הרחמים והחנינה והחמלה עליהם עם הסרת המורה מעליהם. וזכרם במוב ועשות חסד עמהם ושלא נקוה ליהנות מהם ושנתיאש מאשר בידיהם. ומהם עזרתם בתקנת תורתם ועולמם והורתם הדרך אשר ירצו האלהים. ומהם שנסבול קושי דבריהם ושנשפוך שיחנו לפני האלהים ולא לפניהם. והמנע ממושבות המאכל והמשתה והשחוק עם השמירה מכל מה שיביא להמרות האל בהברתם ויוצא מגבול הצניעות ומסורת המוסר והדומה לזה. אך מה שראוי לנו מן הפרישות בפנים השנים המתחידים בנו בחושינו הנראים יחלק לשני חלקים. א' מהם אסור לנו והם מצות לא תעשה. והשני מרפא לנפש

מאשר בידיהם. שלא יתאכזר עם כיש נדיהם ליכנות מהם :

כל זה אנו אף ונעל דאש אלץ בשיידן בדרך קצרה אין איין קורצין דרך כפי יכולתי און ווייט נויא כיין יכולת גרייכט ונעל אף דאש אקץ בשיידן בעוזה מיט גאטש הילף אבל דרך הפרישות הראויה לנו אפער דער דרך פון פרוקמייט וואש איז ראוי צוא אונז בהתחברותנו עם בני אדם און מיר באהעפטין זיך מיט לייט מהם פון דיא פרוקמייט איז הסכרת פנים והראות השמחה בפניעתם דאש איז איין פריינמליך פנים און שמה צוא ווייזן אז מען בגעניגט זיין דאש היישט אז מען שמועסט אדר מעהאנדלט מיט זיי עם הכניעה והשפלות מיט אונטער מעניקייט און גידעריקייט ולשון רכה ורוח נמוכה און מיט אונזיך לשון און איין גידעריג גיט זאך ער דאש אלץ טאן לכלם צוא זיין אלע ומהם און פון דעם פרוקמייט איז נאך פאר האנדלין הרחמים והחנינה והחמלה עליהם ער זאל מיט זיי פרויכן דער בארימקייט און לייט זעדיקייט עם הסרת המורה מאליהם און נאך מיט דעם ער זאל אפ טאן זיין מירקא פון זיין פלוסר ער זאל זיין גיט מירקא זיין אויף כיין שום נאך וזכרם בשוב און זאל זיין דער מאנען און גידעריקען צו גוטען ועשות חסד עמהם און חסד מיט זיין צוא טאן ושא נקוה ליהנות מהם און מען זאל גיט האפן פון זיין הנאה צוא האפן ושנתיאש מאשר בידיהם און מען זאל זיך מייאש זיין פון דעם וואש זיי האבן זייער אייגניש ומהם און פון זיין איז עזרתם בתקנת תורתם ועולמם מען זאל זיין העקפין אין זאכן וואש קומט צוא גיין צוא זייער תורה און צו זייער עולם והורתם הדרך אשר ירצו האלהים און זיי וועלן לערנן דעם גוטין ונען וואש נאט וויל האבן ומהם שנסבול קושי דבריהם אויף זאל מען ליידין זייערע תאקטע רייד ושנשפך שיחנו לפני האלהים און אז מיר בדארפן עפיש זאלין מיר אונזר גיפעט אויש גיסן פאר נאט ולא לפניהם און גיט פאר זיין פלוסר און גיט פר לייט והמנע ממושבות המאכל והמשתה והשחוק און מען זאל זיך פאר מיינען צו זייערן מיט די תברותות וואש עסין און מיינען און לאבין אדר שפיקען עם השמירה מכל מה שיביא להמרות האל און זאל זיך היטען פון אלעמען וואש קאנען אים בריינגען ער זאל נאט דער צארענען בהברתם דורך זייער באהעפטונג באד' אז ער פאר שטייט נאר אז ער וועט זיך בהעפטין מיט זיין וועלן זיין אים בריינגין ער זאל נאט דער צארענען ויצא מגבול הצניעות און וועט ארויש גיין אויש דעם גבול פון צניעות ומסורת המוסר און פון דעם ונען פון דרך ארץ והדומה לזה און נאך זעלכע גלייבין זאל ער זיך צוא זיין גיט באהעפטין. אך מה שראוי לנו מן הפרישות בפנים השנים אפער דאש פרוקמייט וואש עש איז אונז ראוי צו טאן פון דעם אנדערין אופן המתחידים בנו בחושינו הנראים דאש וואש גיט אן אונז אליין דורך אינזערע גינעקענע חושים יחלק לשני חלקים דאש גיט גיטילט אין צווייא חלקים אחד מהם אסור לנו אייניש פון זיין איז אסור צוא אונז והם מצות לא תעשה און דאש זייערן דיא מצות לא תעשה דאש היישט וואש נאט האט גיבאמען

יותר לנו והוא כל מה שהותר לנו מכל מיני ההנאות המותרות וכל חלק מהם יחלק לשלשה חלקים. והוא שכל מה שנאסר לנו איננו נמלט מאחד משלשה דברים או שיהיה בטבע הכוסף לו כונות והגזל ולהרבות מן המאכל והמשתה האסור לנו. או שיהיה ממה שלא ישנאו המבע ולא יכסוף לו כלבוש בגד שעטנו והרכבת כלאים ואכילת בשר בחלב ואכילת חלב והרבה מהדומה לזה. או שיהיה ממה שישנאו המבע ותתעבהו הנפש באכילת הנבלה והמתה והדם והרבה ממיני החיים אשר לא היה האדם הפיז באכילתם אפי' אם היו מותרים באכילה כשמונה שרצים והדומה להם. וראוי לך אחי שתיסר נפשך בפרישות מכל מה שצורך האלהים לפרוש ממנו עד שתגיע מן התעוב והמאוס במיני התענוגים המנועים והתאוות האסורות עד תכלית שיהיה שוה לזה במבעך המתועב מן האסור עם מה שנכספין לו ממנו. ויהיה אצלך

מרפא לנפש

הנבלה והמתה. הם כמות נדפוס כמו משפטי ודיני עדי וסכדי. לו נבילה שנתנבלה כשחיתתה לו ככריס וזמנית או כעין קאר ויאי נים מאן והשני מותר לנו אונ דאש אנדערע איו וואש איו מוקר צוא אונז והוא כל מה שהותר לנו מכל מיני ההנאות המותרות אונ דאש איו פיל ערלייא אינפריגע הנאות וואש איו מוקר צוא אונז וכל חלק מהם יחלק לשלשה חלקים אונ אימקיש חקק פון דיא צווייא חלקים ווערט גימילט אויף דרייא חלקים והוא אונ דאש מוז מען פאר שטיין שכל מה שנאסר לנו אונ אלץ וואש איו צוא אונז אסור גיווארין איננו נמלט מאחד משלשה דברים דאש קאן נים פעלן פון איינש פון דיא דרייא זאכן או שיהיה בטבע הכוסף לו ענטפער דאש איו אונד וואש דיא טבע גילושט דער צוא כונות והגזל גלייך אז זנות אונ גוך ולהרבות מן המאכל והמשתה האסור לנו אונ צוא סערין פון עסין אונ מרינקען וואש איו אסור צוא אונז או שיהיה ממה שלא ישנאו המבע אדער עש איו פון אונד וואש דיא טבע האט עש נים פיינט ולא יכסוף לו אונ גילוסט דער צוא אויף נים כלבוש בגד שעטנו גלייך אז אן קליידן ויף מיט אקלייד פון שעטנו והרכבת כלאים אונ פלאים צו פלאנצין אדער פלאים פון פהמות בייא אנאנדער צוא פריינגען ואכילת בשר וחלב אונ פלייש מיט מילך צוא עסין ואכילת חלב אונ חלב צוא עסין והרבה מהדומה לזה אונ נאך מער פיר זאכן איו אנלייכן או שיהיה ממה שישנאו המבע אדער עש מוט זיין זעלבע זאכן וואש דיא טבע האט עש פיינט ותתעבהו הנפש אונ זיין לייב מוט אונ ווירדיגען כאכילת הנבלה גלייך אז צוא עסין איין נבילה וואש דאש איו גיהרגת גיווארן אן שחיתתה והמתה אדך אונעלבע וואש זיא איו אליין גיפייגערט והדם אדך בלוט צוא עסין והרבה ממיני החיים אונ פיר מינים פון דיא לעבעדיגע פשעפענש אשר לא היה האדם הפיז באכילתם וואש דער מענטש וואלט זייא נים גיוואלט עסין אפילו אם היו מותרים באכילה ווען מען וואלט זייא אפילו גימענט עסין כשמונה שרצים גלייך וויא דיא אכט ערלייא שרצים וואש דיא תורה האט זייא גיאסרת אונ נאך זעלבע גלייכן וואלט זייא דער מענטש נים גיגעסין ווען זייא זאכן אפירו מותר זיין צו עסין וראוי לך אחי שתיסר נפשך בפרישות אונ דוא גיהערשט דיה מיין ברודער צוא גיוואנען אפ צוא שידין מכל מה שצורך האלהים לפרוש ממנו פון אלעמען וואש גאט האט דיר גיבאטין דוא זאלשט ויך דער פון אפ שידין עד שתגיע מן התעוב והמאוס במיני התענוגים המנועים ביו דו זאלשט גרייכן אז דוא זאלשט פאר אונ ווירדיגן אונ פאר מיאוסין זעלבע תענוגים וואש זיינען דיר פאר מיטען דאש היישט וואש דוא מארקט זייא נים נאך גיין והתאוות האסורות אונ זעלבע תאוות וואש זיינען אסור זאלשט זייא פאר מיאוסין עד תכלית ביו דעם עק פלוסר אזו מיאוס וואש עש קאן שוין מיאסר נים זיין שיהיה שוה לזה במבעך המתועב מן האסור עש זאל בייא דיר אין דיין טבע גלייך זיין זעלבע איסור זאכן וואש זיינען אונ ווירדיג אונ מיאוס עם מה שנכספין

המשגל האכור ולקחת איסור על פנים אסורים ושתתכבד בקלון חבירך וגנותו אשר ימחר אליהם הפין האדם במטבעו כאכילת העכבר והדם והשקין אשר יתעבהו מטבעך ותשנאהו נפשך. וכשתגיע אל הגבול הזה מן הפרישות מן האיסור בלא הכרח מטבעך ולא קושי מנפשך תהיה מן הכתות הנצלות מן החטא והמכשול אשר נאמר עליהם (משלי יב) לא יאונה לצדיק כל און וגו' וכן הניתן ברשותנו מן המותר הוא על שלשה פנים אחד מהם קחת המאכל אשר לא יכוין בו בעליו אל תענוג ולא יוכל האדם לעמוד בלעדיו ואין לו תקנה וזולתו והשני קחת המזון מן המותר על דרך היותו ומכוין בו אל התענוג

מרפא לנפש

שמות מעמתי למ"ס : ולקחת איסור על פנים אסורים . כו' על פנים אסורים כאכילת העכבר כו' כלל ובר"כ גרם למ"ס לאסוקי לקחת בלא על פנים אסורים כגון שמהלל ולקחת ממון על פנים אסורים : וכשתגיע אל הגבול הזה שבת כדי לפקח נפש וכוונת נוס בעבירה לשמה כגון יעל עם סוסא וחליהו כהר הכרמל ע"ל ודבר היום הוא מלא קמ ל ואפסר לומר בערב דברים ומסורסים יס כלל ועל פנים אסורים קאי על האכילת העכבר וכללו אמר ויכיה אלך המשגל האכור ולקחת ממון האיסור והשתכבד לו טמנו מיט ועלכע ואכין וואש דיא טבע גרוסט דער צו ויהיה אצלך המשגל האכור און עש זאל פייא דיר גלייך זיין צוא נעמן אזו איין אשה וואש זיא איז אסור צוא דיר ולקחת איסור על פנים אסורים און צוא טאן איין איסור דענשט מאל אז מען טאר אים גיט טאן ווארום אפט מען מען איין איסור טאן דהיינו מחלל שבת זיין פון פקוח נפש וועגן אדער אנאנדער עבירה צו טאן פון קידוש השם וועגן ושתתכבד בקלון חבירי אדער ניד צוא ערליכען מיט דיין חבירם שאנד וגנותו און פון זיין גנאי אשר ימחר אליהם הפין האדם במטבעו וואש דעם מענטשניש וויקען מוט אילין צו די זאכין מיט זיין טבע בלומר וואש זיין טבע איז צוא גילוסטין צו די זאכין זאר פייא דיר דאש אלן גלייך מיאום זיין כאכילת העכבר והדם וויא צוא עסין איין עכבר אדר בלומט אשר יתעבהו מטבע וואש דיין טבע פאר אים ווירדיגט דאש ותשנאהו נפשך און דיין לייב האט עש פייגט איז דאך דאש פייא דיר בנודאי מיאום אזו זאל פייא דיר מיאום זיין די אסורע זאכין וואש דיא טבע בלומט דער צוא וכשתגיע אל הגבול הזה און אז דוא וועשט שוין קומען צוא דעם גדר מן הפרישות פון אפ צוא שיידין ניד מן האיסור פון דיא זאכין וואש זיינען אסור בלא הכרח מטבעך און וועשט גיט באדארפן צווינגען דיין טבע אויף דעם ולא קושי מנפשך און עש וועט גיט זיין קיין שווערקיט פון דיין ווילן בלומר עש וועט פייא דיר גיט שווער זיין תהיה מן הכתות הנצלות מן החטא והמכשול וועשט זיין פון דיא ביהות וואש זיי זיינען בשירמיט פון זיגד און פון שטרייכלונג דאש היישט זייא זיינען שוין באוואריגט אז זייא וועלן שוין קיין עבירה גיט טאן אשר נאמר עליהם וואש אויף זייא ווערט גינאגט אין משלי לא יאונה לצדיק כל און עש קומט גיט צוא האגדין צום צדיק קיין שום עבירה וכן הניתן ברשותנו מן המותר אזו אויף איז פייא ועלכע זאכין וואש מען האט עש גינעבין אין אונזער רשות אז מיר זאלין עש מאגין טאן הוא על שלשה פנים איז דאש אויף אין דרייא ערדייא אופנים אחד מהם איינש פון זייא איז קחת המאכל אשר לא יכוין בו בעליו אל תענוג צוא עסין אזו אשפיו וואש דער וואש עסט דאש איז ניד אין דעם עסין גיט מכונין אויף קיין שום תענוג ולא יוכל לעמוד בלעדיו און קאן גיט באשמיין אן דעם שפיו ואין לו תקנה וזולתו און האט קיין תקנה גיט אן דעם שפיו בלומר ער קאן אן דעם גיט לעבין והשני קחת המזון מן המותר על דרך היותו און דאש אנדערע איז ער נעמט שפיו וואש מותר איז אויף דעם דרך פון וויתור דאש היישט וואש ער קאן ניד אן דעם אויף באגין ומכוין בו אל התענוג השות און איז ניד דרינען מכונין פון אמיטעל מעסיגין

שער הפרישות

שלה

השוה מבלי רבוי ולא הפקר בהשלמת הצורך מן הלחם הטוב בתבשילים מתוקנים במלאכתם ושתות היין הטוב על הדרך השוה וכן במלבוש ובדירה ושאר הענינים והשלישי קחת הרבה מן התענוגים המותרים המפליג בהם בעליהם עד שמביאים אותו אל התענוגים האסורים עם מרדתו בהם מעשות חובות אלהיו שעליו כמ"ש (משלי לא) פן ישתה וישכח מחוקק וראוי לך אחי שתתנהג בפרישות מן התענוגים המותרים ביכולתך עד שיהיו בעיניך בתכונת התענוגים האסורים עדיך פן תעזוב תורתך ותגיה חובתך וכבר עמדת על מה שצוה הבורא יתברך את המלך (דברים יז) ולא ירבה לו נשים ואמר (סס) רק לא ירבה לו סוסים ואמר הלא על אלה חמא שלמה מלך ישראל עם חזק שכלו ורוב תבונתו וגדולתו וכפי בינתך השמר לך ושמור נפשך ופרוש מכל מרפא לנפש

גרסתנו מדברים המותרים לנו: מבלי רבוי ולא הפקר. חונות אלסיו: מחוקק. פרש"י מ"ס בחורים: ביכולתך. וכלל הסיון: עם מרדתו בהם. שעי יסוד מלפנות ר"ל ככל וכלתך מסיוס כו': וכפי בינתך. כן חסס כפי

מעסיגן תענוג וועגן מבלי רבוי ולא הפקר ער באגערט גיט קיין איבעריגען תענוג אונ גיט צו ווייניג נאר ער וואלט גערין בהשלמת הצורך זיין באדערפעניש זאך אים זיין פאר פול מן הלחם הטוב פון גופין פרויט בתבשילים מתוקנים במלאכתם מיט גיקעכטש וואש זייגען וואול צו גרייכט מיט דיא זאכין וואש איז גוט צום גיקעכטש ושתות היין הטוב אונ צוא מרינקען גופין וזיין על הדרך השוה אויף דעם מיטל מעסיגן דרך וכן במלבוש וכו' אונ אזוי אויף איז מיט קליידער אונ מיט אדירה אונ אנדערע זאכין וויל ער אלץ אין אמיטער מעסיגען דרך גיט צוא ווייניג תענוג אונ גיט צוא פול והשלישי אונ דאש דריטע איז קחת הרבה מן התענוגים וואש איינר פרויכט צו געמין פול פון די תענוגים המותרים וואש זייגען מוקר המפליג בהם בעליהם וואש דיא מענטשין וואש האבין ליב דיא פיר תענוגים האבין זיך דרינגען אזוי ווייט גיוואונט עד שמביאים אותו ביז דיא תענוגים פריינגען אים אל התענוגים האסורים צוא זעלכע תענוגים וואש זייגען אסור עם מרדתו בהם ווייט ער איז איין פרוד אין וויא דאש היישט אין די תענוגים וואש זייגען מוקר מעשות חובות אלהיו שעליו מער פון צוא מאן דאש שולדיקייט פון זיין גאט וואש איז אויף אים דרום וועט עש אים פריינגען צוא זעלכע תענוגים וואש זייגן אסור אזוי וויא עש שמיים אין (משלי) פן ישתה וישכח מחוקק מאמר וועט מרינקען אונ וועט פר געסן וואש עש שמיים גשריבן אין דר תורה וראוי לך אחי שתתנהג אונ דא גיהערשט דין מיין פרוידער נודע צוא זיין בפרישות מן התענוגים המותרים אפ צוא שיידין זיך פון דיא תענוגים וואש זייגען מוקר זאלשטו דאש מאן ביכולתך אזוי ווייט וויא דיין יכולת גרייכט עד שיהיו בעיניך בתכונת התענוגים האסורים עליך ביז זייא זאלין ווערין אין דיינע אויגן אויף דעם גישמאלט פון דיא תענוגים וואש זייגען אסור אויף דיר ווארום פן תעזוב תורתך מאמער וועשטו פאר לאזין דיין תורה פלומר ווארום אז דא וועשט זיך גיט גיוואונען עש זאך בייא דיר זיין גלייך דיא תענוגים וואש זייגען מוקר צו די תענוגים וואש זייגען אסור באדארפסטו מוקר צוא האבין מאמער וועשטו פאר לאזין דיין תורה ותגיה חובתך אונ וועשט אנועק לאזן פון צוא מאן דאש וואש דו בישט שולדיג וכבר עמדת על מה שצוה הבורא יתברך את המלך אונ דא וויישט דאך שוין לאנג וואול וואש דער באשעפער יתברך האט גיבאמן צוא איין מלך באמרי מיט דעם וואש דער פסוק זאגט אין (דברים) ולא ירבה לו נשים אונ ער זאך זיך גיט געמען פיל ווייגער אונ דער פאר שמיים רק לא ירבה לו סוסים גייערמ ער זאל זיך גיט מערין מיין פיל פערד ואמר אונ דער פסוק זאגט הלא על אלה חמא שלמה מלך ישראל פאר וואר איבער דעם האט גיווינגיט שלמה דער מלך פון דיא ישראל עם חזק שכלו ורוב תבונתו וגדולתו וזיין שכל איז שטארק גיווען ורוב תבונתו אונ זיין פאר שטאנד איז זייער

אשר יפרישך ממצות האלהים בלבך ובמצפונך אם לא תוכל להפנות לעניני אחריתך מפני מדרתך בצורך מזונך ומחיתך בעולמך ועסקך בו. כמו שזכרו רז"ל על הרבה מהם שהיו מורחים בענין עולמם עם הפרישות ממנו כמו אבא חלקיה שהיה משתכר לחפור באדמה ושטאי במלאכת הבנין והלל שהיה חוטב ומתפרנס מן העצים ואל תמנעך פרישותך בלבך מהתעסק בזה מפני שאתה מכין בו לעבודת האלהים כאשר הקדמנו וכאשר תוכל להניח עסק העולם תניחהו בעבור עבודת הבורא ואל יספיק לך מה שאמרנו בעת שלא תוכל בעבור צורך ההזמנה למזון כי המשיקה על מצפונך יעורך

מרפא לנפש

דינקת תשומר את נפשך ופרוש על כל פנים בלבך ובמצפונך
אם לא תוכל. להיות פרוש בגופך ובאזניך: מחמת
דלותך ועניותך. שתצטרך לעסוק בעסקי העולם באגריד
כמו שמינו בחז"ל שבו סורחים בעניני העולם הזה אבל
עם כל זה היו פרושים גמורים בלבם ובמלפונם וכן אתה
אל תמנעך פרישותך בלבך מהתעסק בזה ר"ל בעניני
העולם: ושטאי במלאכת הבנין. שאלמנו נגמלא דעת

בפריש גיווען וגדולתו און ויין חשובקייט וואש ער איז גיוועזין פון דעקט וועגן אז ער האט
זיך גיוואלט קלייני קעגן דער תורה זאגט אויף אים דער פוסק ער האט גיוועזיגט וכפי בינתך
און ווערדיג דיין פאר שטאנד השמר לך היום ושמור נפשך און היום דיין נשמה ופרוש און
שייד זיך אפ מכל אשר יפרישך ממצות האלהים פון אלימען וואש קאן דיר אפ שיידין פון גאטש
גיבאט און צום ווייניגשטן זאלשטו זיך אפ שיידין פון דיא וועלטליכע זאכן בלבד ובמצפונך אין
דיין הארץ און אין דיינע מחשבות אם לא תוכל להפנות אויב דוא קענשט זיך גיט קערין
לעניני אחריתך צוא דיא זאכן פון דיין סוף בלוקר אז דוא קענשט גיט תמיד מאן מיט דיא
גלידער וועלכיש וואש דו בארפישט צוא דיין סוף מפני מדרתך בצורך מזונך ומחיתך בעולמך ווייל
דוא בישט מרוד אין דיין בארפישט פון דיין שפיז פון דער וועלט ועסקר בו און דוא
בארפישט דרינגען עסק זיין זאלשטו האמשי אין דיין הארץ און אין דיינע מחשבות זיך אפ
שיידין פון די וועלטליכע תענוגים כמו שזכרו רז"ל על הרבה מהם און ווא אונזערע חכמים האפין
דער צייקט פון פיל צדיקים שהיו מורחים בענין עולמם וואש זיין האפין זיך גימשים אין דיא
זאכן פון דער וועלט עם הפרישות ממנו און פון דעקט וועגן האפין זיין אין זייער הארץ
אפ גליידי פון דיא וועלטליכע זאכן כמו אבא חלקיה שהיה משתכר לחפור באדמה גלייך ווא אונז
וואש האט גיהיישן אבא תקנה האט ער זיך פאר דונגען צוא גראפין ערד ושטאי במלאכת
הבנין און שטאי איז גיווען איין בויא מייסער והלל שהיה חוטב ומתפרנס מן העצים און הלל וואש
ער האט זיך מתפרנס גיווען פון האלץ האקין ואל תמנעך פרישותך בלבך און דיין אפ שיידינג
וואש דו בישט אפ גליידי אין דיין הארץ פון דיא זאכן פון דעם עולם זאל דיר גיט פאר
סיידן מהתעסק בזה פון עסק זיין דרינג דאש היישט אין וועלכע זאכן וואש איז דיין פרנסה מפני
שאתה מכין בו לעבודת האלהים ווארם ווייל דוא קאנשט זיך דרינגען כבין זיין צוא גאטש דיינשט
כאשר הקדמנו אזוי ווא מיר האפין אויבין גיזאגט וכאשר תוכל להניח עסק העולם און אז דוא
קאנשט אנועק לאזין דיא עסקים פון דער וועלט בלוקר און אז דו פר שמישט דוא האשט
שזין פאר דינט גינג אויף דיין פרנסה הניחהו זאלשטו דאש שמיין לאזין דאש הייסט זאלשט
שזין מער גיט עסק זיין אין דיא זאכן פון דער וועלט און זאלשט עש מאן בעבור עבודת הבורא
פון וועגן דעם דינקט פון דעם באשעפער ולא יספיק לך און דוא זאלשט דער מיט זיך גיט
באנוגען לאזין מה שאמרנו וואש מיר האפין גיזאגט בעת שלא תוכל אז אין דער צייט אז דוא

קאנשט

לקיים מחשבתך בעבודתי כמו שאמרו רז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר וכל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני. וראוי לך שתשתדל לאסור חושך ותנועות אברך הנראים כמו שאספר לך והוא שתתחיל בראשונה לאסור לשונך ולבלום שפתיך ותפרוש מן הדברים הבטלים עד שתהיה בעיניך הנעת האבר הכבד שבאברך יותר קלה מהנעת לשונך כי הלשון מהיר בתנועתו לחטוא וחמאיו רבים מכולם בעבור קלותו ומהירות תנועתו ושהשלמת מעשהו נקלה ויכלתו על הטוב והרע בלי מצוע. וכפי זה אחי יש מן הדין עליך להשתדל לבלמו ולמשול בו ואל תתיר

מרפא לגפש

העולם כלל וזהו פרוש בנפשו גם כן וזהו יעודך לקיים עקמת שפתיו סוף מעשה בן לטוב בן לרע לאסוקי שחר מהשכחך מו' בלי מצוע. ש"ס לשם דבר אחר רק עכירות כגון גול ועירות לדין לזכר שחן מענו לגמר

קאנשט נים שמיין לאוין דיא וועלמליכי זאכן בעבור צורך ההוכנה למזון ווייל דוא פראפאשט זיך אן גרייטן שפייו דרום פאדארפשמא נאר אין דיין מחשבה אפ שידן זיך פון דיא תענוגות און גאט דינען זאלשט זיך דער מיט נים באנוגען לאוין נאר דוא זאלשט האפן און בעטן אז גאט זאך דיר הערפין אז דוא זאלשט נים פרארפין זיך נאך צו זיך דאש שפייו פדי דוא זאלשט אים רעכט קעגן דיין מיט דיני גלידער און מיט די מחשבות ווארום אז דוא וועלשט אזו טאן המשקף על מצפונך דער וואש נים אכמאנג אויף דינע מחשבות יעודך לקיים מחשבתך בעבודתו וועט דיר דער צו הערפין אז דו זאלשט מקיים זיין וויא דיין מחשבה איז אין זיין דינסט אז וויא אונזערע חכמים ז"ל האפן גיזאנט. כל המקיים את התורה מעוני דער וואש האקט דיא תורה אין ארומקייט סופה לקיימה מעושר וועט ער זיך נאך האלטן אין רייכקייט וכל המבטל את התורה מעושר און דער וואש האלט נים דיא תורה אין רייכקייט סופו לבטלה מעוני דער וועט זיך נאך נים האלטן אין ארומקייט זאגט דער מחבר וראוי לך שתשתדל און דוא גיהערשט צו טראכטן לאסיר חושך איין צו האקטן דינע חוששים. דיא מייטש פון חוששים האפן מיר שוין גשריפן אין שער הבטחון און נאך אויף פיל ערמער ותנועות אברך הנראים און דיא תנועות פון דינע גיזעהנע אברים כמו שאספר לך אזו וויא איך וועל דיר ווייטיר מפדש זיין והוא און דאש איז וואש דוא זאלשט טאן שתתחיל בראשונה לאסור לשונך דוא זאלשט צום ערשטן אן הייבן דיין צונג צוא פינדן דאש הייסט איהר איין צו האקטן ולבלום שפתיך און צוא שליטן דינע לעפצין ותפרוש מן הדברים הבטלים און זאלשט זיך אפ שידן פון צוא ריידן דברים בטלים עד שתהיה בעיניך ביו עש זאל ביי דיר אין דיא אויגן זיין הנעת האבר הכבד שבאברך דאש רירן פון דיין שווערסטן אבר פון דינע אברים יותר קלה זאל בייא דיר גרינגער זיין דער מיט צוא היכן מהנעת לשונך איידער מיט דיין צונג צוא רירן פדומר אז דוא זאלשט זיך אזווא מייטש זיין איי דוא זאלשט אונזערט אויש ריידן אן עש זאל בייא דיר גרינגער זיין צו רירן מיט דיין שווערסטן אבר איידער אונזערט אויש צוא ריידן כי הלשון מהיר בתנועתו לחטוא ווארום מחמת דעם רירן פון דעם צונג קאן מען גיך זיגדיג: וחמאיו רבים מכולם און די זיגד וואש קאן גישעהען דורך דעם צונג זינען מער אז דורך אנדערע גלידער בעבור קלותו פון וועגן זיין גרינגקייט ומהירות תנועתו און זיין רירן איז זייער גיך והשלמת מעשהו נקלה און דיא ווערק וואש גישכט דורך דער צונג קאן גיך נגמר ווערין פדומר ווארום אנאנדער אבר פרארף גינערין איי ער הייבט אן צוא טאן דיא עבירה און איי ער איז זיך נגמר אבר מיט דעם צונג איז דער אן הייב מיטן אויש דאז פון דער עבירה גרינג און גיך ויכלתו על הטוב והרע בלי מצוע און האט מאכט צוא טאן מיט איר גומש אדער ביי און פרארף דר ביי קיין מיטל נאך נים האפן אדער בייא אנדערע עבירות וואש ער טוט מיט דיא אברים צו ער האפן איין מיטל נאך

לו מן הדבור אלא מה שלא תוכל לעמוד בלעדיו לצורך התורה או לצורך העולם וקצר מיתרי לשונך בכל יכלתך אולי תנצל מנזקו כמ"ש החכם (משלי יח) מות וחיים ביד לשון והקדימהו (ס"א) והקדמנו הלשון על שאר החושים והאיברים לקושי הדבור בו יותר משאריתם כמ"ש דוד ע"ה (תהלים לד) מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' ובספרינו מן הזהרה על המעט הדברים מה שאיננו נעלם מרובו ופרסומו

מרפא לנפש

מעשה וכבר העתקתי דברים רבים בס"ז שלי בנזות הדברים הרעים מר"ח ומאלשיך ע"ס ועיין בס"א על פסוק מות וחיים ביד לשון סביא מעשה נמרץ ע"ז וסיום סס לחך שתחבון ותחמין עיני הלבון אשר כל עיני האדם לרעה ולטובה תלוי בה ויכול האדם לעבור בהלשון עבירות גדולות ועצומות אין מספר כגון מלשונות רבולות ולגלות וחינוכות וספר וכיוצא באלו וכל אלו עבירות גדולות אין ריוות לבעל הלבון ויכול לעשות מלכות לאין חקר בלשונו ויס כמס ב"א האומרים מה טובל לעשות מלכות בלא און בידיו ממון ולזה אמר דוד מי האיש החפץ חיים לצור לשונך מרע וירגיל עצמו כלשון לדבר דברי תורה ויראת שמים ולכוזב ב"א ולגלות בניו אחריו לשמור ולעשות ולנחם אבנים ולנחם עניים ולדבר על לבם דברים של חנומים טובים ולדבר אמת ולתתנל כסירות ותשפחות לו יהיה אכזב למטה ונחמד

קמפל ווען ער עקם טריפות איז דאש מאכר איין מיטל נאך אדער אז ער גנבת געלט איז דאש געלט אמיטיר נאך אפער מיט דעם צונג קאן ער אלץ טאן אן איין שום מיטל נאך ובפרט אויב וועדקיג דעם פלוסר אז עש איז ווא אזוא אחי מיין ברוך ער יש מן הדין עיך להשתדל לבלמו גיהעשטו דרך צוא פלייטן איין צו האלפין דיין צונג ולמשול בו אונ צוא גיוועלטיגן איפער אים ואל תתיר לו מן הדיבור אונ זאכש אים נים מתיר זיין קיין הייד אלא מה שלא תוכל לעמוד בלעדיו נאר זעלכעש וואש דא קאנקסט זיך אן דעם נים באגיין לצורך התורה דריינו וואש דא פדארפסט צוא דיין תורה או לצורך העולם אונ וואש דו פדארפסט גייטיג צוא דעם עורם וקצר מותרי לשונך בכל יכלתך אונ ווייטער זיין מקצר דייעג איפערניג הייד וויא ווייט דו קאנקסט אולי תנצל מנזקו וועשטו אפער ניצל ווערין פון זיין שאדין אז וויא דר חכם שלמה המלך האט גיוואגט מות וחיים ביד לשון דער טויט אונ דאש לעבין איז אין דער מאכט פון דיין צונג והקדימהו אונ פעריר זיך צוא גיוואונען אונ צוא היטען דיין צונג על שאר החושים והאיברים פריער איידער דיא איפערניג חושים אונ דיא אברים לקושי הדבור בו יותר משאריתם ווייל דורך דעם צונג קאן ערגערע זאכין גישעהען אז דורך דיא איפערניג גלידער אדער אזו איז דער פשט ווייל דער צונג איז שוועריר איין צו היטן פון דיא איפערניג גלידער דרום פדארפסטו פריער גיוואונען דעם צונג צו היטן פון פיל היידן איידער פון צוא היטן דיא איפערניג גלידער אזו וויא דוד המלך עליו השלום האט גיוואגט מי האיש החפץ חיים ווער איז דער מענטש וואש וייל לעבין נצור לשונך מרע היט דיין צונג פון צוא היידן שלעכטע הייד ובספרינו און אין אונזערע ספרים גיפניען מיר אויף מן הזהרה על המעט הדברים פון אזהרות אז מען זאל ווייניג היידן מה שאיננו נעלם וואש עש איז נים פאר הוילן מרובו מחמת פילקיים ופרסומו אונ מחמת עש שמיים ארויש וואש אימריכער קאן עש פאר שמיין פלוסר דער מחבר זאגט אונ אין אונזערי ספרים שמיים שוין וויפיל מאל אזהרות אז מען זאל ווייניג היידן אונ אף פדארק ווי נים שרייבין אין דעם ספר ווייל זיין זייען פון קיינעם נים פאר הוילן דאש היישט ווייל אימריכער ווייש זיין ווייל עש שמיים וייער ארויש אונ וייער אויף פיר ערמיר דרום ווייטין

וכאשר תרצה לעמוד על בירור מה שזכרתי מרוב חטאי הלשון קבל על עצמך לזכור מה שיצא מלשונך ביומך בהתחברותך עם בני אדם והתערבך במיואם תוכל לכתבו עשה ואחר כך העבירהו על לבך והעלהו במחשבתך בעת שאתה פנוי מן העסקים בלילה ותראה מה שיש ממנו לצורך ומה שיש ממנו מותר לא יועיל לך ומה שממנו מביא החיזק עליך כמו הכזב והרכילות והשבועות ולשון הרע ואו יתברר לך הסיווג ותראה בו מעוותך ופקוד זה ממך תמיד כפקדן מעוות אויבך ולא תתמיד בזה זמן מועט שיתקן לשונך וימעטו דבריך וישום תמורת רוב דבריך אורך מחשבתך והתמדת בחינתך והחשבון עם נפשך כי המחשבה נר שתכניסוהו אל לבך והחשבון שמש תאיר באורו

מרפא לנפש

נגזות סדור הדע וסדורים בטלים והקדימהו כ"ל זמן מועט שיתקן כו' ה"נ פ' לא תנטרן לסתמיד בזה חקדים להרגיל ולגזור לשונך מרע קודם מכל שאר החושים אפי' זמן מועט כי יתקן לשונך מזה כשתעשה כ"ל לזכור לקושי הדבר ובספרנו ונספרים שלנו ולא תתמיד בזה או לכתוב ואשר לפרש ולא תתמיד בזה זמן מועט לזכור

זיית אימליכר בנודאי וכאשר תרצה לעמוד על בירור מה שזכרתי אנו או דוא וועשט וועלן קובען אויף דעם קלארקייט פון דעם וואש איך האב דער מאנט ברוב חטאי הלשון פון דא פיל זינד וואש עש קומט דורך דעם צונג קבל על עצמך לזכור מה שיצא מלשונך ביומך נעם אויף דיר צוא גידינקען אלץ וואש דוא האשט גירעט בייא טאג בהתחברותך עם בני אדם או דוא האשט זיך פהעפט מיט מענטשן והתערבך במ אנו או דוא האסט זיך צוא מישט מיט זיית פלומר או דוא פישט גיווען מיט זיית אין איינעם ואם תוכל לכתבו אנו ווען דוא קאנטסט עש אויף שרייבן עשה טאג דאש פלומר שרייב עש אויף ואחר העבירהו על לבך אנו דער נאך פיר עש איבער אויף דיין הארץ והעלהו במחשבתך אנו בריינג עש אויף דיין מחשבה אויף כל מר אנו דער נאך קלער דיר דאש אלץ איבר בעת שאתה פנוי מן העסקים אין דער צייט או דוא ביקט ליידג פון אלי עסקים אנו דאש איז בלילה בייא דער נאכט ותראה וועשט זעהן מה שיש ממנו לצורך וועלכע רייד עש איז פאר האנדן דער פון וואש עש קומט דיר צוא גיך ומה שיש ממנו מותר אנו וועלכע רייד איז פאר האנדן וואש זיין איברג לא יועיל לך וואש עש קאן דיר ניש העקפן ומה שממנו מביא החיזק עליך אנו וועלכע רייד דער פון וואש בריינגט אויף דיר נאך שאדן כמו הכזב והרכילות גלייך או ליגן זאגן אנו רכילות והשבועות אנו שווערין אנו לשון הרע ריידן ואו אנו דעמאלט או דוא וועשט אזו טאג יתברר לך הסיווג וועט דיר אויש גיקלערט ווערן דיין חסרון ותראה בו מעוותך אנו וועשט זעהן דרינג דיין זינד פלומר וועשט גיוואר ווערן וואש פאר זינד דוא האסט גיטאן מיט דיין צונג ופקוד זה ממך תמיד איז גידינק דאש תמיד פון דיר פלומר גידינק תמיד צוא היטין דיין צונג כפקדן מעוות אויבך אזוא ווא דוא גידינקסט דא זינד פון דייע אפיינד וואם ער האט קענין דיר גידינקט ולא תתמיד בזה זמן מועט אנו דוא זאלסט דאס ניש טאן אקליינע צייט צוא גידינקען אדער אויף צו שרייבן וואם דוא האסט אנאנצין טאג גירעט פרי דוא זאלסט וויסן דייע רייד צוא פאר פערסין נאר דוא זאלסט עש טאן אלאנגע צייט פיו שיתקן לשונך עש זאל פארדיקט ווערן דיין צונג וימעטודברך אנו ריינע רייד זאלן גינערט ווערן ושים תמורת רוב דברך אנו אויף דעם ארם וואש דו זאלשט פיל ריידן נעם דיר ליבר אן אור מחשבתך והתמדת בחינתך זיינער צו גידינק אין דיין מחשבה תמיד אויף גאשט ווערן צוא פרוגן והחשבון עם נפשך אנו חשבון צוא האקטן מיט דיין זייל כי המחשבה ווארום דא מחשבה איז נר שתכניסוהו אל לבך גלייך ווא דוא זאלשט דיר אריין נעמן איין ליכט אין דיין הארצין והחשבון אנו דאש רעכין שאפט איז גלייך שמש צו איין זון תאיר באורו מצופך וואש זיית טוט לייכטין מיט איר ליכט דייע פר בארגינע מחשבות לילות לך עש זא דיר אנטפלעקן מה שהוא צפין

מצפונך לגלות לך מה שהוא צפון בו מן הטוב והרע והלשון שער המצפון ואם הלשון יהיה מופקר ולא יימייב לשמור מה שיש במצפונים יהיה שער האוצר פתוח (ס"א נפקד) ויצא מה שאינך חפץ בצאתו ויראה מה שאין הראותו טוב בעיניך וכשתשמור השער אתה שומר האוצר ומה שיש בו כמו שאמר החכם (משלי י) גם אויל מחריש חכם יחשב ואמר (קהלת) אל תבהל על פיד וגו' ואמר (ס) אל תתן את פיד וגו' והשתדל אחר כך לעצום עיניך וחוש ראותך מהביט אל מה שאיננו צריך לך או מה שימריד לבך מחשוב במה שיועילך ופרוש ממותר הראות כפי יכולתך ואמרו רבותינו ז"ל לבא ועינא תרי סרסורי דחמאה אבל השתמש בראותך והבטתך להביט אל יצירות הבורא יתעלה לבחון מהם ולחשוב בהם ולהבין יכולת הבורא ומובו מהם כמ"ש דוד ע"ה (תהלים ח) כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וגו' ואמר (ס"ט) השמים מספרים כבוד אל וגו' ושאר המזמורי והשתדל אח"כ לאמוס אונד משמעך מה שאינך צריך לו

מרפא לנפש

או לכתוב רק כרנס פעמים עד שתקן לזכר וכל לפי זו אפוקוסות ואחרי עיניכם זו כסוד עיניכם וזמנכם לא טבע סודם: ויראה ר"ל יראה לאהרים וסגדל אח"כ זכר בשמירת אדם בריית קודש והמשלם הואת פתח יד רבים: לעצום עיניך כו' וכבר אמרו בגמרא ולא תהוו אחרי לבבכם השמים מספרים כבוד אל וגו' וזו שאמר הכ"ק כי צפון בו וואש איז פאר בארגיין אין דיין הארץ מן הטוב והרע פון גומש אונ פון ביין והלשון שער המצפון אונ דער צונג איז דער טויער פון דיין פון בארגעניג אדער ואם הלשון יהיה מופקר אונ אז דער צונג וועט בייא דיר הפקר זיין צוא ריידן וואש זיא וויל ולא יימייב לשמור מה שיש במצפונים אונ וועט גיט גומ הימן וואש איז פאר האנדן אין דעם פאר בארגעניג אדער דאש הייבט די פאר בארגעניג ממשכות יהיה שער האוצר פתוח וועט דער טויער פון דעם אדער אפין שטיין ויצא אונ עש וועט ארויש גיין מה שאיך חפץ בצאתו דאש וואש דוא ווילבט גיט אז עש זאל ארויש גיין ויראה אונ עש וועט גיוויין ווערן מה שאין הראותו טוב בעיניך זעקעש וואש דיר נופעקט גיט אז קען זאל עש זעקן וכשתשמור השער אונ אז דוא וועשט אבר הימן דעם טויער פון דעם אדער אחת שומר האוצר דען הימנשט דעם אדער ומה שיש בו אונ מיט אלסען וואש דרינגען איז פאר האנדן און וויא דר חכם שלמה המלך עליו השלום האט גיזאגט אין (משלי) גם אויל מחריש און און נאר וואש ער שנויגט שטייב חכם יחשב ווערט ער גיזאגט פאר אהבם אונ אין (קהלת) שטייט אל תבהל על פיד דוא זאלשט ניד גיט אילין צוא ריידן מיט דיין מויל והשתדל אחר כן אונ דר נאך זאלשט זיך פלייסן לעצום עיניך צוא פאר שליסן דינגע אויגין וחוש ראותך אונ דיין חוש הראיה זאלשט וויא איין האלמין מהביט אל מה שאיננו צריך לך פון צו זעקן זעקע זאכין וואש דוא פראפישט זיי גיט גיימיג או אדער זעלכע זאכין מה שטריד לבך וואש מאכט טרוד דיין הארץ מחשוב במה שיועילך פון צוא טראכטין אין דעם וואש קאן דיר העלפין ופרוש ממותר הראות כפי יכולתך אונ שייך זיך אפ וויא ווייט דוא קאנשט פון זעקן איבריגע זאכין ואמרו רז"ל אונ אינזערע חכמים האבן גיזאגט לבא ועינא דאש הארץ אונ דיא אויגן זיינען תרי סרסורי דחמאה צווייא מעקלירש פון דיא זינד אבל השתמש בראותך והבטתך בראות דוא זאלשט גיזן מיט דיין ראיה אונ דיין גיזיכט להביט אל יצירות הבורא יתעלה צוא קוקין אויף דיא בשעפניש פון דעם בשעפער גילויבט איז ער לבחון מהם צוא פרובין פון זיין ולחשוב בהם אונ צו טראכטין אין זיין ולהבין אונ צוא פ" שטיין פון זיין יכולת הבורא ומובו מהם די מאכט פון דעם בשעפער אונ זיין גומקייט און וויא דר המלך האט גיזאגט כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך דען אז איך זעה דיין הימל דאש ווערעך פון דינגע פונגער אונ וויא ווייט שטייט והשתדל אחר כך אונ דער נאך זאלשט זיך פלייסן צוא גיוואנען לאמוס אונד

ופרוש ממותרי השמע כפי יכולתך ואל תאזין לשמוע מה שלא יועילך שמעו ממותרי הדברים והכוב והרכילות ולה' יופרוש ממה שיביאך להמרות האלהים ולעזוב מצותיו ממיני הזמר והנגון והשחק והרנה המורדים אותך מן המצות והמעשים הטובים אבל הט אונך אל דברי החכמים היודעים את ה' ואת תורתו כמו שאמר החכם (משלי כג) הט אונך ושמע דברי חכמים ואמר (סס טו) און שמעת תוכחת חיים והשתדל אחר כך לאסור חוש הטעם שתקח די מונך מן המאכל והמשתה ותפרוש ממה שהוא יותר מזה * והתחבולה לענין הזה שתמעיש במיני הלפתן ותסמוך על לפתן אחד בעוד שתוכל ויהיה די במעט ממנו כפי שתוכלי והתכוין בו כדי להגיע הלחם אל במנך לא לתענוגי והרגל עצמך בקצת העתים מבלי לפתן כדי להנהיג טבעך עד שיקל עליך הדבר בעת המנעו

מרפא לנפש

מהנפלאות והמעשים הגדולים שאלם רוחם נשמים וספר ר' ל' להגיד עלמו מזה עד שלא יכיר לך זער נשמתם * האדם נכוד אל וזה שאמר אין אומר ואין דברים בלי נשמה שחמעים במיני לפתן * ר' ל' מה שמלפסו בו את הפס קולם עד כאל לטוט כמו שאמר לעיל מגדל השמש וזה כגון כשר ודגים וגזינס וכיוצא בזה : כרי שתהיה תבועת שמסים לשמש קס אוכל כסס כו' : והתחבולה לענין זה : איברך קלה כו' : רכוי המאכל וסחיס מכדי סגוף עד

צוא פאר שטאפן דיינע אויערן משמעך בה שאיך צריך לו פון צוא הערין זעלכעש וואש דוא באראפשט נים נייטיג ופרוש ממותרי השמע כפי יכולתך און שייך זיך אפ מיט נאר דיין מאכט פון אייברנע זאכין צוא הערין ואל תאזין לשמוע און זאלשט נים פאר נעמן צוא הערין מה שלא יועילך שמעו זעלכע זאכין וואש קומט דיר נים צוא נייך דוא זאלשט עש הערין ממותרי הדברים גרייך אז אייברנע הייד והכוב והרכילות און קינין און רכילות און קשון הרע ופרוש און שייך זיך אפ ממה שיביאך להמרות האלהים פון זעלכע זאכין וואש קאן דיר פריינגן ויידער שפעניגן גאט ולעזוב מצותיו און צוא פאר קאזין זיינע סצות מצותי ממיני הזמר גרייך אז אלעקרייא גיואנע און ניוגנים והשחק והרנה און זאכין און פריידיך זיין הסודים אותך מן המצות והמעשים טובים זעלכע זאכין וואש קאנען דיר טרוד מאכין פון מצות און מעשים טובים צוא מאן אבל הט אונך אל דברי החכמים נאר נייג דיינע אויערין צוא דוא הייד פון דא חכמים היודעים את ה' ואת תורתו וואש זיין וויישין גאט און זיין תורה און וויא דער חכם שלמה הלך האט גיואנע אין (משלי) הט אונך ושמע דברי חכמים נייג דיינע אויערין און הער צו דא הייד פון דא חכמים און נאך שמיים דארטן און שומעת תוכחת חיים דער אויער וואש הערמ דוא שטראך הייד דאש איז דאש לעבניש והשתדל אחר כך און דער נאך טראכט צו גיוואנען זיך לאסור חוש הטעם איין צוא האלמן דעם חוש פון עסין דאש היישט שתקח די מונך מן המאכל והמשתה דוא זאלשט נים מער עסין און טרינקען נאר וויפיר דוא באראפשט נייטיג ותפרוש ממה שהוא יותר מזה און דוא זאלשט זיך אפ שיידין פון וואש עש איז מער דער פון פלזמר און זאלשט זיך אפ שיידין פון זעלכע עסין און טרינקן וואש דו קאנשט זיך אן דעם באניין והתחבולה לענין זה און וואשער התבולה זאל מען מאן מען זאל קאנען דער צוא קומען איז און שתמעיש במיני הלפתן אז דוא זאלשט זיך פר סיידן פון פיל ערריא לפתן צוא עסין * לפתן איז מייטש זעלכיש וואש איז איין צו גאבש צום ברויט פלזמר וואש דורך דעם קאן מען עסין בעסיר דאש ברויט דהיינו פלייש אדר פיש אדער קעז און גאך זעלכע גלייכן ותסמוך על לפתן אחר און בהעלף זיך מיט איין גרייכט בעוד שתוכל וויא ווייט דוא קאנשט ויהיה די במעט ממנו כפי שתוכל און לא דרך באנונין מיט ווייניג דער פון וויא ווייט דוא וועשט קאנען ותכוין בו און וויא זיך סכוין דרינען דאש היישט אין דעם עסין זאל דיין פונד נאר זיין כדי להגיע הלחם אל בטן אז דו עסט דאש פון דעסט ווענין פרי דוא זאלשט דיין לייב זאט מאכין לא לתענוג נים פון תענוג ווענין והרגל עצמך בקצת העתים און גיוואן זיך אין אפיל צייטן מבלי

ואם תוכל לעזוב הלפתן אשר יהיה בו יגיעה ושורה ותסמוך על מה שאין בו שום יגיעה כזיתים והתאנים והענבים והדומה להם עשה ושים אכילתך ביום יותר קלה מאכילתך בלילה אם מנהגך לאכול פעמים ביום כדי שתהיה תנועת אברך קלה ביום ויקלו עליך עניני תורתך ועולמך. ואח"כ תתנהג בתענית אם יהיה גופך חזק אפי' יום אחד בשבוע וכל אשר תוכל להטביע נפשך שלא להרגיש על ענין המאכל והמשתה כדי ליסרה עשה. ושים כונתך בו לרפואה יותר מלמזון. אבל משך יהיה מים אלא אם תהיה כונתך בשתיית היין לתועלת גופך או להעביר דאגה מלבך כמ"ש (שם לא) תנו שכר לאובד ויין למרי נפשי והזהר מהרבות ממנו מהפליג בו ומהברת בני אדם עליו כי הוא

מרפא לנפש

שכח מתעל כל מעשיו למ"ס: ויקלו עליך עניני תורתך. על כדעתו ולכוננו מעותיו באלו בשר או תרנגולים וכיוצא ועולמך. וז"ל ר"ח פ"ט משע"ס על דברי המחבר ודבר ממנו הסענוגים נמלא מערוד עזמו בעוס' אחר בקש זה סודך כחשד ז"ל כוא דרך הפרישות כנאות לבעלי סערף ויתבעל ע"ת ובעת שלא ימצא מכהגו לא יוכל לסבול תורה שרוב אומנותם כמורה שם יראה בעל תורה לסמוך וימלא לכן ראו לכל מ"ח שונות הפרישות כזה וכן יש

לפתן צוא עסקן ברויט אן צוא נאפש דאש היישט צוא עסקן ברויט אקיינ כדי להנהיג טבע פרי צוא גיוואנען דיין טבע עד שיקל עליך הדבר בעת המנעו פיו עש ואל דיר קאנען גרינג זיין אין דער צייט אז עש וועט פאר מיטן ווערין פון דיר פרוקר אז דוא וועשט אמאל נים מער האבן נאר ברויט אליין וועט עש פרי דיר גרינגער זיין ואם תוכל לעזוב הלפתן און אז דו וועשט קאנען פאר לאזן זעקע לפתן אשר יהיה בו יגיעה ושורה וואש דער ביא איז פאר האנדן ביא און ארבעט ותסמוך על מה שאין בו שום יגיעה און וועשט זיך קאנען פאר לאזן אויף זעלבע לפתן וואש איז דרינג נים פאר האנדן קיין ביא פרוקר און ווען דוא קאנשט זיך גיוואנען צוא פרי לאזן זעקע שפיו וואש דאש קוקט אן מיט מירחא איידער מען קריגט עש און וועשט זיך גיוואנען צו עסקן זעלבע צוא געבענט וואש מען קאן עש קריגן אן מירחא כזיתים והתאנים עשה מוא דאש ושים אכילתך ביום יותר קלה מאכילתך בלילה און מוא דיין עסקן ביא טאג גרינגער אז ביא נאכט אם מנהגך לאכול פעמים ביום אויב דיין מנהג איז צוא עסקן צוויי מאל אין מעת לעת זאלשטו ביא טאג ווייניגער עסקן וויא ביא נאכט כדי שתהיה תנועת אברך קלה ביום פרי דיינע גלידר זאלין ביא טאג גרינגער זיין ווארום דאש וואש מען עסט פיל דאש מאכט שווער דעם גוף פיו ער ווערט פויל אין אלע זיינע ווערקין ויקלו עליך עניני תורתך ועולמך וועט דיר גרינגער זיין צוא פרי ריקמן די נאכט וואש גיהערין צוא דיין תורה און צוא דיין עולם ואחד כך תתנהג בתענית און דר נאך גיוואן דיר צוא פאסקין אם יהיה גופך חזק אז דיין גוף איז שטארק זאלשטו זיך גיוואנען צוא פאסקין אפילו יום אחד בשבוע ראמשע איין טאג אין דער וואך וכל אשר תוכל להטביע נפשך און אלץ וואש דו קאנשט דיין טבע צו גיוואנען שלא להרגיש על ענין המאכל והמשתה דאש זיא זאל נים פאר לאנגין נאך עסקן און מרינקען כדי ליסרה פרי זיא איין צו האלמין עשה מוא דאש ושים כונתך בו לרפואה יותר מלמזון און מוא דיין פונגה אין דעם עסקן פרוקר בשעת אז דוא עסט זאך דיין פונגה דרינגען זיין מער פון רפואה וועגין איידר פון נאמקייט וועגין אבל משך יהיה מים אבר דיין גטראנק זאך ויין וואש אלא אם תהיה כונתך בשתיית היין נאר סידיין אז דיין פונגה וועט זיין אז דו וועשט מרינקען וויין לתועלת גופך ווייל דוא פדארפשט אים נייטיג צוא דיין גוף או להעביר דאגה מלבך אדער פרי דיין זארג אויב דעם זין ארויש צו שלאנגין אזו וויא עש שטייט אין פסוק תנו שכר לאובד גים אלמע וויין צו איין פרי לארינעם מענטשין ויין למרי נפש און וויין צוא דיא פאר ביטערט נים והזהר מהרבות בו און

המדורה הגדול לתורה ולעולם • וכבר ספר בו החכם מה שיש בו די באמרו (סס כ) לץ
היין הומה שכר ואמר במאכל ובמשתה (סס נ) אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו
כי סובא וזולל יורש וגו' • ואח"כ השתדל למנוע ידיך מנעת במה שאינו שלך מהון
העולם ופרוש ממיני הנגבה והאונאה והגזל ומהרע לזולתך והתעכב בתנועת ידיך וחשוב
באחריתך • ושומר מוסר וצניעותך בהתנשאך מעשות הרע בהם כמ"ש (ישעיה נ) וישומר ידו מעשות כל רע ואמר (סס ל) נוער כפיו מתמוך בשוחד • אבל השתמש בידך
במצות הכזרה ופתחם במתן (סס ל) ולרש כמ"ש הכתוב (דברים טו) פתוח תפתח את ידך
לאחריך • ואמר (משלי לא) כפה פרשה לעני • וכן אתה צריך להשתמש בהם במה שימלא
ספקך וימנעך מן השאלה ומקחת ממון אסור ומקנות חסד עמך במה שמעניקין אותך

מרפא לנפש

כמה מאמרים מר"ל מסייעין לו ומרחיקין התענוגים מה"ח רע לכ"א כו' עכ"ל • ואפשר עוד כשהתנשא ותפרוש מעשות
טכ"ל ועיין סס בלזכר • והתעכב בתנועת ידיך • שלא הרע בהם יכיה מחמת מורא כס"י ולא מחמת מורא כשר
מעשה מעשה בידך מסרה בלא יסוב סדעת • בהתנשאך • ודס • וימנעך מן השאלה • לשאל פרנסתך מכ"א • ומקנות
למ"ס • אפילו כשהתנשא ותעשה ראש וסופס והוכל לעשות חסד • כלומר שלא יקנה אדם אחר חסד עמך כמה שמעניק

האט מזהיר גיוען פון צו מערן דאש הייזשט אָבער אויף פיל נויין האט ער מזהיר גיוען פֿען
זאל נישט טרינקן ומהפליג בו אונ פון נוייט צוא פאר פֿירן ידך אין דעם נויין ומחברת בני אדם עליו
אונ פון צוא בֿהעפֿטין ידך מיט קייט איבער דעם נויין פֿלומר פֿען זאל טרינקן נויין מיט איין
חברותה האט ער אויף דעם מזהיר גיוען כי הוא המדורה הגדול ווארומ דאש איז איין גרויסער
נויין מאג לתורה ולעולם צו דר תורה אונ צו דעם עולם פֿלומר ווארומ דורך דעם קאן ער נישט
מקיים זיין דיא תורה אונ צוא דעם עולם איז דאש אויף נישט גוט וכבר ספר בו החכם מה שיש
בו די אונ דר חכם שלמה האט שוין דער פון נייגונ דער ציילט אין (משלי) לץ היין הומה שכר
איין שפעטער טרינקט נויין ער ברוקט נאך אַקמין נויין ואמר במאכל ובמשתה אונ פון עסין אונ
טרינקן האט ער גיזאגט אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו דוא זאלשט נישט זיין מיט דיא נויין
זויפערש אונ מיט די פֿלויש פֿרעשערש כי סובא וזולל יורש ווארומ איין זויפֿר אונ איין פֿרעשער
נוערט פאר ארוקט ואח"כ השתדל אונ דער נאך זאלשטן טראכטן למנוע ידך צוא פאר מיידן
דיין האנט מנעת במה שאינו שלך מהון העולם פון אן צוא רירן פון דעם גומש פון דר נועלם
זעלביש וואש איז נישט דיינש ופרוש ממיני הנגיבה והאונאה והגזל אונ שייד ידך אפ פון אַלעלייא
גניבות אונ פון צוא נארין אָדער גולגין ומהרע לזולתך אונ פון אַנגדריין בייז צוא מאן והתעכב
בתנועת ידך אונ האלט דידך איין מיט דעם רירן פון דיין האנט פֿלומר דוא זאלשט נישט מאן מיט
דיינע הענט קיין שום מעשה גישווינד אן ישוב הרעת וחשוב באחריתך אונ טראכט אין דיין סוף
ושומר מוסר וצניעותך אונ היט אפ דיין תורה אונ דיין דרך ארץ בהתנשאך אין דיין דר הויפֿגיש
פֿלומר נוען דוא נועשט שוין אפילו זיין דר הויפֿין דאש הייזשט דוא נועשט זיין איין חשוב
אונ איין שופט אונ נועשט קאנין בייז טאן צו לייט זאלשטן ידך פארט היטן מעשות הרע בהם
פון צו טאן בייז אין זיי און ווי עש שטייט אין (ישעיה) וישומר ידו מעשות כל רע אונ ער היט זיין
האנט פון קיין שום בייז צו טאן אונ נאך שטייט דארטן נוער כפיו ער קערט אום זיינע הענט
מתמוך בשוחד פון אן צו לעהגן ידך מיט שוחד אבל השתמש בידך במצות הכזרה נאר ברויף דיינע
הענט צו טאן די מצות פון דיין באשעפֿר ופתחם במתן לעני ורש אונ עפֿין זיי דעם ארום ימאן
וואש צוא געבין און וויא עש שטייט אין (דברים) פתוח תפתח את ידך לאחריך דוא זאלשט עפֿין
דיין האנט צוא געבן דיין ארוקן ברודער אונ אין (משלי) שטייט כפה פרשה לעני זיא האט
אירע הענט אויש גישפֿרייט פאר דעם ארוקאן אים עפֿיש צוא געבין וכן אתה צריך להשתמש
בהם אונ איזא אויף ברארפֿשטן מיט דיינע הענט ברויכן צוא פאר דינען במה שימלא ספקך

ומטיבין לך ותקנה זכויותיך לזולתך והסדיק למי שנתחמד עמך ולא תהיה למשא על בני אדם כמ"ש אחד מן החכמים האלהים ירחם עבד שפירש מן העולם ולא היתה פרישותו למשא על אהביו וסלק מעליהם טרחו והתעסק באבריו במיני המלאכות כמ"ש (תהלים קנח) יגיע כפיך כי תאכל וגו' וכבר נאמר ראש הפרישות תקון הפרנסה ונאמר עוד ראש הפרישות תקון המחשבה על תקון הספק (מ"א הלחם) ר"ל שייגע להתעסק בספקו ואח"כ התנהג כן ברגליך ומנעם מלכת עם הרשעים מבקשי המותרים כמ"ש (ס"ו) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וגו' אבל רוצ ללל המעשים הטובים

מרפא לנפש

וגרם לך עבוד את ה' ותנחך כי מלא יחסנו וזוהר לאורו כעולם היום וטוב לך בעוסק ומזה דרשו רז"ל שגדול הכנסה אדם כמו שגדול וכול: יגיע כפיך כי תאכל: אשרי: מייגע כפי וסוד מירא שמים שנסה מאחרים דכתיב ביום וואש דו זאלשט האבין דיין בארעפניגעש וימנעך מן השאלה אונ עש זאל דיר פר מיידן פון צו בעמין בייא לייט פלומר דו זאלשט נים בדארפין בעמין פון לייט זייא זאלין דיר געבן אויף פרנסה אונ אויף זאלשט נים בדארפין ומקחת ממון אסור פון צו געקען איסור געלט ומקנות חסד עמך אונ אנדערע זאלין זיך נים קויפן איין הסד דורך דיר כמה שמעניקן אותך דורך דעם וואש זייא שפייזן דיר ומטיבין עמך אונ מוען גומש מיט דיר ותקנה זכויותיך לזולתך אונ זאלשט פאר קויפן דיינע זכויות צו אנדערן והסדיק אונ דיין גומש וואש דוא גומש זאל צו גירעכנט ווערין למי שנתחמד עמך צו דעם וואש האט דיר גומש גיטאן ווייך מחמת ער האט דיר גישפייזט אונ ער האט דיר דר צו גיבראכט אז דוא זאלשט קאנען גומש טאן וועט מען בייא דיר אראפ געבן מעשים טובים אונ מען וועט אים צו רעכענן דרום זאלשט בעשער זעהן צו פאר דיין דיר דיין פרנסה ולא תהיה למשא על בני אדם אונ דו זאלשט נים זיין צו איין משא אויף די לייט פלומר ווארם אז מען איז זיך סוכה אויף לייט אז זיי זאלין אים שפייזן היישט גלייך וויא ער ווארפט אויף זייא ארויף איין משא אזוא וויא איינער פון דיא חכמים האט גיזאנט האלהים ירחם עבד שפירש מן העולם נאם זאך זיך דר באריקען איבר אז איין קנעכט וואש ער האט זיך אפ גישייד פון דר וועלט ולא היתה פרישותו אונ זיין פרישות איז נים גיווען למשא על אהביו צו איין משא אויף זיינע פריינד פלומר דורך דעם פרישות האט ער נים אן גיווארפן זיך אויף זיינע פריינד זייא זאלין אים שפייזן וסלק מעליהם טרחו אונ האט פון זייא אפ גיטאן זיך מירקא דאש היישט זייא זאלין זיך נים בדארפין סמריח זיין פון זיינע וועגן והתעסק באבריו במיני המלאכות אונ האט זיך געלפשט מיט זיינע גידדער מתעסק גיווען מיט מיני מלאכות כדי ער זאך זיך דר פון ספרים זיין אזוא וויא עש שטייט אין (תהלים) יגיע כפיך כי תאכל אז דו וועלט עסין פון דיא ארבעט פון דיינע טעגער וועט דיר וואול זיין וכבר נאמר אונ עש איז שוין לאנג גיזאנט גיווארין ראש הפרישות דאש ערשטע פון די פרומקייט איז תיקון הפרנסה ער זאך זיין פרנסה פאר זארגין ונאמר עור אונ עש איז נאך גיזאנט גיווארין ראש הפרישות דאש ערשטע פון דעם פרומקייט איז תקון המחשבה ער זאל פאריכטן זיין מחשבה על תקון הספק אויף דער תקנה ער זאך האבין וואש ער בדארף גייטיג רוצה לומר אונ דער מיט מיינט ער שייגע להתעסק בספקו ער זאך זיך מידן עוסק צו זיין מיט דעם געלביגן וואש ער בדארף גייטיג ואחר כך תתנהג כן ברגליך אונ דער נאך זייא זיך אזו גוהג מיט דיינע פים ומנעם מלכת עם הרשעים אונ פאר מייד זי פון צו גיין מיט די רשעים מבקשי המותרים וואש זיי פנערין איברגע זאלין אזו וויא עש שטייט אין (תהלים) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וואול דעם מענטשין וואש ער איז נים גיזאנטן אין דיא ראט פון דיא רשעים אבל רוצ ללל המעשים

הטובים

שער הפרישות

שמו

ולמושבות החכמים כמ"ש (משלי יג) הולך את חכמים יחכם ואמר (סס ז) למען תלך בדרך טובים. וכבר קבץ הכתוב כל מה שהקדמנו זכרו ממסר החושבים ואמר (ישעיה לג) מי יגור לנו אש אוכלה וגו' הולך צדקות ודובר מישרים וגומר ואחר כך קבץ החכם וחבר אליהם הלב באמרו (משלי ו) שש הנה שנא י"י עינים רמות לשון שקר וגומר לב חורש וגו' יפוח כזבים וגו'. וכן נמצאים (תהלים מו) במזמור י"י מי יגור באהלך. וראוי לך אחי שתדע כי לא יתכן לך להתחזק בכולם עם הנחת אחת מהם מפני שהם כבדולח המחובר בחוט אם תתיר ממנו גרגר אחד יתפורו כולם ויפסד חבורם על כן השתדל להזהר

מרפא לנפש

אשרי האיש יראה ה' וגו' ולא כתיב ביה וטוב לך משני שכבר קבל שכרו מזה: מי יגור לנו אש אוכלה. פירש רש"י כלומר מי יעמוד בעדיו לשכך המה בועית ל"א מי יגור לנו מי הוא לנו סיגור בליון עם הכור שהוא אש אוכלת וכו' משני אובך צדקות כו': הולך צדקות ודובר מישרים. מזה נכלל מעשה נוער כפיו מהמוך כשחזר לוטס אותו

הטובים נאר ליוף נאך אלע גומע מעשים ולמושבות החכמים אונ צוא דיא ערטרע וואו דיא חכמים ויצן אוא וויא עש שטייט אין (משלי) הולך את חכמים דער וואש גייט מיט דיא חכמים יחכם דער ווערט קלוג אונ נאך שטייט אין (משלי) למען תלך בדרך טובים דרום דוא זאלשט גיין אין דעם וועג פון דיא גומע גייט וכבר קבץ הכתוב כל מה שהקדמנו זכרו ממסר החושבים אונ דאש אלץ וואש מיר האבן פריער דער מאנט פון דעם שפראך רייד וויא מען זאל זיך נהג זיין מיט דיא חושבים האט עש דער פסוק צוא נזוף גיזאקעלט דאש הייטשט ער האט זיין גשטעלט בייא אנד ואמר אונ האט גיזאנט אין (ישעיה) מי יגור לנו אש אוכלה ווער וועט שטיין פר אונד ער זאל אונד שטיין דעם צארין פון גאט וואש ער פערענט אואו וויא פריער הולך צדקות דר וואש גייט נאך גירעכטיקייט ודובר מישרים אונ רעט רעכט פארטיקייט אונ וויא ווייטער שטייט ואח"כ קבץ החכם אונ דר נאך האט וויא דער חכם שלמה המלך בנאנד גישטיילט אין (משלי) וחבר אליהם הלב אונ האט נאך מיט וויא באהעפט פון דעם הארץ פלומר ער האט נאך דיא מדות פון דעם הארץ אויף גישטעלט בייא דיא מדות פון דיא איבריגע איברים באמרו דער מיט וואש ער האט גיזאנט אין (משלי) שש הנה שנא ה' זעקם זיינען דיא זאכן וואש גאט האט פיינד עינים רמות דער וואש האט הויכע אויגן פלומר וואש ער איז אפגל גאווה לשון שקר איין פאלשין צונג לב חורש איין הארץ וואש טראכט בייז יפוח כזבים אונ דער וואש רעט ליגן וכן נמצאים אונ אז קאנען בייא זיין בנאנד גיפנען אין (תהלים) אין דעם מזמור ה' מי יגור באהלך גאט ווער וועט וואנען אין דיין גיזעלט שטייט ווייטער הולך חמים דער וואש גייט מיט גאנצקייט פלומר אן רמאות ופועל צדק אונ ווערקט גירעכטיקייט ודובר אמת בלבבו אונ רעט אמת מיט זיין הארץ דהיינו וואש ער רעט דאש מינט ער אונ וויא ווייטער שטייט בייז אין סוף קפיטל וראוי לך אחי שתדע אונ ביין פרוידער דוא פראפישט ווישין כי לא יתכן לך להתחזק בכולם אז עש וועט דיר גיט פאריכט זיין די אלע זאכן צו האלמין עם הנחת אחת מהן ווען דוא וועשט איינש פון דיא זאכן שטיין לאזין פלומר ווען דוא וועשט נאר איינש גיט האלמין פון דיא זאכן וואש פריער איז גישטאנען דהיינו דוא וועשט גיט הימין דאש מיר אדער דיא אויגן אדער דיא הענט וועשטו שוין דיא איבריגע זאכן אויף גיט קאנען האלמין מפני שהם כבדולח המחובר בחוט ווארם זיין זיינען אז וויא קריסטאל אדער פעריל וואש זיינען אויף גיזאנען אויף איין שגור אם תתיר ממנו גרגר אחד אז דוא וועשט וועלן אויף גינען דער פון איין שטיק פלומר

בכולם ואז תהיה לך כל אחד מהם עזר לשאריתם כמ"ש רז"ל שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה. ואמר חכם בתכיפת הטובות אחת לאחת (משלי ח) אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור מונוות פתחי. אמר בתחלה שומע ואח"כ לשקוד ואח"כ לשמור אבל הפרישות הנוהגת בפנים השלישים והוא מה שיתיחד בנו במצפונינו ומחשבותינו ויצרי לבבינו הטובים והרעים. תחלת הפרישות ההיא שתפרוש מקניני העולם במעשיך ובמחשבתך אלא למוזן ופרנסה לא לתענוג מתענוגי הגוף ולא להגיע אל המנוחות והשררות והתפאר בהן העולם הכלה מהרה ותהיה פרישותך בהם לאלהים

מרפא לנפש

במעשיך ובמחשבתך. ר"ל בעת שתתעסק במעשיך פהים מונתך כנס למוזן ופרנסה בלבד: לא לתענוג כו'. וסנה אז דוא וועסט איינר רייכן דעם פאדיר אראפ צוא נעמן איין פעריל יתפורי כולם ווען אלע פערשפרייט ווערן ויפסד חבובים און וייער בהעפמאנג וועט פאר דארפן ווערין על כן השתדל להזהר בכולם דרום פלייס דיר אז דו זאלשט גינארינגט זיין אין דא אלע זאכן ואז תהיה לך כל אחד מהם און דענקאלט וועט דיר איינליכש פון זיין עזר לשאריתם איין הילף צוא דא איינליכש דאש הייטשט אז דו וועסט זיך פלייכן אפ צוא הייטשט איינש וועט דאש דיר העלפין דוא זאלשט קאנין אפ הייטשט דאש אנדערע אז וויא אונדערע חכמים ז"ל האבן גינאנגט מצוה גוררת מצוה איין מצוה ציהט די אנדערע מצוה נאך זיך ועבירה גוררת עבירה און איין עבירה ציהט די אנדערע עבירה נאך זיך ואמר החכם בתכיפת הטובות אחת לאחת און דער חכם שלמה המלך האט גינאנגט אין (משלי) וויא דא גומע זאכן היינען אן איינש אן דא אנדערע אשרי אדם שומע לי וואול דעם מענטשין וואש הערט מיר צוא און פאלגט מיר לשקוד על דלתותי יום יום זיך צוא איילן אויף מיינע מירין דאש מיינט מען צוא גיין אלע סאג אין פתי פנסות און פתי מדרשות לשמור מונוות פתחי צוא הייטשט די ביי שמידלן פון מיינע מירן אמר בתחלה שומע זאגט ער פריער מען זאל צו הערן ואחר כך לשקוד און דר נאך זאגט ער מען זאל זיך דער צוא איילן ואחר כך לשמור און דר נאך זאגט ער צוא הייטשט דר מיט וויד ער ווייזן וויא איין מצוה פריינגט דא אנדערע אבל הפרישות הנוהגת בפנים השלישים אבער דאש אפ שידונג וואש איז נוהג אין דעם דריטן דרך והוא און דאש איז מה שיתיחד בנו במצפונינו וואש ווערט גינאנגט בייא אונד איין אונדערע פער בארגינקייט ומחשבותינו און אין אונדערי מחשבות ויצרי לבבנו הטובים והרעים און אין דעם ווילן פון אונדערע הערצער סאיי גומע אדער ביינע פלייט ווארום דער מחבר האט אויפן איין דעם אן הייב פערק גינאנגט דאש פרישות ווערט גימילט אויף דרייא דרכים איין דרך איז וואש מיר בהעפמין זיך און האנדלן מיט כייט און דאש אנדערע איז וואש גייט נאר און אללין אן דהיינו וואש מיר מנען מיט אונדערע גינענגע גלידן און דאש דריטע איז וואש גייט אונד אללין אן וואש מיר מנען מיט אונדערע פאר בארגינע מחשבות און אין דא הערצער פון גומע אדער ביינע איז דר מחבר שוין מפורש דעם דריטן דרך און זאגט תחלת הפרישות ההיא דאש ערשטי פון דעם דאונג אפ שידונג איז שתפרוש מקניני העולם דוא זאלשט זיך אפ שידדין פון דא וועלמליכע גומש און וואש דוא ווערקשט דרינען במעשיך ובמחשבתך סייא דוא מושט עפיים מיט דיינע גלידן אדער מיט דיינע מחשבות זאל דיין פנונה דרינגן זיין אז דוא מושט עש אלא למוזן נאר פון דיין שפייז וועגן ופרנסה און דיין פרנסה דער פון צוא האבין לא לתענוג מתענוגי הגוף אבער גיט פון וועגין דיין גוף דער פון תענוגים אן צוא מאן ולא להגיע אל המנוחות והשררות און גיט פון וועגן דא זאלשט דורך דעם גרייכן צוא מנוחות און צוא הערשטאפטם והתפאר בהן העולם הכלה מהרה און גיט פון וועגין צוא בארייכן זיך מיט דעם גומש

שער הפרישות

שמו

יתעלה לא לקנות שם ולא להותיר ממונך בפרישותך • ואל תצא בה מנכול התורה שתענה בשבתות ומועדים וראשי חדשים ותמנע ממה שחייבך בו הבורא ממצות פ"ו אבל תהיה פרישותך על דרך התורה והדת בגלוי ובנסתר מענייך • ואח"כ שתקצר מאוייך בעולם כאילו אתה נוסע ממנו לערב יומך • ואח"כ שתחשוב עם נפשך כאשר הקדמנו בשער חשבון האדם עם נפשו • ואח"כ שתתיאש ממה שבידי בני אדם ושתבטח על האלהים ותנוה דעתך על גזירותיו ודיניו • וכל חובות הלכות שקדם באורם בספר הזה אתה חייב בהם • והם עמוד הפרישות מן העולם הקר עליהם והדביקים אל לבך תגיע בהם לכל טובה :

מרפא לנפש

בזהניח הכוונה שכל חמר הזה הפרישות הוא כפנים סליס • למ"ס : שחקצר מאוייך בעולם • ר"ל תקצר מקוצר ובעתונך מלחשוב שחמיה לעולם נעו"ל :

פון דר וועלט וואש עש ווערט גיך פאר לענט ויהיה פרישותך בהם און דיין אפ שיידונג וואש דוא שיידשט זיך אפ דרינען פון דיא וועלטליכע תענוגים זאל זיין לאלהים יתעלה פון גאטש וועגן גילויבט איז ער לא לקנות שם גיט איין שם דער מיט צוא קריגין ולא להותיר ממונך בפרישותך און גיט דייך געלט זאל דיר איבער גלייבן מחמת דייך פרישות פלוצר און זאלשט זיך גיט דרום אפ שיידין פון דיא וועלטליכע זאכן פדי עש זאל בייא דיר ווייניגער געלט אונעק גיין אדער פדי לייט זאלן מיינען אז דוא פישט פרום וועלן זייא דיר געפין געלט דאש היישט דורך דעם פרישות ווילשט דיר מערין געלט ולא תצא בה מנכול התורה און דוא זאלשט גיט ארויש גיין מיט דעם פרישות פון דעם גבול וואש דיא תורה האט גימאכט שחתונה בשבתות ובמועדים דרייגן דוא זאלשט פאסטין אום שבת און יום טוב און ראש החדש ותכנע און וועלט זיך ווערין פאר מיידין ממה שחייבך בו הבורא פון דעם וואש דער פשעפר האט דיר מחייב גיווען אז דוא זאלשט עש יוא מאן ממצות פריה ורביה גלייך אז דיא כצוה פון פריה ורביה וועלט דאש גיט ווערין האלטין מחמת דייך פרוםקייט זאלשט און גיט מאן אבל תהיה פרישותך נאר דייך אפ שיידונג פון דער וועלט זאל זיין על דרך התורה והדת אויף דעם דרך וויא די תורה האט גלייבן בגלוי ובנסתר מענייך אין דייגן אנפלעקמי און פאר בארגיני זאכן ואח"כ און דער נאך זאלשט מראכטין שתקצר מאוייך בעולם אז דוא זאלשט פאר קירצין דייך גילויבטיקייט אין דער וועלט פלוצר דוא זאלשט גיט נאך געפין וואש דיר גילויבט זיך אדער אזא איז דער פשט דוא זאלשט פאר קירצין דייך האפונג און דייך פטחון פון צוא מראכטין אז דוא וועלט תמיד זיין אויף דער וועלט כאילו אתה נוסע ממנו לערב יומך און זאלשט דיר אויש מאלין גלייך וויא דוא פדארפשט אין אביגט פון דעם מאן אונעק ציהן פון דער וועלט ואח"כ און דער נאך זאלשט מראכטין שתחשוב עם נפשך אז דוא זאלשט חשבון האלטין מיט דייך זייל כאשר הקדמנו בשער חשבון אדם עם נפשו אז וויא מיר האפין אויפין גילויבט אין דער שער חשבון הנפש וויא דער מענטש זאל חשבון האלטין מיט זיין זייר ואחר כך שתתיאש ממה שבידי בני אדם און דר נאך זאלשט זעהן אז די זאלשט קיין אנדעריגש נישט גיט פנערין ושתבטח על האלהים און זאלשט זיך פאר זיכערין אויף גאט ותנוה דעתך על גזירותיו ודיניו און זאלשט מאכין רוען דייך דעה אויף זייגן גזירות און זייגן דינים פלוצר וואש גאט שיקט דיר צו סייא נומש און סייא ביי זאלשט דאש אן געמין פאקבה און זאלשט גיט מרהר זיין נאך זייגן מדות וכל חובות הלכות שקדם ביאורם בספר הזה און ארי די שולחיקייט פון די הערצד וואש זיינען פשייד גיווארין אויפין אין דעם ספר אתה חייב בהם פיסטו חייב צוא זאלטן זיי והם עמוד הפרישות מן העולם און זיי זייגן דר שורש און דר יסוד פון די אפ שיידונג פון

פרק ו' אבל באור מה שבא בספרי הקודש ודברי רז"ל מענין הפרישות מן העולם. מהם מה שאמר יעקב (בראשית כח) ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. ומהם צום משה ארבעים יום ולילותם ג' פעמים. וכן אליהו ארבעים יום כמ"ש (מלכים א' יט) וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום. ומהם מה שנאמר בנזיר שקראו האלהים קדוש כמ"ש (צמדנר) כל ימי נזיר קדוש הוא לה' בעבור שפסק מפרי הגפן וגדל שער ראשו בלבד. כ"ש מי שפסקה תאוותו מכל התענוגים שיש לו שכר וגמול יותר. ומהם מה שנאמר לאהרן (ויקרא י') יין ושכר אל תשת וגו' ולהבדיל וגו' ולהורות וגו'. הזהיר כל העוסק במעשה העבודה שלא יעסוק בכל מה שימרידותו מהשלמת העבודה לאלהים

מרפא לגפש

ומהם צום משה ארבעים יום כו'. וזה ראינו מי שירצה דלג"כ שסאכול עוב ויבד סיד ס' תקצר לזון כס את משה נגשת אל ס' שיותר טוב לו כפריות מן הפענוגים. כסס וכן אלוהו ומלי רכונת שאלר הכסוב לחס לא אכל וגו'.

פון דער וועלט חקר עליהם פארשט ויזא נאך ויהדיקם אל לכך און בקעפט ויזא צוא דיין הארץ תגיע בהם לכל טובה דען וועשמו דורך ויזא קומען צוא אלים גומין :

אבל באור אפר דאש פשידניש מה שבא בספרי הקודש וואו עש שטייט אין די הייליגע ספרים ודברי רז"ל און אין דיא הייד פון אונזערע חכמים ז"ל ענין הפרישות מן העולם פון דעם ענין פון אפ שידונג פון דר ווערט בלומר וואו עש שטייט ערניץ אין דער תורה אדער וואש אונזערע חכמים האבין גישריבן אז מען גיהער זיך אפ שידן פון דיא וועלטליכע זאכין מהם פון זיי בלומר אמיל ערמיר וואש שטייט אז מען גיהער זיך אפ צו שידן אזי מה שאמר יעקב וואש יעקב אבינו האט גיזאגט ונתן לי לחם לאכול און ער וועט מיר געבין ברויט צו עשין ובגד ללבוש און איין קלייד אן צו קליידן זיך האט ער מער גיט גוואלט נאר זעלכיש וואש מען קאן זיך אן דעם גיט באניין ומהם און פון זיי איז נאך בלומר און פון דאנין איז אויך גידרונגן אז מען גיהער זיך אפ צו שידן פון דער ווערט צום משה ארבעים יום ולילותם ג' פעמים וואש משה רבינו האט גיפאקט דרייא מאל פערציג טעג מיט דיא נעכט דאש היישט דרייא מאל פערציג מעת לעת וכן אליהו ארבעים יום און אזוי אויך אליהו הנביא האט גיפאקט פערציג טעג אזוי וויא עש שטייט אין מלכים וילך ובכח האכילה ההיא ארבעים יום און ער איז גיגאנגן פערציג טעג דורך דעם קראפט פון דעם דאזיגן עסין ומהם און פון ויזא איז נאך בלומר און נאך איז גידרונגן אז מען גיהער זיך אפ שידן פון וועלטליכע זאכין מה שנאמר בנזיר פון דעם וואש איז גיזאגט גיזאריין ביי אנזיר שקראו האלהים קדוש וואש גאט האט אים אן גירופן אז ער איז איין הייליקר אזוי וויא עש שטייט אין במדבר כל ימי נזיר קדוש הוא לה' אלי טעג פון זיין גירות איז ער הייליג פרי גאט בעבור שפסק מפרי הגפן פון וועגן דעם אריין וואש ער האט זיך נאר אפ גשייר פון דיא פירות פון דעם וויין שמאק גדל שער ראשו בלבד און האט זיך נאר גלאזט וואקסן דיא האר פון זיין קאפ האט אים דער פרי גאט אן גירופן אז ער איז הייליג כל שכן איז שוין אפ'ל שפן מי שפסקה תאוותו מכל התענוגים דער וואש פרי קאט זיין גרושטייט פון אלע תענוגים איז שוין אפשימא שיש לו שכר וגמול יותר אן ער האט נאך מער שכר ומהם מה שנאמר לאהרן און נאך גפינן מיר וואש גאט האט גיזאגט צו אהרן תבהן יין ושכר אל תשת דוא זאקשט קיין גייען וויין אדר אלטן וויין גיט טרינקן ולהבדיל וגומר דאש ער זאל קאנין צווישן שידן צווישן הייליג און צווישן אום הייליג הזהיר האט גאט אן גיזאגט כל העוסק במעשה העבודה אז דר וואש איז זיך כמעטק אין זיין דינשט שלא יעסוק בכל מה שימרידותו דער זאל גיט עוסק זיין מיט קיין שום זאך וואש קאן אים פרי היגדרין מהשלמת העבודה לאלהים פון צו טאן אין גאנצן די דינשט פון גאט אזוי וויא אונזרי חכמים האבן

גיזאגט

כמ"ש רבותינו ז"ל שמה רביעית יין אל יורה שמה רביעית אל יתפלל ומהם ענין בני יונדב בן רכב אשר צוים אביהם שלא ישתו יין ולא יזרעו ולא ישעו כרם ולא יבנו בית וישבו באהלים חוץ לשוב וזה מנהג הפורשים מן העולם ושבה להם הבורא זה כמ"ש (ירמיה לז) לא יכרת איש ליונדב בן רכב ומהם מעשה אלישע כשעבר עליו אליהו כמ"ש (מלכים א יט) שנים עשר צמדים לפניו והניח ידו מן הכל והלך אחריו כמ"ש (טז) אשקה נא לאבי ולא מי וגו' וילך אחרי אליהו וישרתהו וכן היה מנהג בני הנביאים בדור ההוא ואשר לפניו שהניחו העסק בישוב העולם וההשגחה בעניני הגופות ויצאו למדברות כדי שתתחד נפשם ומחשבתם לאלהים ומהם מה שצותה אותנו התורה בתענית בעת התשובה ובקשת הכפרה כדי שנחסום תאוותינו מכל התענוגים שהם

גיואגם שמה רביעית יין אל יורה דר וואש האט גיטונקען גיין איין פערט חלק פון איין לוג דר זאל נישט פסקנען קיין שארה ווארום ער קאן זיין שוין נישט רעכט אויש קלענען שמה רביעית יין ער האט גיטונקען אפערטיל לוג גיין אל יתפלל זאל ער נישט מאן קיין תפלה ומהם ענין בני יונדב בן רכב און אויף גיפונט מען ביי די קונדן פון יונדב בן רכב אשר צוים אביהם שלא ישתו יין וואש זייער פאטער האט זיי גיפאטען אז זיי זאלן נישט טרינקען קיין גיין ולא יזרעו ולא ישעו כרם און זאלן נישט זייען קיין תבואה און זאלן נישט פראנצין קיין גיין נאכטין ולא יבנו בית און זאלן נישט בויען קיין הויז וישבו באהלים חוץ לשוב און זאלן וואונגן אין געזעלטן דארטן וואו קיין מענטשין וואונען נישט וזה מנהג הפורשים מן העולם און דאש איז דער מנהג פון די וואש זייער זיך אפ פון דער וועלט ושבה להם הבורא און דער פשעפער האט זיין דרום גילויבט אזא וואש עש שטייט אין ירמיה לא יכרת איש ליונדב בן רכב עש וועט נישט פאר שנימן ווערן קיין מאן פון יונדב בן רכב ומהם מעשה אלישע און אויף גיפונט מען בייא דעם וואש אלישע הנביא האט גיטאן כשעבר עליו אליהו אז אלהו איז פאר אים איבער גיגאנגען שטייט אין (מלכים) שנים עשר צמדים לפניו עש זייער גיטונען צוועק פאר אקסין פאר אים און האבן גיאקערט והניח ידו מן הכל און ער האט דאש אלץ גיטאן שטיין לאזן והלך אחריו און איז נאך גיגאנגען נאך אליהו אז וואו ער האט גיטאן צו אליהו אשקה נא לאבי ולאמי אויף ווער נאר קושין צו מיין פאטער און מוטער און דער נאך וועל איך מיט דיר גיין שטייט ווייטער וילך אחרי אליהו וישרתהו און ער איז נאך גיגאנגען נאך אליהו און האט אים באדינט וכן היה מנהג בני הנביאים און אזא אויף איז גיטונען דער מנהג פון די נביאים וואש זייערן גיטונען בדור ההוא אין דעם זעלבנין דור ואשר לפניו און דיא גביאים וואש זייערן גיטונען פאר דעם דור שהניחו העסק בישוב העולם דאש זיין האבן גילאזן שטיין די עסקים וואש זייערן פון דעם ישוב פון דער וועלט פלוסר זיין האבן נישט עוסק גיטונען אין דעם וואש גיהער צוא דער וועלט בעניני הגופות און דיא השגחה אויף דיא זאכן וואש דער גוף פרארף האבן זיין דאש אלץ שטיין גילאזן און האבן דרויף נישט גיטראכט ויצאו למדברות און זיגן ארויש גיגאנגען אין דיא מדבריות אריין כדי שתתחד נפשם ומחשבתם לאלהים כדי זיין זאלן קאנען מייחד זיין וייערע לייפר און וייער ממשבות צו גאט אליין ומהם און נאך איז גיטונקען פון דער תורה אז מען גיהער זיך אפ צו שידין פון דיא וועלטליכע זאכן מה שצותה אותנו התורה איז וואש די תורה האט אונז גיפאטען בתענית בעת התשובה ובקשת הכפרה אין דר צייט אז מען טוט תשובה און מען בעט אים ער זאל אונז פאר געבין די זינד זאל מען פאסטן כדי שנחסום תאוותינו כדי מיר זאלן פאר שליסן דאש הייטשט איין האקטין אונזערע גרוסקייט מכל התענוגים פון אקע תענוגים שהם החזקים שבסיבות העבירות ווארום דיא תענוגים זייערן דיא שטארקשטע סיבות פון דיא עבירות פלוסר ווארום דיא

שהם החזקים שבסיבות העבירות כמ"ש (הושע ג) כמרעיתם וישבעו ואמר בהפכו (ספ) כי בצר להם ישחרונני ומהם כמ"ש (זכריה יג) ולא ילבשו אדרת שער למען כחשי וזה מורה כי הוא היה לבוש החסידים מקדם והיו לובשים אותו אנשי הדור ההוא להחניף ומהם כמ"ש דוד (תהלים קיט) מרם אענה אני שונג אמר (ספ) טוב לי כי עוניתי ואמר (ספ) טוב ליתורת פיד וגו' ומהם מנהג איוב אשר ספר על עצמו מבוזתו העולם והונו וקשרו חושיו ואסרו ידיהם ולשונו מכל מה שיש בו המרות הבורא ובחרו באמת והצילו העשוקים והטבתו לדלים ולאובדים כמנהגי הפורשים מן העולם ומהם מה שעשה דניאל בהתפלל אל האלהים בעבור אורך הגלות הראשון והתאבלו עליו שאמר (דניאל י) לחם חמודות לא אכלתי

מרפא לנפש

אף על פי שהפרישות נזקק למנוח וכן כל מה שסביב מהכל ורם לנבך ושכחת את ה' אלכך ורנן אמרי מהכל כולו עד"ז : שהם החזקים שבסיבות העבירות כמ"ש (הושע ג) כמרעיתם וישבעו ואמר בהפכו (ספ) כי בצר להם ישחרונני ומהם כמ"ש (זכריה יג) ולא ילבשו אדרת שער למען כחשי וזה מורה כי הוא היה לבוש החסידים מקדם והיו לובשים אותו אנשי הדור ההוא להחניף ומהם כמ"ש דוד (תהלים קיט) מרם אענה אני שונג אמר (ספ) טוב לי כי עוניתי ואמר (ספ) טוב ליתורת פיד וגו' ומהם מנהג איוב אשר ספר על עצמו מבוזתו העולם והונו וקשרו חושיו ואסרו ידיהם ולשונו מכל מה שיש בו המרות הבורא ובחרו באמת והצילו העשוקים והטבתו לדלים ולאובדים כמנהגי הפורשים מן העולם ומהם מה שעשה דניאל בהתפלל אל האלהים בעבור אורך הגלות הראשון והתאבלו עליו שאמר (דניאל י) לחם חמודות לא אכלתי

תענוגים בריינגען צו קל עבירות אזא וויא עש שטייט אין הושע כמרעיתם וישבעו אז וויא מוען ויך פאקטין אונ ווערין זאט פלומר אז וויא האבן גיהאט ויער פיר תענוגי העולם הזה האבין וויא אין מיר פאר געקין ואמר בהפכו אונ פון זעקע וואש גייט וויא פאר קערט פון יענע דאש הייטש וואש וויא האבין גיט אין נאנצין אפיר ויער פדערפניש האט גיזאנט הושע הנביא בצר להם אז עש מוט וויא זיין איינג ישחרונני מוען וויא מיר פארשטין ומהם מיש (זכריה) אונ פון די פסוקים וואש מיר גיפניגען אז מען גיהער ויך אפ צוא שיידין פון דיא וועלמליכע ואבין אזי וואש שטייט אין זכריה ולא ילבשו אדרת שער למען כחשי אונ וויא וועלן גיט אן קליידן מיין רייכין מאנטיל פון ווענין ליגן צו זאנן דאש הייטש כדי מען זאל מיינען וויא זיינען פון די פרוקע גייט וזה מורה אונ דאש ווייזט כי הוא היה לבוש החסידים אז אין די ערשטע צייטן פלעגין ויך דיא חסידים ועלכע קליידער אן צו מאן ווייך וויא פלעגין ויצין תמיד אצין דרום האבין וויא גיט גיטעהן וויא ואלין האבין דווקא שיינע קליידער והיו לובשים אותו אנשי הדור ההוא להחניף אונ די לייט פון דעם דור פלעגין ויך ועלכע קליידער אן צו מאן אפ צו נארין כדי מען זאל מיינען אז ווי זיינן חסידים ומהם מיש דוד (תהלים) מרם אענה אני שונג אונ אויך אזי גיזאנט פון דעם וואש דוד האט גיזאנט איי איך האב מיר גיפנינגיט וואר איך מיסט גרייפן אונ זונגין יעתה אונ אבער איצונד אז איך האב מיר שוין גיפנינגיט אמרת שמרתי האב איך גיטאן היטן דיינע רייד אונ ווייטער האט ער גיזאנט טוב לי כי עוניתי עש אזי מיר גוט וואש איך האב מיר גיפנינגיט אונ ווייטער האט ער גיזאנט טוב לי תורת פיד מאלפי זהב וכסף דין תורה פון דין מויר אזי מיר קיבער אז מוויינט וילבער אונ גאלד ומהם מנהג איוב אויך גיפניגען מיר דעם מנהג וויא איוב האט ויך נהג גינען אשר ספר על עצמו וואש ער האט ועלכע דר צייקט מבוזתו העולם והונו וויא ער האט קיבזה גינען דעם עולם מיט זיין גוטש וקשרו חושיו אונ וויא ער האט גיזאנטגען זיינע חושים ואסרו ידיהם ולשונו אונ האט גיבונדן דאש הייטש איין גיהאמין זיינע הענט אונ זיין צונג מכל מה שיש בו המרות הבורא פון אלימען וואש דורך דעם קאן מען נאט דער צאנזין ובחרו באמת אונ האט אויש דער וויילט אין דיא ווארתיים והצילו העשוקים אונ וויא ער האט מציל גינען דיא וואש זיינען ווארין פאר צוקט והטבתו לדלים ולאובדים אונ וויא ער האט גוטש גיטאן צו דיא ארוקע אונ פאר לארינע מענמטין כמנהגי הפורשים מן העולם גלייך וויא דר מנהג אזי פון דיא וואש שיידין ויך אפ פון דר וועלם ומהם מה שעשה דניאל אונ אויך גיפניגען מיר וואש דניאל האט גיטאן בהתפלל אל האלהים אז ער האט תפלה גיטאן צוא בעבור אורך הגלות הראשון פון ווענין וואש דער ערשטער גלות האט לאנג גינענע

שער הפרישות

שמו

ואמר לו המלאך (סס) מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות ושאר הענין וזה הוא הטוב שבמנהגי הפרישות • ומהם מה שעשו אנשי ניונה כששמעו מה שגזר עליהם הבורא כמ"ש (וינה ג) ויאמינו אנשי ניונה באלהים • ובכמהו מה שעשו אבותינו בימי המן ככתוב (ססח ד') מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול וגו' • והרבה כזה בספרינו כשתחקור עליו תמצאנו מפוזר בדברי אבותינו הרבה • ומהם מה שאמר שלמה (משלי כג) אל תהי בסובאי יין וגו' (סס י) מעט שנות מעט תנומות וגו' • ומה שאמרה אם למואל (סס לה) אל תתן לנשים חילך וגו' אל למלכים למואל וגו' • פן ישתה וישכח מחוקק • ומהם מה שאמר (קהלת ג) כי לאדם שטוב לפניו וגו' מרפא לנפש

והפסוק אשר נזכר בספר חסידים שזה הטוב שבפרישות שלא לפרוש מכל וכל רק עכ"ל • וזהו הטוב שבמנהגי הפרישות • למ"ס י"ד טעם כמו שעשה דניאל שלא אכל לחם חמורות ויין לא שחם דניאל כזה הטוב שלא עשה הפרישות לתועלת עצמו לכד רק לתועלת כל ישראל ולתועלת עבודת השם • וזהו שכתפלל שטוב לפניו • נתן הכמה ודעת ושמחה וישימה בחלקו שיגאלו וישראל ויניסו בית המקדש כדי לעבוד את ה' עכ"ל

והתאבלו עליו אונ האט דרויף גיטרויערעם שאמר וואש ער האט גיטאגט לחם חמורות לא אכלתי קיין גלוסטניגע פרויט האב איך נים גיגעטין ואמר לו המלאך האט דר מלאך צוא אים גיטאגט מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות פון דעם ערשטין טאג אן אז דא האט דיר אין זין אריין גיטאגט צוא פאר שטיין אונ צוא פאסטין זיין דייע רייד פאר כיר גיהערט גיטאגט אונ וויא ווייטער שטייט דאקטן זאגט דער מחבר וזה אונ דאש וואש דניאל האט גיטאגט וואש ער האט נים גיטאגט דאש פרישות פון זינט וועגן אליין נאר פון דער הילף פון כל ישראל וועגן אונ פון גאט דנישט וועגן דאש ער האט מתפלל גיווען אז דא ישראל זאקין אויש גילייזט ווערין פרי זיין זאקין גאט דנישט וזה הוא אונ דאש אין הטוב שבמנהגי הפרישות דער בעשטער כנה פון דא אפ שידונג פון דער וועלט ומהם זאגט גיפניען מיר פון דא אפ שידונג פון דער וועלט מה שעשו אנשי ניונה וואש די לייט פון ניונה האבין גיטאגט כששמעו מה שגזר עליהם הבורא אז ויין האבין גיהערט וואש דער בשעפר האט אויף זיי גזר גיווען אז ויין עש שטייט אין יונה ויאמינו אנשי ניונה באלהים אונ די לייט פון ניונה האבין גיטאגט אין גאט וכמהו אונ אז אנלייבן אז מה שעשו אבותינו בימי המן וואש אונזערע עקטערין האבין גיטאגט אין דא טעג פון הקן אז ויין עש שטייט אין מגילת אסתר מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אויף דעם ארט וואו דא הייד פון דעם מלך אונ זיין גיטעץ האט גיטאגט גרייבן אז גיווען אבל גדול איין גרוישע טרויערקייט צו די יהודים אונ האבן גיפאסט אונ האבין גיוויינט והרבה כזה בספרינו אונ נאך פיל זעקע גלייבן שטייט אין אונזערע כפרים כשתחקור עליו אז דו וועשט דרויף נאך פארשטין תמצאנו מפוזר בדברי אבותינו הרבה וועשט דאש גיפניען פאר שפרייט פלוקר דא וועשט עש גיפנין אויף פיל ערשער ויין אונזערע עלטערין פלעגן זיך נהג צו זיין ומהם אונ פון די פסוקים וואש שטייט אז מען גיהער זיך אפ שידין פון דא וועלטליכע זאקין אז מה שאמר שלמה וואש שלמה הקנה האט גיטאגט אין משלי אל תהי בסובאי יין דו זאלשט נים זיין צווישין די וויין וזיפערש אונ נאך שטייט אין משלי מעט שנות מעט תנומות ווייניג שלאפין אונ ווייניג דרעמלין ומה שאמרה אם למואל אונ וואש דא מוסר פון שלמה האט גיטאגט צו שלמה אל תתן לנשים חילך וגומר דו זאלשט נים געבין צו ווייבך דיין קראפט פן ישח וישכח מחוקק מאמר וועט ער מרינקן אונ וועט פאר געסן וואש אין דר תורה שטייט ומהם מה שאמר קהלת אונ פון דא פסוקים אז וואש קהלת האט גיטאגט כי לאדם שטוב לפניו וגומר דען צו דעם מענטשין וואש אזי גוט פאר אים האט ער גיגעבן פאר שטאנד אונ נאך שטייט אין קהלת לב חכמים בבית אבל

דאש

(מד)

שער הפרישות

ואמר (סס ז) לב חכמים בבית אבל (סס) טוב ללכת אל בית אבל ואמר (סס ה) מתוקה שנת העובד ואמר (סס יא) כי הילדות והשחרות הבל ואמר (סס יז) סוף דבר הכל נשמע וגו'. אבל מה שאמרו רז"ל במשנה ובתלמוד רב מחברו בספר הזה ורובו נמצא במס' אבות. ועוד אמרו כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וכו'. ומה שסמוך לזה מדבריהם התורה נקנית בארבעים ושמונה דרכים ובפרקי דחסידי במס' תעניות מה שזורה על פרישותם. ומי שיחקור על הענין הזה ימצאנו כתוב ומן השכל תן לבך בו וחשוב עליו במצפונך תשיגהו בעזרת השם כמ"ש (משלי ז) אם תבקשנה ככסף וגו' אז תבין יראת ה' וגו'.

פרק ז **אבל** ההפרש שבין קדמונינו ובינינו בפרישות הוא שהנזק ונה ואברהם ויצחק ויעקב ואיוב ורעיו היה שכלם נזק ויצרם חלש ונפשותם היו נמשכות

מרפא לנפש

וגו' ואמר סס מתוקה שנת העובד חס מעט ואם הרבה בחירותיו עד אשר לא יבואו ומי סלעס וגו' ואמר סס סוף ואלוהים נעזר לימינו מניח לו לישן כי הילדות והשחרות דבר סכל כמעט את האלוהים ואלו מנותיו סמור כי זה כל האדם ע"כ : במסכת אבות. וי"ג במסכת מכות וי"ג כלל יבואך האלוהים נמשפט וגו' וזכור את בוראך כימי

דאש הארץ פון דיא חכמים איז אין דעם הויז וואו מען מרועקט אונ פריער שטייט טוב ללכת אל בית אבל עש איז בעשיר צוא גיין אין דעם הויז וואו מען מרועקט איידער צוא גיין אין דעם מרונק הויז אויף שטייט אין קהלת סוף דבר הכל נשמע צום סוף פון דר זאך ווערט אלץ פאר שטאנען את האלחים ירא דוא זאלשט זיך פארקמין פאר גאט ואת מצותיו שמור אונ זיינע מצות הויט אבל מה שאמרו רז"ל במשנה ובתלמוד אבער וואש אונזערע חכמים האבין גיזאנט דער פון אין די משניות אונ אין דער גמרא רב מחברו בספר הזה איז צו פיל אלץ אין דעם ספר צו שטעלן ורובו נמצא במסכת אבות אונ דאש רוב דער פון וועלשטו גיפניען אין דער מסכת אבות ועוד אמרו אונ נאך האבין זייא גיזאנט כך היא דרכה של תורה אזו איז דער דרך פון דער תורה פרוקר דער וואש וויר קומען צוא דער תורה זאל ער זיך אזו נהג זיין פת במלח תאכל ברויט מיט זאלץ זאלשטו עסין ומים במשורה תשתה אונ וואשער מיט דר כאס זאלשטו מרינקען ועל הארץ תישן אונ אויף דער ערד זאלשטו שלאפן ובתורה אתה עמל אונ אין דער תורה זאלשטו זיך מידן פלוקר האמשי דוא האשט מער ניש גאר ברויט מיט זאלץ צוא עסין אונ מונט שלאפן אויף דער ערד זאלשטו פארט תורה לערנן ומה שסמוך לזה מדבריהם אונ וואש עש שטייט נאך דער ביי וואש דיא חכמים האבין גיזאנט התורה נקנית בארבעים ושמונה דרכים די תורה קאן מען קריגן דורך אכט אונ פערציג דרכים ובפרקא דחסידי במסכת תענית אונ אין מסכת תענית ווערט אין איין פרק דער ציילט פון דיא חסידים מה שזורה על פרישותם וואש עש ווייזט וויא זיי האבין זיך אפ גישייד פון די וועקמליכע זאכן ומי שיחקור על הענין הזה ימצאנו כתוב אונ ווער וואש וועט וועלן אויף דר זאך רעכט נאך פארשטין וועט ער עש גיפניען גישיידן אין פסוקים ומן השכל אונ וועט עש פאר שטיין אויש דעם שכל ומן הארץ דרינגן וחשוב עליו במצפונך אונ מראכט דרויף מיט דיינע מחשבות תשיגהו בעזרה וועלשטו עש פאר שטיין מיט גאטש הילף אזוא וויא עש שטייט אין משלי אם תבקשנה ככסף אז דוא וועלשט דיא תורה זוכען אזו וויא זיכער אז תבין יראת ה' דענמאלט וועלשטו פאר שטיין גאטש פארקט :

אבל ההפרש שבין קדמונינו ובינינו בפרישות אבער דר הפרש וואש איז צווישן דיא ערשטי לייט אונ צווישן אונז אין דעם אפ שיידונג פון תענוגים הויא איז דאש ווארום תנאך אונ

אברהם

שער הפרישות

שמו

אחר שכלם והמעט מן המצות היה מספיק להם בהשלמת עבודת האלהים עם אמונת לבם לאלהים כמ"ש באברהם (נחמיה ט) ומצאת את לבבו נאמן לפניך ולא היו צריכים אל הפרישות היוצאת מהדרך השוה התורה יוכאשר ירדו בניהם אל מצרים וגרו בה בימי יוסף כע' שנה בשלום (ס"א בשלוח) וחזקה תאותם וגדלה תשוקתם וגבר יצרם על שכלם נצטרכו מן הפרישות אל מה שיהיה הפך תאותם ויעמוד כנגד יצרם והוסף להם הבורא מן המצות השמיעות מה שעמד להם במקום הפרישות הראויה להם כפי תכלית יכולתם ופחות ממנה יוכאשר כבשו ארץ כנען וכנענו בה והתנעמו בטובה בקשו המזון והסמך לו ממותרי מאכל והמשתה והמשגל והבנין וכל אשר נוספה הארץ יישוב נוסף השכל חורבן כמ"ש (דברים ח) פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת וגו'

מרפא לנפש

וגרו בה בימי יוסף כשבעים שנה בשלוח כי יוסף והסמוך לו יסדומה לזה וסדק לזה עמיתים ע"כ סודרכו מן ל"ט שנה סוף כשירדו ועקב ונניו למזכירם וכל להפנות ממנה מעניו העוס' כעת שעובין לעוס' כלומר ימיו היו ק"ו השמיעות המזכירות מלך השכל נקראים. מאחר שאין יכולת בידים מ"ס עוסקים בעניני העולם הזה שמעיות הפרישות הראוי להם כי ה' לא רצה להכניד להם: וכוונתם לש"ס ולעשות שנסים כאלה חלל הקדמונים עשו

אברהם יצחק ויעקב אונ איוב אונ ויינע חברים היה שכלם דאיו גיווען וייער שלכר לויער ויצרם חלש אונ וייער יצר הרע איו שלאף ופשוטם היו נמשכות אחר שכלם אונ וייער וילין האט ויך נאף גיצוגין נאף וייער שלכר והמעט מן המצות היה מספיק להם אונ מיט ווייניג פון דיא מצות האבין ויין גינג גיהאט צוא דער פילן דיא דונשט פון גאט עם אמונת לבם לאלהים וייער הארץ איו גיווען וייער נטרייא צו גאט און ווי עש שטייט ביי אברהם אין (נחמיה) ומצאת את לבבו נאמן לפניך אונ דו האשט גיפנין ויין הארץ איו גיטרייא פאר דיר ולא היו צריכים אל הפרישות אונ ויין האבין נים פדארפט צו דעם אפ שיידונג היוצאת מהדרך השוה התורה וואש גייט ארויש פון דעם גלייכין וועג וואש דיא תורה האט אונ גינערנט וכאשר ירדו בניהם אל מצרים אונ אז וייער קינדר האבין גינדרט קיין מצרים וגרובה בימי יוסף כשבעים שנה בשלום אונ האבין דרינען גיוואנט ויפציג יאר מיט פרייד אין דיא מעג וואש יוסף האט גילעבט וחזקה תאותם אונ וייער תאות האט ויך גשטארקט וגדלה תשוקתם אונ וייער גרוסקייט איו גרויש גווארין וגבר יצרם על שכלם אונ וייער יצר הרע האט ויך גשטארקט איבער וייער שלכר ונצטרכו מן הפרישות אל מה שיהיה הפך תאותם האבין ויין ויך גימוזט אפ שיידן פון וייער גרושטיקייט צו מאן זעלכש וואש זאל ויין קעגן וייער גרושטיקייט ויעמוד כנגד יצרם אונ זאל שטיין קעגן וייער יצר הרע והוסף להם הבורא מן המצות האט ויין דער פשעפר גמערט פון זעלכע מצות השמיעות דיא גהערמט פלומר וואש דר שכל וואלט ויין נים מחייב גיווען ווען ער זאל ויין נים גיבטיין דהיינו פלאום אדער שעמנו מה שעמד להם וואש עש איו ויין גשטאנען במקום הפרישות הראוי להם איוף דעם ארט פון דעם פרישות וואש איו ראוי צוא ויין כפי תכלית יכולתם וועדקיג דער סוף פון וייער מאכט גרייכט ופחות ממנה אונ עפיים ווייניגער דער פון מיינט מען פון דעם פרישות וואש איו ראוי גיווען צו ויין ווארום גאט האט איוף ויין נים גיוואקט שווער מאכין וכאשר כבשו ארץ כנען אונ אז ויין האבין איין גינמן דאש לאנד פנען וכנענו בה אונ וינען דרינען ארין גיגאנגען והתנעמו בטובה אונ האבין ויך גיניכט מיט דעם גומש פלומר אונ האבין גיהאט פיל גומש בקשו המזון והסמך לו האבין ויין גיווכט שפייו אונ דער גלייכין ממותרי המאכל פון מותרות פון עסין אונ מרינקען אונ משגל אונ בנינים בוינען האבין ויין דאש אלץ גיוואקט מער איידער ויין פדארקין גייט וכל אשר נוספה הארץ יישוב אונ ויין קער דאש לאנד איו פנעצט אונ פאר שטארקט גיווארין נוסף השכל חורבן איו אלץ דער שכל מער פאר וויסם גיווארין אזא ויין שטייט אין דברים פן תאכל ושבעת מאמר וועסטו עסין אונ וועסט זאט ויין ובתים טובים תבנה

וישבת

ובקרך וצאנך ירביון וגו' ורם לבבך וגו' וכל אשר נוספו התאות ונתחזקו נחלש השכל והתאחר מהשיג העצה הנכונה והצטרכו אל פרישות חזקה יעמדו בה כנגד חושיהם בדרך הנזיר ומנהג בני הנביאים אשר זכרנו כמה שעבר לנו בספר הזה וכן בשאר הדורות השכל בחולשה והתאווה בגבורה. ובכל עת שמתעסקים בענין מעניני העולם יסריר מעניני העוה"ב על כן הוצרכו להפנות ממה בעת שעושים מאומה ממעשי העוה"ב והיו הקדמונים בחזק שכלם וזך נפשם עושים לעולמם ולאחריתם ולא היה האחד מפסיד על חברו וכמש"כ (ירמיה כג) אביך הלא אכל ושתה וגו' אז טוב לו וגו' ואמר (קטלת ו) טוב אשר תאחזו בזה וגם מזה אל תנח ידך וראיתי אחי מליצה נמרצת בענין הפרישות לאחד מן החסידים מצוה בה בנו וישרה בעיני ושמתיה חתימה לשער הזה כמו שמצאתיה.

וישבת און גומי הייער וועקטו בויען און וועקט דרינגען וואונן ובקד וצאנך ירביון און דייני רינדך און שאף וועלן זיך קערין ורם לבבך ושכחת און דיין הארץ וועט זיך דער הייפן און וועקט פאר געסין אן גאט וכל אשר נוספו התאות ונתחזקו און וואו קער דוא תאווה האפין זיך גימקט און גישמארקט נחלש השכל איז ארץ גיווארין דער שכל שראפיר והתאחר כחשיג העצה הנכונה און נאכט זיך פון צו גרייכן דוא רעכטי עצה וואש אים גומ איז והצטרכו אל פרישות חזקה און דרום האפין זיין פראקט צוא איין שטארקי פרישות פלומר האפין זיין זיך נאכט זייער שטארק אפ שידן פון דוא וועלמליכי הנאות יעמדו בה זיי זאגן מיט דעם פרישות זיך שטעקן כנגד חושיהם קעגן זייער חושים פלומר זיין זאלן מיט דעם פרישות שטילן די תאוות פון די חושים בדרך הנזיר ומנהג בני הנביאים גלייך וואו איין גזיר און די נביאים פלעגן צוא מאן אשר זכרנו כמה שעבר לנו בספר הזה וואש מיר האפין אויפן דער מאנט אין דעם ספר וכן בשאר הדורות און אזוא אויף אין דוא איברינגע דורות איז השכל בחולשה דר שכל איז שלאף והתאווה בגבורה און ראש גילוסמקיים איז זייער שטארק וכל עת שמתעסקים בענין מעניני העולם און אין אלע צייט וואש זיי וויינען עוסק מיט דוא וועקמליכי נאכין הטרדם מעניני העולם הבא מאכט עש זיין טרוד פון צו מאן די נאכין וואש צו עולם הבא גיהערין על כן הוצרכו להפנות מכנו דרום מוין זיי זיך אפ קערין פון די וועקמליכי נאכין בעת שעושים מאומה ממעשי העולם הבא אין דער צייט אז וואו טוען עפיש פון די נאכין וואש גיהער צום עולם הבא ווארום זיי האפין קיין מאכט נים זיין זאלן עוסק זיין אין די נאכין פון עולם הזה און זייער פונגה זאל זיין לשם שמים והיו הקדמונים בחזק שכלם און דוא ערשמי לייט מיט זייער שטארקין שכל זיך נפשם און מיט זייער חושיהם נשמות עושים לעולמם ולאחריתם האפין זיי גומאן וואש גיהער צוא דער וועלמ און צו זייער סוף פלומר האפין זיי נאכאנט צוא פיידי וועלפן גונגן מאן ולא היה האחר מפסיד על חברו און דאש איינר האט גומ פאר דארפין אויף דאש אנדערי אזוא וואו עש שטייט אין ירמיה אביך הלא אכל ושתה וגו' אז טוב לי דיין פאטער האט דאך גיגעסין און גימרוקען און האט גומט דער פייא גומאן דרום איז אים וואול גיגאנגען און אין קהלת שטייט: טוב אשר תאחזו בזה עש איז גומ אז דוא נאכשט אן גרייפן אין דעם מיינט מען צוא מאן דוא נאכין וואש גיהערין צוא יענעם עוסק וגם מזה אל תנח ידך און פון דוא נאכין וואש דוא פאדארפישט גיימיג צוא דעם עולם זאלשמו אויף נים שטיין לאזין וראיתי אחי און איך האב גיזעהען מיין פרוידער מליצה נמרצת איין שיינע און אשטארקע שטראף רייד בענין הפרישות פון דעם אפ שידונג פון דוא מענונים האב איך עש גיפונג גישריפן שטיין לאחד מן החסידים פון איינעם פון די חסידים מצוה בה בנו וואש ער האט גיבאטן זיין וון דרינגען פלומר אין דעם פרישות וישרה בעיני און זיא איז וואול גיפעלן אין מיינע אויגן ושמתיה חתימה לשער הזה האב איך עש

שער הפרשות

שומה

תחת תוכחתי לך והורוּתִי אוֹתְךָ. הִבֵּן אוֹתָהּ וְהִשְׁתַּכֵּל בָּהּ תִּנְיֵעַ אֶל הַטּוֹב וְהִיִּשֵׁר בְּעוֹרֹת
הָאֱלֹהִיּוֹת הִיא. וְאַתָּה בְּנִי יִשְׁמַךְ הָאֱלֹהִים מֵאֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ וַיֹּאזִינוּ וַיֵּאֱזָנוּ וַיִּחְשְׁבוּ וַיִּחְשְׁבוּ וַיִּחְשְׁבוּ
וַיִּדְעוּ וַיִּדְעוּ וַיִּעֲשׂוּ וַיִּשְׁמַךְ מִן הָאֲנָשִׁים הַטְּבוּעִים בְּתַעֲוֹת הַשְּׂדוּדִים (ס"א הַשְּׂדוּדִים)
בֵּינָן הַסְּכָלוֹת אֲשֶׁר הָעֶבְרִים הֵיזָר וּמִשָּׁל בָּם הָעוֹלָם וּגְבָרוּ עֲלֵיהֶם הַתְּאוֹת וְנָמוּ בָּהֶם אֶל
הַתְּעוּגִים וְהַסִּיתוֹם הַמֵּאוּיִים וְהַשִּׁיִּיתָם הַחֲמָדָה וְהֵם בְּאַפְלָתָם נִחְבְּשִׁים וּבְמִרְצַת מַעֲוֹת
שָׁבִים. יִשְׁמְעוּ וְלֹא יֹאזִינוּ וַיֵּאֱמָרוּ וְלֹא יַעֲשׂוּ. בִּקְשׁוּ הַמְּנוּחֹת וּנְפְלוּ בְּאַנְחוֹת. הִשְׁתַּדְּלוּ
לְהַשִּׁיג הַנְּעִימוֹת וְהַשִּׁיגוּ הַיִּסּוּרִים הַקְּשִׁים וְנִפְשׁוֹת עִיפּוֹת וְנוֹפְלוֹת יַעֲוִת־דְּעוֹת שְׁלֹלוֹת
וּבִינֹתָם מְנוֹפְצוֹת. יִקְבְּצוּ הַזֶּהב הַאִיֵּב וְהַכֶּסֶף הַחוֹלָף. וַיִּוְרִישׁוּהוּ הָאוֹיְבִים וְהַחֲדוֹדוֹת מִן
מִרְפָּא לְנֶפֶשׁ

שנים בלמד וכל מעשיו היו לשם כמ"ס אבין הלא הכל
וזהו ועם משפט ודקדק אז טוב לו: רחמי תובחתי לך יי"ל
בדרך שחר תובחתי שבורתי אותך שמתו גם כן התובחתי

עשׂ נִשְׁמַעְלֵם פֶּאָר אֵיין אוישׂ לֹאָ צווא דעם שׂעֵר כּמו שׂמצאתיה אִזוּ וויא אִיךּ הָאָב עֵשׂ גִּיפּוֹנֵן בִּלְזֹכֶר מִיט דעם לֵשׁוֹן וואשׂ אִיךּ הָאָב עֵשׂ גִּיפּוֹנֵן שְׁמִיין אזווא הָאָב אִיךּ עֵשׂ נִשְׁמַעְלֵם תּוֹכְחִי לךְ וְהוֹרִיתִי אוֹתְךָ צווישן מִיין שְׁמֶרְאָף רִידֵר וואשׂ אִיךּ הָאָב רִידֵר נִשְׁמַעְלֵם און הָאָב רִידֵר גִּילְעֵרִינֵם הָאָב אִיךּ דִּי תוֹכְחָה אויךּ נִשְׁמַעְלֵם אָדֶר אזו אִזוּ דֶּר פֶּשֶׁט (תּוֹכְחִי תּוֹכְחִי לךְ) צוּם סוֹף מִיין תּוֹכְחָה הָאָב אִיךּ רִידֵר דִּיא תּוֹכְחָה נִשְׁמַעְלֵם. הִבֵּן אוֹתָהּ פֶּאָר שְׁמִיִּיא זִיא וְחִסְתָּלּ כּה און מֶרְאכְט דְּרוּף תּגִּיעַ אַל הַסּוֹב וְהִישֵׁר בְּעוֹרֵת הָאָל דָּען וְעֵשְׂטוּ מִיט גֶּאמֶשׂ הִלָּךְ גִּרִּיבֵן צו דעם גּוֹמֶשׂ און צווא דעם וואשׂ רֶעכְט פֶּאָרמִיג אִזוּ וואתּ הִיא און דָּאשׂ אִזוּ דִּיא תּוֹכְחָה ואתּה בְּנִי און דִּיא מִיין זון ישימךְ הָאֱלֹהִים גֶּאמֶ זָאָל רִידֵר מֶאָן מֵאשֶׁר יִשְׁמְעוּ וִיאזִינוּ פֻּון דִּיא לִיט וואשׂ הָעֵרִין צווא גֶּאמֶשׂ רִידֵר און פֶּאָר נַעֲמִין וִיאזִינוּ ויחשבו און פֶּאָר נַעֲמִעֵן און מֶרְאכְמִין ויחשבו וידעו מֶרְאכְמִין און וִיִּיבִין יידעו ויעשו און וִיִּיבִין און מוֹעֵן ואל ישימךְ מִן הָאֲנָשִׁים הַסּוֹבִים כְּתוּעוֹת און עֶר זָאָל רִידֵר גִּיט מֶאָן פֻּון זַעֲקֶע לִיט וואשׂ זִיגֶען אֵיין גִּזּוּגֶען אֵיין גִּזּוּגֶען אֵיין פֶּאָר אִירמִיגֶה הַשְׂדִּים בֵּיין הַסְּכָלוֹת וואשׂ זִיגֶען גִּירֻיבֵם דִּירְךְ דעם וויין פֻּון דעם גֶּארישְׁקִיט בִּלְזֹכֶר זִיגֶען גִּלִּיךְ וויא אֵיין שִׁיבּוֹר וואשׂ דְּעֵר וויין רֻיבֵם אָנוּעַק בִּיא אִים דעם שְׁכָל אשֶׁר הַעֲבִידִם הִיצֵר וואשׂ דְּעֵר יִצֵּר הָרַע הָאָם וִיא גִּימֵאכְט וִיא זֹאקִין אִים דִּינֶען וּמִשָּׁל בְּהֶם הַעוֹלָם און הָאָם גִּימֵאכְט דִּיא וְעוֹלָם אִיבֶער וִיא גִּירֻעֲלִיגִין וְכִבְרוּ עֲלֵיהֶם מִהַתְּאוֹת און דִּיא תְּאוֹת הָאֲבִין זִיךְ נִשְׁמַעְלֵם אִיבֶער וִיא בְּהֶם אַל הַתַּעֲנוּגִים און וִיא הָאֲבִין גִּירֻיבֵם מִיט דִּיא תְּאוֹת צווא דִּיא תַּעֲנוּגִים וְהַסְּתוּם הַמֵּאוּיִים און זִייעֶר גִּלּוֹסֵם הָאָם וִיא אֵן גִּירֻיבֵם צו דִּי תַּעֲנוּגִים וְהַשְׂאֵתָם הַחֲמִידָה און דָּאשׂ גִּילּוֹסִמִּיקִים הָאָם וִיא אֵן גִּירֻעֵם וְהֶם כַּפְּלָתָם כְּחִבּוּסִים און וִיא זִיגֶען אֵיין זִייעֶר פִּינִצְמֶרְקִים גִּילְשָׁלֶגֶן וּבְמִרוּצַת שְׁעוֹתָם שְׁבִים און אֵיין זִייעֶר פֶּאָר אִירמִיגִיט וואשׂ וִיא זִיגֶען פֶּרִיעֵר גִּירָפֶן קֶעֶרן וִיא ווידֶער בִּלְזֹכֶר דִּי אִיגֶענֶע עֲבִירֹת וואשׂ וִיא הָאֲבִין פֶּרִיעֵר גִּימֵאן מוֹעֵן וִיא גֶּאָד אָמֵאֵר יִשְׁמְעוּ וְלֹא וִיאזִינוּ וִיא הָעֵרִין שְׁמֶרְאָף רִידֵר און פֶּאָר נַעֲמִעֵן גִּיט וִיאמְרוּ וְלֹא יַעֲשׂוּ וִיא זֹאקִין מִימִין מוֹיל עֵשׂ אִזוּ גִיט גֶּאמֶ צו דִּיגֵן און מוֹעֵן גִּיט בִּקְשׁוּ הַמְּנוּחוֹת וִיא זֹכֵן דִּיא רוא וּנְפִלוּ בִּאֲנוּחַת און פֶּאָלִין אִרִּיין אֵיין זִיפֶּצִין הַשְׂתַּדְּלוּ לְהַשִּׁיג הַנַּעֲמוּת וִיא מֶרְאכְמֵן צווא גִּרִּיבִין זִיכֶע זֹאכִין וְהַשִּׁיג הַיִּסְדִּים הַקִּשִּׁים און קֶרִיגִין שְׁנוּעֶרֶךְ יִסְדִּים וּנְפִשׁוֹת עֵיפּוֹת און זִייעֶרע לִיבֶר זִיגֶען מִיד וּגּוֹפּוֹתָם יַעֲשׂוּ און זִייעֶרע גּוֹפִים זִיגֶען מֵאָם דַּעוֹת שְׁלוֹלוֹת זִייעֶרע ווישן שְׁאָפֵם אִזוּ אָנוּעַק גִּירֻיבֵם וּבִינוּתָם כְּנוֹפְצוֹת און זִייעֶר פֶּאָר שְׂטֵאנֵד אִזוּ צו בִּרְאָבִן אָדֶער פֶּאָר שְׁפֶרִיט יִכְבּוּ הַזּוּהָ הַאוּבֵד וִיא זֹאמֶלֶען אֵיין גֶּאָלֵד וואשׂ וְעֵרְט פֶּאָר לֶאָרִין וְהַכֶּסֶף הַחוּלָף און זִלְבֶּער וואשׂ גִּיט אָנוּעַק בִּלְזֹכֶר וִיא זֹאמֶלִין אֵיין גֶּאָלֵד און זִלְבֶּער וואשׂ דֶּר סוֹף קֵאן וִיין אָז עֵשׂ וְעַם בִּיא וִיא גִיט בִּלִּיבִין ווירשׁוֹתוֹ הַאוּבִים

הנשים ומהחזקים הארמונות ושוכנים בקברות יבונים אשר לא יושבו ויקבצו מה שלא יוצאו וקובר כל איש מהם אביו ובנו ואינו עושה מעשה הקיים לנצח שוכח קצו וזוכר מאוייו ומה תאמר בתוך שאבדו שתי קצותיו ויחד שעזבוהו אבותיו והסתכל בני במי שהרחיב לו הבורא את לבו והמשילו במחשבתו ופקח עיניו בטוב לו והראהו הדרך הישרה וקרב אליה ונזכר בה • בטוחים ממנו בני אדם והוא בטוח בהם • והשלים עמם ונצל מהם עבדו בני אדם יצרם ועבד הוא אלהי השמים והארץ • המחיה הנמנית הבורא החונן • אשר אין אלוה מבלעדיו • כמה כינם ובין אנשים ברו מצפוניהם וזכו

מרפא לנפש

אלה חף גם הנשים שכתובות אותם חדר נחמד וכן חונות כן יורטו ממנו כ"ל לפרש וכו' כי חזקאל (כ"ה) הוא חרב הלל הגדול החודרת לס' ופירש"י החודרת לבס בכל אשר תזלו חדרף להם כחדרי חדרים כו' ע"ש • קובר כל איש מהם אביו ובנו כו' • כלומר מראה זקנים ממנו ויערים ממנו חפץ"כ אינו משים על לבו יום מיתתו ואינו עושה מעשה הקיים לנצח למולס הכל • ומה תאמר בתוך שאבדו

אנו דיא פיינד וועלן עש ארפין והחודרות מן הנשים אנו דיא פיינד וועלן עש ארפין וואש מען פהאלט זיין אין דיא אינגעווייניגשטע קאמערין ווערן דאש געלט ירשינן פלומר נים גינג וואש זיינע רעכטע ווייבער ווערן אים ירשינן נאר אפילו דיא זונות וואש ער האט זיין פהאלטין אין דיא אינגעווייניגשטע קאמערין וועלן אויך זיין געלט ירשינן ויבחרים הארמונות און זיין שטארקין זיך דיא פאלאצן ושוכנים בקברות און זיין ליגן אין דיא גריבער ובונים אשר לא יושבו און פויען זעקע בגנים וואש קאן זיין זיי זאלין נאר דרינגן נים וואנקען ויקבצו מה שלא יוצאו און זאמלן זיין וואש זיין וועלן נים אויש געפין קובר כל איש מהם אביו ובנו אימליכער מענטש פון זיין פאגראפט זיין פאטער און זיין זון פלומר ער זעהעט וויא עלטערע און אינגערע פון אים שטארקין ואינו עושה מעשה הקיים לנצח און ער טוט פארט נים דיא ווערקין וואש קאנען פרייבן אים אויך אייביג דאש מיינט מען מעשים טובים שוכח קצו ער פאר געסט זיין סוף וזוכר מאוייו און גידינקט אין זיין גילדמייקייט ומה תאמר און וואש וועסטו זאגן בתוך פון איין מיטלסטע זאך שאבדו שתי קצותיו וואש ביידע עקין דער פון זיינען פאר לארין גיווארין דאש הייבט ווען אויך איינעם קומט איין צורה פון אלע זייטן און ער פלייבט אליין אן איין שום היקפער ויחד שעכחוהו אדער איינער וואש זיינע עלטערין האפן אים פאר לאזין האט ער זיך מער נים צו פאר לאזן נאר אויך גאט והסתכל בני דרום גיב ליבער אכטונג מייין זון און געס דיר אראפיה במי שהרחיב לו הבורא את לבו פון אזעקין וואש דער בשעפער האט זיין לייב דער ווייטערט והמשילו במחשבתו און האט אים גימאכט גיוועלטיגן אייגן זיינע מחשבות ופקח עיניו בטוב לו און האט גיעפנט זיינע אויגן ער זאך זעהן וואש אים גוט איז והראהו הדרך הישרה און האט אים גיוויזן דעם רעכט פארמיגין וועג וקרב אליה און האט אים גינעהענט דער צוא ונזכר בהם און איז גישטראפט און פאר געקערט גיווארין דורך זיין מיינט מען דורך די רשעים ונייר ער ונייש אן זייער סוף וועט בונדאי שלעכט זיין בטוחים ממנו בני אדם דיא לייט זיינען פון אים פרי זיכרמ אן ער וועט זיין ביין נים טאן והוא בטוח בהם און ער איז פון זיין פאר זיכערמ אן זיין וועלן אים קיין ביין נים טאן והשלים עמם און ער האט שילום מיט זיין ונצל מהם עבדו בני אדם יצרם און האט זיך אפ גישייד פון זיין דאש הייטש פון דיא לייט וואש הינען דעם יצר דער ועבד הוא אלהי השמים והארץ און ער דינט דעם גאט פון דעם הימל און ערד המחיה הנמנית וואש ער מאכט לעבין און מייטן הבורא החונן וואש ער איז איין בשעפער און איין לייט זעקליג

אשר

שער הפרישות

שבו

חוביהם • ועיניהם נחות ולבותם בטוהות • והם בזכר האלהים • משתעשעים בבדידות ומודים על טובתו בכך ענין קרבו אל העיון המהשבי והמניני והמועצי קרעו מסך הראות בדרכי המצפונים והגיעו אל מרגוע האמת ביגיעה ויצאו ממנוחה אל שעשועים • לא מדרם מאווים ולא אחרם אורך קיצם • והם ליום המות נחפזים ובאחריתו נשמרים קרואי אלהים ומשחריו ומיחליו ועובדיו דוברי אמת ולוהגי צדק • מבלי מורא ולא שלטון ממשלת

מרפא לנפש

שענדו ידם שזכר לעיל • וכן חסוס אשר נכו מפונקים • על טובתו • שהכל טוב אלס • קרעו מסך הראות כו' • מ' בר לבב • חוביהם • מפונקים כמו טמון נחובו מלשון מה שהוא לפון ונסתר • מנגד שאל ב"ל הוא יכול לראות המקרא ונהנתם מהזועיניהם נחות שגלי התאוות עיניהם משוטטות תמיד לתור אחרי הדברים העריבים בהם מה שאין כן אלו עיניהם נחות • והם בזכר האלהים כו' • אף על פי שהם בבדידות משתעשעים בזה מה שהם זוכרים את ה' • קרבו אל העיון המהשבי כו' • ר"ל קרוב עליהם כל הדברים שדרך ב"ל להתלמד ולנגע עליהם כגון השוטים בהם במהבסה ועיון שהוא בחכמת המנין והעלות טובות את הכל כל צעיו וקרוב אליו כמו שכתוב לעיל • ומודים

אשר אין אלוה מבלעדיו ונאש עש איז נים פאר האנך קיין גאט חוץ אים כמה בינם וכן אנשים זעה ונאש דער תירוק אין צווישן דיא לייט ונאש פריער איז גיטמאנען און צווישן דיא לייט ונאש ברו מצפניהם ויערי ממשבות זיין קראר וכו' חוביהם און ונאש ויערי בהאקמיע גיראנקן זיינען ריין ועיניהם נחות און ויערע אויגן רוען (עין בפי) ולבותם בטוהות און ויערע הערצער זיינען פאר זיכרם והם בזכר האלהים משתעשעים בבדידות און אז זיי זיינען אליין פרייען זיין זיך אז זיין דער קאנען זיך אן גאט ומודים על טובתו ככל ענין און זיין לויבין אים אויף זיין גוטש אין אלע זאכן פדומר ונאש פאר איין זאכין עש קומען אויף זיין גוטש אדער בייז געמיין ויין עש אקין אן פאר גוטש און לויבין אים דער פאר קרבו אל העיון המהשבי זיין האבין גינעהנט צו דיא זאכן ונאש מען פדארף זיין פטר אקמין פלומר זיין זיינען נאהינט צוא דיא זאכין ונאש דער שטייגער איז מענטשין זאכין זיך מיהען איבער זיין דאש איז זעלבעש ונאש מען מוז זיי וואול פטר אקמין והמניני און זעקבעש ונאש איז פון דיא חכמת המנין והמועצי און דיא גוטש עצות איז דאש אלץ בייא זיין גרינג קרעו מסך הראות בדרכי המצפונים זיי האבן צו ריפן די דעק ונאש פדעקט פון זעהן אין דיא פאר פארנגע זאכן פדומר זעקבע זאכין ונאש זיינען פאר פארנגין פון אנדרע מענטשין קאנען אלץ דיא פדומע לייט זעהען והגיעו אל מרגוע האמת און האבין גגרייכט צו די וואר האפטיגע רוא ביגיעה דורך זיער מידיקייט ויצאו ממנוחה און זיינען אויף גנאנגין פון דעם רוא אל שעשועים צו דער מיאונג און פרייליכקייט לא מדרם מאווים ויער גלוקטקייט האט זיין נים מרוד גימאכט פון צו דיין גאט ולא אחרם אורך קיצם און עש האט זיין נים פאר זאכט גאט צו דיין ונייר ויער סוף גיווערמ לאנג פדומר זיין האבין נים גינאנט מארגין וועלן מיר תשובה טאן מיר וועלן נאך צייט האבין גאט צו דינען נאר זיין האבין אלע טאג גדינט גאט וויא זיין האבין גיקאנט והם ליום המות נחפזים און זיי אייך זיך צו דעם טאג פון דעם טויט ובאחריתו נשמרים און פון זיין סוף הימן זיי זיך פדומר זיי איילן זיך צום טוט און גלוקטן צו אים פדי זיין זאלן פמור ווערין פון תאוות פון דעם עולם און פון דיא מכהמות יצר הרע און הימן זיך פדי דער טויט זאל זיין גיט קומן דורך זיערע זיגד קרואי אלהים זיין זיין דיא רופרש צו גאט אדער זיין זיינען דיא חשובים פון גאט ומשחריו און זיינע פארשטער ומיחליו און זיינע האפערם ועובדיו און זיינע דיעקס דוברי אמת זיין ריידן אמת ולוהגי צדק און ריידן גירעקטיקייט מבלי מורא ולא שלטון ממשלת שטן און גיט קיין גיוועלטיקייט

שמן יקרים יותר מכל אדם ושומרים יותר מכל עמי ותפארתם ומעלתם גדולה מכלם מכובדים בבתי (ס"א בדרכי) האלהים וגדולים בעיני הברואים אין טורד אותם מזכר האלהים טורד ולא מעכבם מהודותו מעבלישונותם רגילות בהלל והודותיו לבותם שמחות בבר וביחודי התנבר להם העולם והכירוהו ודברו (ס"א ודרכו) בו וספרוהו לא נעלם מעיניהם בגדו ולא נסתרה מהם תרמיתו לבש להם בגדי חמודותיו ויחשבוהו שולל והתרפה להם וימצאהו מוכרחי שחק עליהם ויגדו בו יורצה להטותם ונמו מעליה

מרפא לנפש

התנבר להם העולם כאיש נכרי שלא יכירו את נגידותו כדי שילכו אחריו לכל הסכסוכים כיועב ויודעים שהעו"ל לכל הכל והסליכות כי לא נעלם מהם נגדו ותרמיתו : לבש להם בגדי חמודותיו : ר"ל אף שלפעמים אינם חסרים מנוח העו"ל הפס"ל אינם בטוהים בו כו' : ויחשבוהו שולל : שלמוק יבא הפס וישלול מהם הכל

פון דעם שטן יקרים יותר מכל אדם זיין זינגען מער טייערער פון אלע מענטשן ושומרים יותר מכל עם און זיין זינגען בעמיר נהיט פון אנדערע פלוצר נאט היט זיין בעקר פון אלע מענטשן ותפארתם ומעלתם גדלה מכלם און זייער שיינקייט און זייער מעלה איז גרעסער פון אלע מכובדים בבתי האלהים זיי זינגן גיערליכט אין דיא תייערער פון נאט דאש איז אין דיא פתי פנקסיות און פתי מדרשות וגדולים בעיני הברואים און זינגן גרויש און חשוב אין דיא אויגן פון מענטשן אין טורד אותם מזכר האלהים טורד קיין שום מידרא קאן זיין נים טורד מאכונפון צו דר כאנגן זיך אין נאט ולא מעכבם מהודותו מעכב און קיין שום אויף האלטער קאן זיי נים אויף האלטן פון צו דויבן נאט לשונותם רגילות בהלל ותודות זייערע צונגן זינגן גיוואנט צו דויבן און דאנקין צו נאט ולבותם שמחות בבר וביחוד און זייערע הערצער פרייען זיך מיט דעם וואש זיין זינגן לויטער און זינגן מיינד זייערע מעשים צו נאט התנבר להם העולם דיא וועקט האט זיך פאר זיין פערקער גימאכט פדי זיין זאקין נים דער קאנג זיין פאלשקייט וועלן זיין נאך גיין נאך אים והכירוהו אבער זיין האנגן אים דר קאנג גוט און ווייטן אז די וועלט איז נאר הכל ודברו בו און זיין ריידן פון דעם עולם וספרוהו און זיי דר ציילן דאש פאלשקייט פון דעם עולם דרום זינגען זיין אים נים נאך גינגען לא נעלם מעיניהם בגדו עש איז נים פר הוילן פון זייערע אויגן דאש פאלשקייט פון דעם עולם ולא נסתרה מהם תרמיתו און עש איז נים פאר בארגן פון זיין זייערע פאלשקייט לבש להם בגדי חמודותיו דער עולם האט זיך פאר זיי פקדייד מיט זייער גלושקיי קליידר פדי זיין זאלן צו אים לושט האנגן ויחשבוהו און זיי האנגן אים גרעכנט און נאכט שולל גלייך וויא ער איז פרויבט גלייך וויא ער האט קיין שום זאך נים פלוצר האמטשע צו צייטן האנגן זיין פיל פון דעם גוטש פון דער וועלט פון דעשט וועגין האנגן זיין דרינגען קיין פטחון נים ווארום זיין מראכטן זיך צום סוף קאן קומן איין צייט אז עש זאל בייא זיין נאר אנועק גרויבט ווערן אדר אז איז דער פשט (ויחשבוהו שולל) און זיי האנגן גרעכנט דיא וועלט פאר איין רויפר ווארום דאש גוטש פון דעם עולם רופט בייא זיין אנועק דעם שער פון דיא מצות ותתירפה להם און ווען ער שטעלט זיך שלאף פאר זיי פלוצר אז דער עולם נעהט אז זיין ווילן זיך נים נאך ציידן נאך אים צערינט ער אויף זיין און וויל זיין נים געבין זייער שפייז פדי זיין זאקין דורך דעם מדרו זיין נאך צוא זוכן זייער שפייז אדער (והתרפה להם) אז ער מאכט זיין שלאף דאש היישט ער ווייזט זיין ווען זיין זאקין זיך נים פמייען מיט דיא וועלטליכע זאקין דהיינו פיל געלט און גוטש צו זאמלן וועלן זיין שלאף ווערין פלוצר ווערין זיין נים קאנגען קיין קיום האנגן וימצאהו מוכרח אבער ער פיקט דר מיט נים ווארום זיי האנגן אים גיפונגען פלוצר זיין האבין

השקיפו על רוע מעלליו והתבאר להם גנות מעשיו ואין לו שלטון עליהם ולא במה יתקרב אליהם הם בחירי האלהים הברים וסגולת החסידים בעלי הראות הפקחות והמשאלות היקרות והיגיעות הרצויות אשרו אל האלהים ואושרו וסחרו עמו והרוחיו בררו מצפונם ונבררו וזכו לבותם ונבררו הצמידו היראה בדרך הרעה ונצלו ורכבו מרכבות המעשים והגיעו פגעו בשמחה מתמדת וששון לא ישתנה נמלטו ממעמד החשבון ובטחו מהיסורים ואתה בני בחר הטוב לנפשך טרם החרטה אשר לא תועיל

מרפא לנפש

אחריו עסקו למנס לא סוף לו כי הם מלאכיו מוכרח לתת להם הדרך הכרחי גם כזולה טרדא פ"ל: וימצאהו מוכרח לתת לכל איש די מתסורו כפי שנגזר עליו מהש"י: שחק עליהם כו' כמה דברים הם כפולים כלן כי כן דרך בעלי לבון והמלצה יסרה לחזק הענין בעלות שונות וכן פמלא בתחלים משלי איוב: ואין לו רשע לומר לעולם אשרו אל האלהים ואושרו כוא ע"ד כבא לטור מסיועין

האבין פאר שטאנן אז ער איז גיטוואנגן צו געבן אימליכן זיין שפייו וואש גאט האט אויף אים גיור גווען האמשע דער מענטש וועט גיט האבן דרויף קיין איבעררעג מירחה שחק עליהם ער לאכט צו זיי פלומר ער ווייזט זיי אפרייליך פנים ער גיט זיין פיל גוטש פדי זיין זאלן לושט האבן צו דיא הענגנים ויגערו בואונ זיין שרייען אן אין אים אונ האבן גיט קיין השק צו די הענגנים ורצה להטותם אונ האט גוואלט זיין צו זיך גיין ונטו מעליו אונ זיין האבן זיך אוועק גיניגט פון אים השקיפו על רוע מעלליו זיין האבן אכטונג גיגעבן אויף זיינע ביינע ווערק והתבאר להם גנות מעשיו אונ עש איז זיין אויש גיקלערט גינארין זיינע שענדליכע מעשים ואין לו שלטון עליהם אונ דער עזקם האט איבר זיין קיין גינעלמקייט גיט ולא במה יתקרב אליהם אונ האט גיט מיט וואש זיך מקרב צו זיין צו זיין הם בחירי האלהים הברים זיין זיינען דיא אויש דער ווייקטע פון גאט וואש זיינען לויטער וסגולת החסידים אונ דיא גליבטע חסידים בעלי הראות הפקחות זיין זיינען דיא לייט וואש זעהען מיט אפענע אויגן והמשאלות היקרות אונ וואש זיין פגעריין טייערע אונ חשובי זאכן והיגיעות הרצויות אונ פמיען זיך מיט נעלכע מעשים וואש זיינן בוויקיגט אשרו אל האלהים זיין האבן גיכאכט אנדערע טרעטין אדר רויבן צו גאט ואשרו זיינן זיין אויף גיכויבט גינארין צוא גאט וסחרו עמו אונ זיין האבן גהאנדיקט מיט אים והרוחו אונ זיין האבן גוואנגן בררו מצפונם זיין האבן אויש גיקלערט וייערע גראנגן ונבררו אונ זיינען ווארין אויש גיקלערט וזכו לבותם אונ זיין האבן אויש גלייטערט זייערע הערצער צו גאט ונבררו אונ זיינן ווארין אויש דער וויילט הצמידו היראה זיין האבן זיך איין גשפייזט מיט גאמש פארקט אז דער יצר הרע האט זיין אן גרעט זיין זאלן גיין בדרך הרעה אין דעם שלעכטין וועג ונצלו אונ זיינען נצול גווארין ורכבו מרכבות המעשים אונ זיין האבן גריטין אויף רייט וועגן צוא קריגן גוטע מעשים פלומר זיין האבן גוטאן פיל גיעזות זיין זאלן קריגען גוטע מעשים והגיעו אונ האבן זיין גרייכט פגעו בשמחה מתמדת זיין האבן פאגענגט אין אז איין שמה וואש זיין איז אלע צייט וששון לא ישתנה אונ אזו אפרייד וואש זיין ווערט גיט פר ענדערט דאש מיינט מען אויף עולם הפא נמלטו ממעמד החשבון זיין אנגרוגן גווארן פון צוא שטיין אין חשבון ווארונם זיין האבן גיט גינדיגט ובטחו מהיסורים אונ זיין זיינען פאר זיכערט פון יסורים ואתה בני בחר הטוב לנפשך אונ דא מיינ זון דער ווייל דיר אויש דאש גוטע טרם החרטה איי דו זאלשט נאך דעם טיט חרטה האבן אשר לא תועיל וואש עש וועט דיר גיט העקפין והראגה אשר לא תכלה אונ אזו אין עש זאקומן אויף דיר אזו אפארג וואש עש וועט גיט

שער הפרישות

והדאגה אשר לא תכלה האלהים יורנו ואותך הדרך הישרה ויטה אותנו אל נתיב
ההצלחה ברחמיו ורוב חסדיו אמן :
בשלם השער התשיעי תהלה לאל יתברך

השער העשירי

באהבת האלהים השלמה וזה פרח השער

אמר המחבר מפני שהקדמנו כמה שעבר מדברינו בשער התשיעי ביאור ענין
הפרישות מן העולם והיתה כונתנו ליחד הלב ולפנותו לאהבת הבורא יתברך
ולכסוף לרצונו . ראיתי לסמוך לו באור אופני אהבת האל יתברך כי היא תכלית
התכונות וסוף המעלות במדרגות אנשי העבודה ואומר ובאלהים אעזר . ראוי לך אחי
שתבין ותדע כי כל מה שקדם לנו זכרו בספר הזה מחובות הלבבות והמדות ונדבת
הנפשות הם מעלות ומדרגות אל הענין העליון הזה אשר התכווננו לבארו בשער הזה .
וגם ראוי לך לדעת כי כל חובה וכל מדה טובה מושכלת או כתובה או מקובלת הם

מרפא לנפש

כאלה את הדבר הזכר : ויטה אותנו אל נתיב הצלחה אמר המחבר כי . תכלית ההכונות כו' . כבר הוצרכנו
ברחמיו ורוב חסדיו . אמן ואמן :
קט מענין כנכד הזה כהקדמת סממנו ונחשנו

פאר לעננו ווערן : האט געעמט דר מחבר האלהים יורנו ואותך הדרך הישרה און גאט זאל אונז און
דורך וואש די לערנישט דעם ספר דעם קעמט וועג ווייזן ויטה אותנו און זאל אונז נייגן אל נתיב
ההצלחה צו דעם שטעג פון באגליקייט און דאש זאל ער טאן ברחמיו ורוב חסדיו מיט זיין דער
פארמיקייט און מיט זיין פיר גאט אמן :

אמר המחבר האט געזאגט דער מחבר מפני שהקדמנו כמה שעבר מדברינו בשער התשיעי ווייזר מיר
האבן אויפן און דעם ניימן שער געשטעלט ביאור עניני הפרישות מן העולם דאש בשיידיגיש
די ענינים וויא קען זאל זיך אפ שידן פון די מענגנים פון דעם עולם ויהיה כונתנו ליחד הלב
און אונז פונדע און גיווען או דער מענטש זאל זיין הארץ פאר אייניגן ולפנותו און אויש ליידיקן
עש פון אקע זאכן לאהבת הבורא יתברך צו דעם ליבשאפט פון דעם בשעפר יתברך ולכסוף לרצונו
און זאל גרוקטן צו זיין ווילן ראיתי לסמוך לו דרום האב אויף פאר שטאנן דר בייא צו שטעלן
באור אופני אהבת האל יתברך דאש בשיידיגיש פון די אופנים פון דעם ליבשאפט פון גאט כדומר
אין וואש פאר איין אופן קען מוז זיך נוהג זיין אין די ליבשאפט פון גאט יתברך כי היא תכלית
התכונות ווארום דאש איז דער תכלית פון אקע שרשים וסוף המעלות און דער וסוף פון אלע מעלות
במדרגות אנשי העבודה אין דיא מדרגות פון די פרוקע זייט וואש דיגן גאט ואומר און איך וועל
אין דעם שער זאגן וויא אז דאש ליבשאפט פון גאט זאל זיין און וויא אז קען קומט דער
צו אז וויא ווייטער וועט שטיין אין דעם שער ובאלהים אעזר און פון גאט בעט איך ער זאל מיר
דער צו העלפן ראוי לך אחי שתבין ותדע דו בדארפסט מיין ברודער צו פאר שטיין און צו ווישן
כי כל מה שקדם זכרו בספר הזה אז דאש אלץ וואש איז דער מאנט גיווארן אויפן אין דעם ספר
מחובות הלבבות פון די זאכן וואש קען איז חייב צווא טאן מיטן הארצן והמדות און דיא גוטע מדות
ונדבת הנפשות און וואש די נפשות בדארפן זיך פנויליגן און איבר ענטפערן צווא גאט הם מעלות
ומדרגות דאש זיין מעלות און שטאפלן קען זאל קאנן קומן אל הענין העליון הזה צווא דיא הובע
און חשובי ואך אשר התכווננו לבארו בשער הזה וואש אונזר בונדע איז צו בשיידיגן אין דעם שער
פלומר דורך די אלע חובות הלבבות און גוטע מדות קאן קען קומן צו דיא ליבשאפט פון גאט
גם ראוי לך לדעת און איך בדארפסט ווישן כי כל חובה אז אלע זאכן וואש מיר זייגען שוידרן

צוא